ספר

פרי הארץ

מכבוד אדמו"ר גאון תפארת ישראל חסידא ופרישא בוצינא קדישא עמודא דנהורא אור המאיר לארץ ותולות כבוד שם קדושתו מהו' **מנחם מענדיל** בהרב מוה' **משה** זצוק"ל אשר מקום ישיבתו הי' בעה"ק **טבריא** תוב"ב והנה דברי קדשו בכל שבת ושבת למסתופפים בצלו על החכמה וקבלן הרב המופלג בתו"יר החסיד כמוהר"ר אלעזר זוסמן זלה"ה שו"ב דארעא קדישא תובב"א וממנו הגיע לידינו ומן המעט הזה אורו עינינו ובכדי שיהי' שמעתתי' מבדרין בעלמא כבקשת דהע"ה אגורה באהלך עולמים וכפי' רז"ל נתגלגל הדבר אשר ביום הלקח ארון הק' ונעלה האור לשרשו התחלנו להדפיס דבריו הק' אשר מגובלות אורו יאירו כל הארץ **וצירפנו** לזה גם שמצאנו ד"ק של הרב הקדוש המפורסם רשכבה"ג מו' דוב בער ממעזריטש והוא מפ' בראשית עד כוונת המקוה כי איידי דזוטר מיירכים · וזכות הרבנים הק' יגין עלינו ויעמוד לנו ויגלה לנו משיח צדקינו במהרה בימינו אמן :

פרשת בראשית

ויעש אלקי' את שני המאורות הגדולי' את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבי' · כי הנה ידוע שהשי"ת האציל העולמות וברא יש מאין ועיקר הי' כדי שהצדיק יעשה מי"ש אי"ן ויכניע כל המדות להשי"ת כמ"ש דה"ע לך ה' הגדולה ויעלה כל המדות לשרשם ואז יהיו נמתקי' בשרשם וז"ש דה"ע כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננתה מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו פי' כי אראה שמיך הם שני שמות הוי"ה אדנ"י כי הוי"ה מורה על אצילות האצילות קודם אצילות עולמות ואדני מורה על אחר אצילות העולמות כמש"ה אדון כל הארץ והשי"ת צמצם ממדריגה למדריגה עד שבא לד' גוונין דיסודות וזהו מעשה אצבעותיך לשון צבע גוונין ירח וכוכבי' אשר כוננת פי' הש"י מיעט את הירח פי' צמצם ממדריגה למדריג' עד שבא לעולם העשי' עולם הגשמי וזהו מיעוט הירח כי קודם שבא למדות אז לא הי' ניכר שום לפני דל ולא הי' קטן כלל רק הי' הכל בגדלות וכשבא למדות נעשה גדול וקטן וכל כך למה כדי שהצדיק יעשה מי"ש אי"ן ויעלה המדות הגשמיים לשרשם כנז' וזהו מה אנוש פי' יש כדי שהצדיק יבא למדריגות מ"ה ואז יעלה הכל ובזה ות כן בא על ידו חיות לכל העולמות וזהו כי תזכרנו פי' כי אז יהי' במדריגת זכר ובן אדם פי' כיון שהוא במדריגת מ"ה אזי נק' אדם מספר מ"ה ואז כי תפקדנו ראוי לפקוד אותו וזהו שאיתא בגמ' הביאו עלי כפרה על שמעטתי את הירח פי' הביאו עלי כל המדו' למעלה מן הדבור לשרשם ואז יהיו נמתקי' בשרשם ואז יהי' כפרה על מיעוט הירח כנ"ל כי עיקר אצילות העולמות הי' בשביל זה וזהו ויעש אלהים את שני המאורות הגדולי' פי' אותן המאורות שהיו גדולי' קודם אצילות העולמות כי קודם לצמצום לא הי' קטנות כלל רק שני מאורות גדולים שהם חכמ' ובינה וכאשר נתגלגל' ובאו למדו' כמ"ש בזוהר דמינה דינין מתערין בא לעשיה נעשה גדול וקטן וזהו ויעש אלקי' שנתצמצם ובאו לעשיה אותן השני מאורות הגדולי' וזהו המאורות הגדולי' הידועים כנ"ל את המאור הגדול לממשלת היום · ואת המאור הקטן לממשלת הלילה פי' עיקר הבריאה הי' כדי שהצדיק ימשול על הלילה וזהו חצות לילה פי' שיחלוק וישבו' הלילה ואז אקום להודות לך וכשמשבר את הליל' ומעלה המדות למדריג' אז הוא מבין שמה שצמצם את העולמו' הוא בחסדו הגדול מפני שהש"י ח"ס ד"ל וחס על מדריגות התחתונים כמש"ה כי לא ידח ממנו נדח וזהו כל העוסק בתורה בליל' הקב"ה מושך עליו חוט של חסד ביו' פי' כשבא למדריג' י"ש אז מובן החסד בצמצו' העולמו' וזהו ויטע ה' אלקי' גן בעדן מקדם פי' ויטע ה' אלקי' שצמצם עולמות וזהו ה' אלקי' שיתוף רחמי' למדת הדין גן בעדן שמתחילה הי' עדן כנהוג שלא בהשגה ואח"כ נתצמצם למדות והיינו המשכה מבינה למדות כמ"ש בזוהר דמינה דינין מתערין וזהו ג"ן מבינה שהוא ג' שהשגה שהוא גימל לשון גומל חסדו' מפני שצמצום עולמות הוא בחסדו הגדול וזהו ואדם אין לעבוד את האדמה פי' שהי' עדיין במדריגת אי"ן ואח"כ כשבא למדו' שהוא מלכו' נעשה אדם ומתחל' הי' א"ד וכשבא למדריג' התחתונ' שהוא מלכו' נעשה אדם וזהו ואד יעלה מן הארץ ונעשה אדם ואז והשקה את כל פני האדמ' וזהו בראשית ברא פי' בראשי' קודם לצמצום ברא ה' בבריאו' כמו הבריאה פלוני בל' שלימו' והארץ היתה תוהו ובהו וזהו השבירה ואח"כ ויאמר אלהי' יהי אור יהי ביו"ד לפי שלא הי' רק נקודה ויהי אור ויהי בוא"ו שהוא לשון המשכה ועוד שמספר וא"ו הוא י"ג לפי שעיקר הבריאה הי' שיתגלה י"ג מכילין דרחמי וזה הי' תיקון העולמות והבן :

פרשת נח

ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה · כי הנה ידוע שהתפילה צריכה להיות מקירות הלב פי' שצריך להעלו' הדיבור לשרשו לבינה דמינה דינין מתערין וזהו קירו' הלב בינה ליבא וזה נקרא בית הכנסת ששם מתכנסי' כל המדות ואז תפלתו נשמעת ואז נתעלו כל המדו' וזהו נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' פי' הדיבור נכסף לעלות לשרשו להמשכיל' ששם חכמה ובינה שנקראי' חצרות ה' שהשי"ת שורה בהם כמש"ה ה' בחכמה וגו' ואז נתעלו כל המדות שבמדריגת התחתוני' כמ"ש בזוהר הכל בחכמה אתבירירו פי' כשבאין לשרשם לחכמה נתעלו הגמולות קליפות שבה והרע נופל וזהו לבי ובשרי ירננו אל אל חי פי' אף בשרי שהוא מדרגות תחתונות ירננו אל אל חי פי' נתעלו וזהו ויעבר אלהים רוח על הארץ שנתעורר מדת רחמי' שהוא רוח מדת יעקב כמש"ה ותחי רוח יעקב על מדריגות תחתוני' שבארציות וזהו על הארץ כי לא ידח ממנו נדח · וישובו המים פי' דאיתא בגמ' דברותחין נדונו פי' שהמי' שהם חסדי' שהיו דור המבול מקבלים מהם נתהפכו לגבורות וזהו רותחין ואז לא הי' להם ממי לקבל חיות ונעשו הם כלים אבל אח"כ כשנתעורר רחמי' ע"י נח צדיק יסוד עולם שהעלה הכל לשרשו לחכמה שהוא כ"ח מ"ה פי' שהעלה כל הכ"ח עתים לשרשם ע"י שהי' במדריגות מ"ה דלית לי' מגרמי' כלום כמ"ש דהמע"ה לך ה' הגדולה וכו' וכשמכניע כל המדות להש"י אזי מביא השגת אלהות בעולם ואז אש לפניו תלך וכו' וכל הגילולות נתעלו ונמתקים בשרשם וזהו ויעבר אלהי' פי' שנפלו כל הגבורות ע"י שהי' רוח שנתעורר רחמי' על הארץ ע"י נח והביא התגלות אלהות בעולם ואז אש לפניו תלך וגו' כנ"ל וזהו עשרה דורות מאדם עד נח פי' שדור המבול היו מהפכי' כל הי' מדות לדין ע"י מעשיהם הרעי' לכך לא הי' להם ממי לקבל חיות ונח תיקן הכל וזהו עשה לך תיבת פי' שתעלה הדבור לשרשו תחתי' שניים ושלישים תעשה פי' בדבור יש שלש מדרגות דיבורי' שפלים של עבירה וזהו תחתים לגבל דבורי' של רשות וזהו שניים לדור פי' כל בני אדם מדברי' כך ודבורי' של מצוה בתחלו ורקיעו שהם כנפים שבהם נתעלה הדבור לשרשו וזהו עליונים לאדם

לאדם פי' שיעלה הדבור ע"י הכנפים. לחכמה שהוא כ"ח מ"ה מספר אדם אך אף בדבורי' השפלים צ"ל שם איזה מדה מז' מדות הקדושה אך שנפל בקליפה והצדיק ע"י שמכניע כל המדו' להשי"ת מעלה כל המדות שבמדריגות תחתונים להשי"ת וגם תיקן כאשר נח ה' ונתעל' הדבור וזהו והרם התיבה מעל הארץ פי' שנתעלה הדבור מארציות וזהו אלה תולדות נח כפי שעיקר תולדותיהם של צדיקי' מע"ט ומה היו התולדו' נח פי' שהי' מביא מנוחה ושלימות בעולם ע"י שהי' מעלה כל המדות לשרשם למקום מנוחה ושלימות ששם אין דינין כלל ואז נמתקי' בשרשם והרע נופל והניצוצות נתעלו וזהו איש צדיק תמים שהי' מקשר כל המדות לשלימות צדיק לשון התקשרות תמים לשון שלימו' ואז כל המדות שהי' במדריגות שפלות בדינין נתהפכו לרחמי' והיו יכולי' לקבל חיות מכל המדות וזהו א"ת הצירופים שנקראי' את לפי שהוא מא' ועד ת"ו האלהי' שהיו בדינים נתהפך לרחמים ונעשה המשכה וזהו התהלך לשון הליכה והמשכה והכל הי' ע"י שהי' מעלה כל המדו' למנוחה וזהו נח פי' שהי' מעלה כל המדות לשרשם מקום מנוחה ושלימות לפיכך התהלך נעשה המשכה · וזהו ותבא אליו היונה פי' שנתעלה הדבור ותבא הצדיק הי' מביא הדבור שנק' יונה אליו להשי"ת ואיך הי' מעלה הדבור ע"י שהי' מכניע כל המדות להשי"ת והי' משבר הקליפות ומעלה הניצוצות שהי' בקליפה וזהו והנה עלה זית כי איתא בגמ' שמן זית יפה לזכרון פי' שמן נקרא חכמה שהוא למעלה מן הצירופי' ושם אין דין כלל וזהו יפה לזכרון ששם אין שכחה שהוא מסיטרא דדינא אבל הזית עצמה קשה לשכחה פי' כשהחכמה עדיין בקליפו' יש שם עדיין דין לפיכך קשה לשכחה לפיכך צריך לחבוט את הזית צריך לשבר הקליפה ולהוציא משם השמן שהם הניצוצו' ולהעלות לשרשם ע"י שהי' מדבר דיבורי' בתורה ותפיל' ביראה ואהבה וזהו בפיה בפי בדבור ה' ע"י ה' מוצאות הפה בזה הי' מעלה הכל לשרשם וזהו הי' תיקון נח :

פרשת לך לך

והאמין בה' ויחשבה לו צדקה · כי הנה ידוע מה שאמר שלמה המע"ה שבע יפול צדיק וקם פי' שהצדיק מכניע כל המדות שפלות דלית לי' מגרמי' כלום רק הכל לכבוד השי"ת כמ"ש ד"ה ע"ה לך ה' הגדולה וכו' ועי"ז בא השגת אלהות בכל המדו' ואז אש לפניו הלך והניצוצות נתעלו וזהו שבע יפול צדיק כמו יפיל פי' שכנ ז' מדות השפלות משבר ומשפילם ע"י שמביא השגות אלהו' במדות ועי"ז וקם נתעלו כל הניצוצות וכן הי' עיקר הבריאה שהשי"ת ברא יש מאין כדי שהצדיק ישבר הגשמיות ויעלה הכל לשרשה כמ"ש בגמרא כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה והכל הוא על ידי התורה שלומד ביראה ואהבה כי בכל הדיבורי' צריך להיות איזה מדה וכשמדבר ביראה ואהבה מעלה המדה השפלה לשרשה לפיכך הי' תחלת הבריאה בשביל התורה שנקרא ראשית דרכו כי הכל הוא ע"י התורה וזהו ה' קנני ראשית דרכו פי' תחלת המשכה של בריאת עולמות הי' בשביל התורה דרך הוא לשון המשכה קדם מפעליו מאז פי' העיקר הבריא' הי' בכדי שיעלה כל מפעליו של השי"ת שהמציא יש מאין לשרשה וזהו קדם מפעליו שיעלה מפעליו לקדם מאז פי' איך מעלה ע"י שמביא השגות אלהות בז' מדות וזהו אל גינת אגוז ירדתי לראות הפרחה הגפן פי' דאיתא בגמ' גימ"ל דל"ת גומל דלים פי' הצדיק נקרא גומל דלים שמביא השגות אלקות במדריגות התחתוני' בז' מדות הגשמים ועי"ז נתעלו הניצוצות כנ"ל וזהו אל גינת אגוז פי' אלופו של עולם מושג בז' מדות הגשמים ע"י הצדיק הנקרא גימ"ל וזהו אגו"ז אלופו של עולם גומל ז' מדות והכל הוא ע"י שהניצוצות יתעלו וזהו הפרחה הגפן כדי שיתעלה הדבור שהוא מלכו' שנק' גפן כמ"ש בזוהר במאמר ובגפן שלשה שריגים ויחשבה לו צדקה כי הצדיק הוא גומל פי' שנקרא וא"ו דלית לי' מגרמי' כלום שמכניע כל המדות להשי"ת ואינו רק וא"ו המשכ' שע"י בא השגת אלקות במדו' ואין השכינה יורדת למטה מיו"ד נמצא יש התגלו' החכמ' שהוא יו"ד במדריגות התחתוני' לפיכך נקרא הצדיק גימל שהוא וא"ו יו"ד וכשהוא גומל דלים מביא היו"ד חכמה למדריגות שהם דלות ונעשה מן הד' ה' שהיו"ד שהיא חכמה בא לתוכה וזהו והאמין בה' כי צדיק באמונתו יחיה פי' כמה שהצדיק מאמין דלית אתר פנוי מיני' ע"י מביא השגת אלהו' בעולם וזהו באמונתו יחיה כמו יחיה שמחיה וזהו והאמין בה' ועי"ז ויחשבה לו צדקה שמתחלה הי' צד פי' הניצוצות שנקרא צדיק צדיקו של עולם חלק אלוה ממעל הי' בדלית וכשהצדיק מביא התגלות חכמה בעולם נעשה ה' שהיו"ד בא לשם ואז נתעלו כל הניצוצו' לשרשם ואז נעשה מן היו"ד קו"ף כי בתחילה כשהי' בדלית הי' היו"ד מספר קטן עשרה וכשנתעלו הניצוצות בא לתענוג גדול ונעשה מהיו"ד מספר גדול מאה וזהו צד ק"ה מה שהי' בתחלה צד נעשה צד ק"ה ובהיות כן כשהצדיק מעלה הניצוצות בא על ידי זה להשגה גדולה וגם תענוג גדול והניצוצות הם לצדיק לסוכה שמקבל תענוג מזה · וזהו וברוך אברם לאל עליון קונה שמי' וארץ דאיתא בגמ' עד שבא אברהם וקרא להקב"ה אדון שהוא הי' מביא השגות אלהות בעולם בארציו' וזהו מדת אדוני כמש"ה אדון כל הארץ שהוא מדת מלכו' וזהו קונה שמים וארץ פי' שאף בארציות ניכר אדנותו וברוך אל עליון אשר מגן צריך פי' ע"י שהי' מביא השגה בארציות הי' משבר הקליפות וזהו וברוך לשון המשכה אל עליון שנישג אלהות בארציות ואז נשבר הקליפות והצרים כמש"ה אש לפניו תלך ותלהט סביב צריו ונתעלו :

כשבא אל המקוה יכוין שהמקוה הוא שם קנ"א דהיינו אהי"ה במלוי ההי"ן כזה אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה גימטריא קנ"א כמנין מקוה ועיקר יכוין שהמקוה התחתונה שאנו טובלי' בו הוא בעצמו שם קנ"א ע"י השתלשלות ויטבול פעם א' ויכוין שם קנ"א כנ"ל בשעת שהוא תחת המים ואח"כ יכוין שם אגל"א שהוא שם הגבורות היוצא מר"ת הפסוק אתה גבור לעולם אדני ויטבול פעם ב' ויכוין שם הנ"ל ואח"כ יכוין

שם

שם אל"ד ויכוין שמשם אגל"א נעשה מא"ג ד' ונעשה שם אג"ל ויטבול פעם ג' ויכוין שם הנ"ל ואח"כ יטבול פעם ד' בשעה שיהא ראשו תחת המים ישלוב השני שמות אהי"ה ואג"ד כזה אל"ף א ה"ה ל יו"ד ד ה"ה ויכוין את הדבר שמתפללים עבורו שהוא בתוך השם הזה הוא נמתק שיעלה אותו כנז"ל ויטבול פעם ה' וישלב את השם אהי"ה פשוט עם השם אל"ד פשוט כזה אה ל י ד ה ויכוין להעלות הדבר שמתפלל אל מדריגה עליונה של הבינה ואז נעשה הכל חסד ורחמים גמורים :

ע"כ מצאנו דברי קדשו של הרב מהור"א הנ"ל

פרשת לך לך

ארז"ל מילה באותו מקום מנין שנאמר המול לכם כל זכר מקום שהוא זכר וכו' הענין הוא ע"ד הפסוק והאמין בה' ויחשבה לו לצדקה · והוא ע"ד ארז"ל לעולם יסדר אדם שבחו של מקום ואח"כ יתפלל כי השכינה היא הנקראת תפלה שהוא הדבקות האמתי ברצון העליון ע"י האמונה בלי שום טעם · ודקות הענין יתבאר בהמשך הדברי' כמאמר כל הנחלי' הולכים אל הים והים איננו מלא אל מקום שהנחלי' הולכי' שם הם שבים ללכת· והוא כי השכינה לית לה מגרמה כלום כ"א הנמשך אליה דרך המדות שהם שבחו של מקום כידוע · לכן כשהאדם חפץ לדבקה בו ית' א"א כי אם ע"י תפלה שהיא השכינה שהיא היראה בזאת יבא אל הקדש אבל מצד שאין לה מגרמה כלום צריך תפלה לסדר שבחו של מקום כנז"ל בכדי לעורר אליה והשכינה אומרת קוי במאי ברא אתינא לקמך וכשמגיע אל הדבקו' יבין את זאת באמונתו כי עדיין לא השיג לא טעם ולא הריח בהשגה שמץ מנהו ואפס קצהו ולא נכנע בה כלל וכבות הוא אמונתו לבד להתדבק בו ית' ע"י האמונה אחר כל העיונות והשכלים שהשיג שכל השגותיו אינם יכולים בו ית' שהרי הוא א"ס ב"ה · אבל כל השגותיו אינם רק פעולת התיקון' האמונ' וחוזק האמונ' מגדיל מזהיר ומזהית סידור שבחו ית' יותר שהרי לית לה מגרמה כלום וגדולת סידור שבחו של מקום במופלא ממנו יותר מביאו אל הדביקות ותפלה יתירה והארץ לעולם עומדת שהיא אמונה בלי שום השגה בו ית' והאמין בה' כנז"ל וכן הוא לעולם וזהו לעולם יסדר אדם שבחו של מקום · וזהו כל הנחלי' הולכי' אל הים וכו' אל מקום שהנחלי' הולכי' שם הם שבים ללכת כנז"ל · והנה איתא במדרש החילוק שבין נח לאברהם הוא ע"פ משל נח דומה לאוהבו של מלך שיושב באפילה והמלך בא ומאיר לו ואברהם דומה לאוהב שבא להאיר למלך ואמר המלך עד שאתה מאיר באפילה אלך ואאיר במקום אור ע"ש הלשון לכן וז"ש לך לך · והענין הוא כי לא הי' צדיק באמונתו בלי שום השגה עיונית והי' תמים במעשיו והש"י האיר לו · אבל אברהם בן שלש שנים הכיר את בוראו ע"פ עיון והתבוננות והי' הולך וגדל בדעה בינה והשכל ואחר כל זה הי' תמים במעשיו שהיא האמונה לבד כמאמר התהלך לפני שהוא למעלה מן המדות והי' תמים אח"כ כי ההשגה בו ית' הוא א"ס וההתקשרות והדביקות האמתי בו ית' הוא ע"י אמונה זו לבד · ע"ד משל התקשרות כל העולמות זה בזה המה ג"כ ע"י אמונה ואפי' בעולם השפל ד"מ אדם יש לו נחת רוח כשבנו הקטן מכיר שהוא אביו בטרם שידע הנער שום שכל אעפ"כ יש לו נחת · וכן עד"ז היתה בריאת העולמות כולם כמאמר בראשי' ברא בשביל ישראל שנקראו ראשית שידעו לפאר ליוצרם וקראו לפניו אבינו מלכנו · וזהו כל שעשועיו ית' כמאמר יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק וזהו ההתקשרות שבין כל עולם לעולם שכל הגדול מחבירו רוצה להשפיע לשתחתיו ובהשפעתו מקבל תענוג יותר מהתחתון בקבלתו· אבל אין המשל דומה לנמשל כלל שהרי כל אלה נבראו באופן וסדר זה וטבע הבריאה היא התקשרות זה משא"כ הוא ית' עילת כל העילות א"ס ב"ה הבורא את הכל וגם טבע הברי' הנ"ל אין שייך בו שום תענוג והתקשרות הנז"ל כלל שהרי הוא ברא הטבע ומקיים אותה בכל רגע כי בלתי חפץ קיומה בכל רגע ברצונו ית' כאילו לא היתה ומאילא בטילה א"כ מה הוא ההתקשרות מאתו ית' להשפיע זה אינו כי אם חפץ ורצון פשוט כמאמר כשעלה ברצונו ית' המוזכר ברצונו ברא תחילה וברצונו מקיים ומשפיע תמיד ומתענג אבל אין שום השגה יכולה ההתקשרות זה · והנה הרמב"ם ז"ל כתב טעם למצות מילה להתיש כח המתאוה והאמת כי הוא ז"ל הוציא מפיו קצת דברי' אמתים העומדי' ברומו של עולם אע"פ שלא כיון בהם · וכמו שהכוונה והטעם בחיתוך ערלת המילה כן הוא בכרם ערלה חלה ומצות בכורים · והענין כמאמר כבכורה בטרם קיץ כו' כי הראשית והתחלה הוא דבר חביב והחביבות הוא רק מפני היותו ראשית לבד שכן דרך לכל ראשית להיותו חביב ואהוב מאד שהוא התענוג וההתקשרות שבין עולם לעולם מן הראשית אל שלאחריו וממנו אל שלאחריו נקרא הוא ראשית וכן לעולמי' אבל עיקר העבודה וההתקשרות בו ית' להשיג הדביקות האמתי שאחר כל השגות שאין ההתקשרות השגה בו ית' שהרי הוא ית' חוץ מכל הנבראי' וחוץ מכל החביבות והאהבות וחוץ מטבע ההתקשרות הנז"ל שהרי הוא הבורא את הכל · אבל הדביקות בו הוא באמונה לבד בלי שום טעם אהבה חיבה ותאוה וז"ש להתיש כח המתאוה · כי מצות מילה שאנו חותמים בה באבר המוליד ומוציא נשמות שהוא הדביקות צריכה להיות להתיש כח המתאוה כי אם ע"י האמונה לבד · ובמצות מילה שהתיש כח המתאוה חותמו אנו ואמונה בו ית' לדבקה בו בלי שום השגת טעם כדרך התקשרו' כל העולמות מעילה לעלול מחמת טבע תענוג ההשפעה כנז"ל שהרי א"ס הוא ית' אדון הטבע ולא שייך בו טבע תענוג הנז"ל· אבל הדביקות והתקשרות השפעתו ית' מאתו אינו כי אם האמונה ברצונו הפשוט להשפיע בלי שום טעם · וזהו החילוק שבינו ית' לכל הנבראי' המשפיעי' שהרי כל המשפיעי' מקבלי' בהשפעתם התענוג היותם משפיעי' כטבע הבריאה · משא"כ הוא ית' אדון הטבע אינו מקבל כלל רק משפיע · וזהו שאמרו המול לכם כל זכר ממקום שהוא זכר רק משפיע

משפיע ואינו מקבל כלל בהיות כח המאמין והענוג ההשפעה כלל בלי שום טעם כלל ובזה הוא מתקשר בחכמה עליונה שהיא יו"ד · וכמאמר החכמה מאין תמצא שהוא מאין ואפס בלי שום טעם · ומילא זכרים כזה הם חותמו אמת ואמונה · וזהו שאמר והאמין בה' ויחשבה לו צדקה שכל האמונה שהשיג אחר כל העיוני' והשכלי' לא חשוב לשום השגה כי אם למדריגה התחתונ' שהיא אמונה צדקה · שהרי כל ההשגות בטלים כנגדו ית' · ומה שהשיג אח"כ הוא שאמר ואנכי עפר ואפר · שהוא התקשרות בחכמה עליונה שהוא השפלות כאפס ואין כמאמר והחכמה מאין המצא והשגת אמונה גדולה כזו שאמר כל השכלי' והעיונית והשגות הדביקות שהשיג יאמין באמת ואמונה מוחלטת שפלות עצמו להיותו בעיניו עפר ואפר בודאי כל השגותיו אין בו לא טעם ולא ריח ולא שום דביקות כלל · ובאמונתו יחיה לדבקה בו ית' · אמונה זו היא הנקראת אמנה אחותי בת אבי היא אך לא בת אמי · כי אמונה זו אינה נשפעת כי אם מאתו ית' בעצמו בלי שום תולדות אמצעים מקבלי' הענוג בהשפעתם במאמר יותר ממה שהעגל רוצה כנז"ל והמבין יבין ולכן באמונה זו הוא הדביקות בו ית' · ולכן מוזכרים בתורה המדריגות כסדר תחלה פסוק ויחשבה לו צדקה · ואח"כ אנכי עפר ואפר · ואח"כ פסוק וגם אמנה אחותי בת אבי היא עכ"ל :

פרשת וירא

במדרש פתח ר"י נפחא כתיב מזבח אדמה תעשה לי והעלית עליו וכו' אדם עושה מזבח וזובח עליו עולות ושלמי' נאמר עליו בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך אברהם אבינו שזבח א"ע לא כ"ש זהו שנ' וירא אליו ה' · ויתפרש הענין בהקדים תרין תמיהי דמדכר דכירי במפרשי' · א' למה הוזכר נסיון העקדה ע"ש אברהם ולא הוזכר הנסיון ע"ש יצחק שמסר את נפשו אליו ית' וכפרש"י ז"ל אחר הדברים הם דבריו של ישמעאל ע"ש והשיבו יצחק שימסור א"ע לשמו ע"ש · · ב' למה לא הוזכר במקרא נסיון אברהם באור כשדים · אבל הענין ידוע מאמרם ז"ל כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו ואמרו יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום אלמלא הקב"ה עוזרו לא יכול לו שנא' צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו ה' לא יעזבנו וכו' והנה מאמר בעל עקידה על פסוק אעשה לו עזר כנגדו יש שההתנגדות הוא העזר שאלמלא התנגדות את זה לע"ז עשה אלהי' הי' ביטול הבחירה שכר ועונש · או לפ"ד כמ"א הי' ביטול התענוג כודע · או שלא הי' יכול לסבול תענוג של השגה אם לא ברצוא ושוב שהוא ההתנגדות כנלא דמילתא לפי ערך גודל ההשגה והעבדות א"ו לע"ז עשה הביטול ומחשבה חוץ מהיפוך להיפוך הקטן לפי קטנו והגדול לפי גדלו בכדי שיבא אל העזר הנ"ל · אבל במה הוא נעזר מנפילתו בהתנגדות ח"ו העיקר הוא ע"י האמונ' הגדולה ופשוט' בלי שום טעם וסברות כלל · שהרי באותה השגה והעבדות שהשיג כבר נפל לכשנגדו ·

לכן ירא לתתחזק באמונה גדולה ופשוטה בחוזק · וזהו העזר שהקב"ה עוזר לכל אדם בכל יום נגד היצה"ר בהשפעתו לאדם את האמונה זו להתחזק בו ית' · ועל ידה יקום על משענתו · ובזה יתורץ קושית צדיק וטוב לו צדיק ורע לו · שהרי בוחן לבות ה' יודע לפעמים התנגדות א"ו לע"ז של השגה ועבדות א' שלא יוכל לעמוד בה ולא יוכל לקום מנפילתו באותו התנגדו' ולהתחזק באמונה כנ"ל · מקדים לו רפואה למכתו להרע או להטיב וע"י אותה סיבה מתחזק האמונה · או שההתנגדות עצמה לא תחול עליו בפרך כל כך מחמת היסורי' או העוני שהם בעצמם סיבת יראת ה' ובטול התאות ואמונות הכוזבות · והנה אחר ידיעתינו באמת שהעבירה והתרחקות מאתו יתברך הוא רע ומר ממות ויסורין · שהרי היסורין והמיתה ממרקין העבירות והמה רפואו' המכה ממילא ידוע שהמכה גרוע מיסורי הרפואה · · ומעתה צדיק ורע לו אפשר לומר שהרעה והיסורין המה טובתו ורפואת מכתו שהוא התנגדו' עבודתו והשגתו א"ז לע"ז אולי הוא באופן שלא הי' יכול לעמוד נגדה ובנפלו לא יוסיף קום אם לא ע"י היסורים והדלות שמתיש כח ההתנגדות כנ"ל · · וצדיק וטוב לו הוא בי א"ז לע"ז שכנגד שכלו ועבודתו ודרך הלוכו אינו צריך חיזוק היסורים ובלאם יכול לעמוד כנגדם · וזהו דבר שאין שום בריה יכול לשער שהרי כל א' נכוה בגחלתו של חבירו · · אבל לפניו ית' גלוי וידוע היוצר יחד לבם המבין וכו' וכאמרז"ל על גודל הענוות של ר"א בן פדת שהשיבו לו בהפיקא קמי שמיא אפי' ע"י חזרת בריאת עולמו' מתחלה אולי יתרמי בשעתא דמזוני · והענין הוא כדברינו שכנגד השגת ר"א ב"פ שכלו ועבודתו ההתנגדות מזה אשר א"ז לע"ז אם אפשר לעמוד כנגדה בלי יסורין · · או אולי שא"א להיות אם לא ע"י יסורי העוני · · והנה נסיון העקדה הובא במדרשים ורש"י ז"ל שהי' לו לאברהם להרהר אחר מדותיו והוא שאמר ר' אבא אמר אברהם אפרש לפניך את שיחתי אתמול אמרת לי כי ביצחק יקרא לך זרע וחזרת ואמרת קח נא את בנך ועכשיו אתה אומר לי אל תשלח ידך · שהוא שנוי רצון אל הבורא יתברך ח"ו שהוא שרש הכפירה ח"ו וכן כל הקושיות צדיק ורע לו היפך מן הראוי והבטחת התורה או שאר קושיות ואמונות הכוזבות אשר א"ז לע"ז עשה אלקים נגד כל דביקות והשגת אמיתותו בחכמתו · וכמאמר רש"י ז"ל אבל הנחש הי' ערום מכל ארור מכל לפי ערמתו ונפולתו היתה מפלתו · · אבל אברהם אבינו ע"ה עמד בנסיון ולא הרהר אחר האמונ' בהשגתו את דבריו ית' שהמה מהופכי' והתחזק באמיתות האמונה הגדול' והחזקה מרצונו הפשוט ית' כי לא מחשבותיו מחשבת הב"י ולא דרכיו דרכו ואינו נבין דבריו ית' והנהגתו כלל וכל הרצות המתדמי' מאתו ית' הם טובות אמתים כנ"ל וכל דבריו הנראי' מהופכי' הכל אל עקום א' הולך · והן המה בלי שום שנוי ותמורה ח"ו · ומה שאין מובן הדבר רק הוא מכסי' שאין שום השגה יכולה להשיג דבריו ית' ונפירוש מלותיו אומרי' לרע טוב ולטוב רע וכ"ש שאינו מובן מחשבותיו וכ"ש רצונו הפשוט · ובאמונה זו התחזק אאע"ה ולא סמך על השגתו ועמד בנסיון שלא להרהר אחריו

ית' בכללא למלחמת פיקר הנסיונות הם באמונ' כמאמר לנסותך
לדעת את אשר בלבבך • וכל הנסיונות שהיו לאאע"ה היו ע"ז
כמו הרעב שאמר בתחלה לך לך ואח"כ מיד תמה שינוי רצון
בהביאו רעב למקו' זה כפרש"י ז"ל וכן כולם • אבל נסיון המסירת
נפש עבורו ית' אחרי הידיעה כי הוא סבורא הוא אמר ויהי והוא
אמה למסור נפשו ולזבוח עצמו עבורו ית' מי לא ישאש ומי לא
יתאבה לו ית' אם אמנם גם הוא נסיון אבל לא לפי ערך אבותינו
הקדושים • וכן קושית העולם אפיי כל דהו אם הש"י הי' אומר
לו בעצמו שיזבח א"ע עבורו והי' יודע שהם דברי הש"י בודאי
הי' שומע לו • ולכן לא הוזכרו בתורה שני הנסיונות הנז"ל •
כארז"ל שלא הי' צריך להתחיל את התורה אלא מהחדש הזה
לכם אבל כח מעשיו הגיד לעמו כי התור' לעולם עומדת ונוהג
בכל דור ובכל אדם ע"י השתכלותו והתבוננתו במעשה הכתוב
בתורה מלותיו ית' והנהגתו בעולם השפל בחכמה העליונה ליתן
טהור מטמא ומרע טוב וכל הגבורות הם חסדי' והכל אל מקום
א' הולך ושורש כולם רצונו הפשוט באמונתו הפשוטה הגדולה
והחזקה • ובזה ממתקי' כל הגבורות בחסדי' שהרי באמונה זו
נוקב עד התהום ומשלב כל המדות ליחד לאחד ומשם מתברך
ושפע אמונתו ית' החזקה ואח"כ מבין דבריו יתברך בהתגלות
שאינם מהופכים כמו שהשיב הש"י לאברהם אבינו שם כפרש"י
ז"ל • וממקור הברכות עמילא מתברכי' כל העולמות עד עולם
השפל ושלשול קטן שבים • וזהו פתיחת ר"י נפחא שאמר בכל
המקום אשר אזכיר את שמי כידוע שמלת שם הוא נוק' ושכינה
ומנת אזכיר הוא לשון זכר • ופי' בכל המקום שמייחדי' השמות
הנוקבא בזכר והגבורות בחסדי' אבא אליך וברכתיך ברכה
והשפעה בהשגה והגשמיות ממילא מתברך • ומה שהזכיר לשון
אברהם שזבח א"ע הוא פי' נסיון האמונה כנז"ל הנרוע ומר
ממות וזביחה ונ"ש וירא אליו ה' בהתגלו' ושבנת קלת דרכיו ית':

פרשת חיי שרה

וה' ברך את אברהם בכל • במדרש בשביל המעשרות
שנאמ' ויתן לו מעשר מכל • והענין הוא לפי דברי
הזוהר על ואברהם זקן בא בימים ע"ש ולהסביר הענין ע"ד
לחות כארז"ל על ברזילי הגלעדי שהי' בן שמנים שנה ואמר
האדע בין טוב לרע אם יטעום אשר יאכל • וארז"ל שטוף בזמה
הי' וקפלה עליו זקנה • והנה באמת שעל כל תאות העולם נאמר
שכן דרך איש מנאף משביעו רעב • וכן ארז"ל על כל התאות אין
אדם מת וחלי תאותו בידו • ולכן הם מזקינין דעתו של אדם •
שהיות אין דעתו נחה תמיד ומתאוה והכתוב אומר תאוה עלל
תמיתנו • וכן פסוק תוחלת ממושכה מחלת לב • והנה עד"ז אפשר
למלוא בעבודת ה' אלהינו דבר ה' יקר למלוא ואי אפשר להסתפק
ממנו שכל הגדול מחבירו משיג עומק רום הנעלם מאתו וכל
השגותיו אין ואפס נחשב לו כמאמר והחכמה מאין תמצא • כי
הוא ית' א"ס וכן כל השגותיו א"ס: אבל עיקר העבודה הוא
בהתקשרות אליו ית' בכל מדה ומדה ובכל אופן המתגבר על
האדם שהרי יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום • ואם אתמול
הפילו והתגבר עליו ורוח ה' נחה עליו להתקשר בו ית' באותה
מדה אעפ"כ מתנקם עליו היצר למחר באופן אחר ויותר קשה
ואפי' אם ינצחנו בכל יום בכל שדי ובסתר עליון אעפ"כ מתחזק
עליו היצר להפילו ברשתו לעולם אלא א"כ שהתחזק האדם כל
כך עד שילא לחירות מלהשתמש באותה מדה לעצמו כלל ולא
יהנה בה כ"א בהשתמשו בעבודת בוראו ית' כמאמר דהע"ה
ולבי חלל בקרבי או ינוח היצר מאתו כי במה ילכדנו אם אין לו
שום הנאה של כלל להשתמש בו לעצמו ואדרבה מלטער כמאמר
רז"ל טובתם של רשעי' רעה היא אצל לדיקים • ואופן זה נקרא
בשם גאולה ובנין בהמ"ק בימיו כי הימים נקראי' מדות כידוע •
ועתה נגאל במדה זו מקושי עבודת היצר וכל עוד שאין הגאולה
תהי' לו היצר מתחבט עליו ואין שום חילות בין פעם לשתים
למאה פעמים • ואם ח"ו עונותיו ילכדונו אפי' בעשירי באחד
ומאה ממילא הימים הראשוני' יפלו פי' כל מה שנתגבר על היצר
עד אותו פעם בשבל הנעלם ורוח הקדש הבל הבנים בקליפה
באותו פעם ותקומה לא היתה לו באותו השכל והגבור' הראשון
שבתחילה עמד כנגד היצר באותו התגברות ועלת ה' שהרי
עכשיו אחר ידיעתו גדול העלה ותושיה והמשיל על עצמו את
היצה"ר לשמוע אליו הבנים נלולי קדו' אלו ג"כ בקליפ' ואיככה
יוכל להעל משחת חיות הנז"ל באותה עלה עלמה כארז"ל אין
חבוש מתיר עצמו אלא א"כ בתוקף הגמורה וקדושה יתירה
שמעולם לא הי' לו או או יכנע • וזהו ארז"ל כל דור שלא נבנה
בהמ"ק בימיו כאלו נחרב בימיו ופי' לא נבנה בה"מ כמבואר
לעיל וכיון שלא נבנה והיצר מפילו ממילא נחרב שהרי מכניס
נילולי הקדושה בקליפ' ר"ל בהתגבר היצר על חיות הקודם אשר
נחה עליו תמול ושלשום להגלל ממנו • וכיון שמתגבר עליו לעת
כזאת ממילא לריך נחפש ולהתחזק באופן אחר ובעלם וגבורה
למלחמה שהרי לא נשקט היצר בעלת ה' כתמול שלשום • אבל
כללא דמילתא היא האמונה במה שאין עין רואה ואין האזן
שומעת ואין שום שכל משיג ונשגב ה' לבדו • ואח"כ התחזקות
היראה וממילא תחול אחר האמונה כי שניהם דבר אחד ואחדות
פשוט וזהו המביא התקשרות בו ית' בכל מדה ומדה כי דברי' אלו
המה העומדי' ברומו של עולם ומשברי' כל התאו' וכל הקליפו'
ובהתגבר אלו על עלמו יתפרדו כל פועלי און כהמס דונג מפני
אש ויהי' מושל ברוחו מלוכד • וזהו ואברהם זקן בא בימים פי'
במדות בא אל הזקנה ופי' הזקנה הוא בטול הילדות והשחרות
שבל כדרך העולם הגשמי מרוב השתמשו בחושיו כל ימיו בזקנתו
מתבטלי' וכל המשתמש יותר קופצת עליו זקנה יותר • כן דרך
ה' אחרי התגברו במדותיו להשתמש לעבודתו ית' ולא לשום
הנאת עצמו כלל יולא מן המדות ומתבטלי' להתקשר בו יתברך
תמיד בלי שום הפסק רגע • וזהו וה' בירך את אברהם בכל כי
ההתקשרות נקרא כל שהוא כולל שנים לאחד וכמאמר כי כל
בשמים ובארץ כידוע • ואמר המדרש בשביל המעשרות שנאמר

ויתן

ויתן לו מעשר מכל כי ידוע הוא שאברהם נקרא מעשר שהיא ה' אחרונה והוא מעשר מכל פי' מעשר מן ההתקשרות כידוע ומן הירידה והאמונה זכה אל ההתקשרות כנז"ל :

פרשת תולדות

ואלה תולדות יצחק בן אברהם · פרש"י ז"ל יעקב ועשו האמורים בפרשה · הענין הוא ע"ד תשובת הילל לגר שבא להתגייר על מנת שילמדנו כל התורה על רגל א' וקבלו ואמרו מה דסני לך לחברך לא תעביד · פרש"י ז"ל שהיא מצות ואהבת לרעך כמוך ע"ש במהרש"א שמקשה למה לא אמר לו בלשון שכתובינו בתורה ואפי' בלשון תרגום עכ"פ בלשון עשה ותרחם לחברך כוותך ואמר בלשון שלילה ובלשון ל"ת מה דסאני לך לחברך לא תעביד · אבל הענין הוא ארז"ל בעשרה מאמרות נברא העולם והם כנגד עשרת הדברות כארז"ל שהסתכל בתורה וברא את העולם · והנה ענין בריאת העולם ידוע שהז' מתחלה הוא ושמו אחד אחדות פשוט בלי שום תפיסה' השגה וגבול שהוא א"ס · וכשעלה ברצונו הפשוט לברוא נאצלם א"ע כידוע · והנה ענין אחדות פשוט וא"ס הוא דבור אנכי וכל המצות עשה והנאצלים שהוא הגבורות הוא הל"ת ודבור לא יהי' לך עם כל פרטי הל"ת שבכל התורה כולה שעולה לעגול בפרטי פרטים · שנה כל השרשים והענפים כללי' ופרטים שיש להם שורש למעלה עשו פרי לנגלה במעשה המצות וזו הוא תורתינו הקדושה עם כל מצותיה חקותיה ותורותיה והנה ארז"ל עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרתי וכו' מלמד שקיים אאע"ה אפי' ערובי תבשילין אשר לכאורה תמי' מנא ידע ואם נאמר שהשיג מעשה המצות והמשפטי' שהשכל מחייב אעפ"כ יקשה האיך השיג החוקי' שאין להם טעם ואין שום שכל מחייב כגון פרה אדומה ושארי חוקים · אבל לפי דברינו יובן כארז"ל שאמר למשה לך אני מגלה טעמי פרה ולאחרי' חוקה שבכל החוקי' יש להם טעם ושורש למעלה בסדר הבריאה כי הבריאה היתה ע"פ התורה רק כי לאו כל מוחא סביל דא לכן נאמרים חוקה · אבל לא דברה תורה בגדולי' כמשה ואאע"ה שאין לך דבר עומד בפניהם להיות חוקה אבל כל החוקים הם אצלם מצות לידיעתם והשגתם טעמם ושרשם · אבל דבר זה א"א להיות שיתהפכו החוקי' למצות לפניו אם לא בהתבטל האדם מפניו ואינם נוהגים אצלו עד"מ כל הל"ת לא תרצח לא תנאף לא תגנוב · שאין האזהרות אלו ראוים לפניו מחמת שבירת תאותו עם כל התאות גשמיות שאינו משתמש עמם · נצרכו כלל בנתי' לה' לבדו וכל עשיית צרכיו הם מאוסים אצלו כלכלוך הטיט וצואה שאינם צריכי' להזהיר לשום אדם שירחק מהם כי בלא"ה יעשה מפני המיאוס · וע"ז אמר דוד המע"ה ולבי חלל בקרבי · הנה לאדם כזה שאין המצות נוהגים אצלו מגלים לו טעמי החוקי' ונעשים לו החוקים למצות · וזהו ארז"ל שיתבטלו המצות לימות המשיח כי מלאה הארץ דעה את ה' ויהי' להם אורה אחרת מן החוקי' יהיו מצות וכשהולך מחיל אל חיל והיי' רק למעלה למעלה · עד שיגיע אל שורש כל התור' והמצות שהוא אנכי ה' אלהיך אחדות פשוט וא"ס בעצמו שם תרפינה כנפי כל המצות והחוקי' וכולם בטלים שהרי הוא ביטול שלא"ר להיות עומד למעלה וקודם התחלת הבריאה והילא"ר מגין והנה באמת שבתחילת וקודם הבריאה הוא המעשה אנכי ה' אלהיך ואח"כ הל"ת אבל בהשגת המצות צריך להיות נהיפך בתחילה סור מרע ואח"כ ועשה טוב שהרי האדם בתחלה פרא אדם יולד ומדרגתו למטה מטה וצריך להוסיף מחול על הקודש נתעלה מעלה עד אנכי ה' אלהיך · וזהו שהגר שבא להתגייר רצה ללמוד כל התורה על רגל פי' קיום והעמדה א' · והנה באמת למדו אם אמנם שורש הכל הוא אנכי ה' אלהיך כנז' אבל הגר לא הי' יכול להבין השגת אנכי אם לא בדרך שלילה תחלה לא יהי' לך מפני היות מדריגתו תחילה מטה מטה וזהו שאמר ואיך פירושא ז"ל גמור כי מצות ואהבת והשלילה מה דסני לך לחברך לא תעביד הוא מצות אנכי ולא יהי' לך · ובהשגת פרש"י ז"ל · וזהו ואלה תולדות יצחק בן אברהם שהוא סדר הבריאה ופי' יצחק שהוא צמצום וגבורות בן אברהם שהוא חסדים ואחדות פשוט · ומאלה נפלה כל הארץ · וזהו שפרש"י ז"ל תולדות הם יעקב ועשו האמורים בפרשה וכפרש"י ז"ל על עשו שנעשה ונגמר בשערותיו ביום הולדו · וכמאמר הזהר על פסוק שור או כשב או עז כי יולד תיכף ביום הוולדו נק' שור בן יומו מפני היותו נגמר ביום הולדו משא"כ אדם · אבל באמת אדם כשהותיו הגשמים ביום הוולדו נגמר כמאמר לפתח חטאת רובץ מלך זקן וכסיל · ולכן ביום הולדו נק' עשו · ואח"כ יעקב ידו אוחזת בעקב עשו ופי' ידו היא ההפיכה שלו שהיא חכמה תתאה שהיא יו"ד וזהו ידו ואח"כ ממנה יגיע לחכמה עילאה ומצות אנכי שהוא אחדות פשוט והמבין יבין :

פרשת ויצא

במדרש ויקח מאבני המקום בתחילה היו הרבה אבנים וע"י יעקב נעשו אבן א' וזהו שנא' ויקח את האבן ע"ש · פתח הרב במדרש והנה סולם מוצב ארצה זה סיני וראשו מגיע השמימה · והנה מלאכי אלהים אלו משה ואהרן · גם אמרם ז"ל שלשה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ע"ש כו' גם מאמר דהע"ה אני עבדך בן אמתך · אבל כללא דמילתא ארז"ל חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם וכן כל מאורעות העולם הכל בשבילו יחידו מאחר שהרי דיו לעולם בצדיק א' · כמאמר צדיק יסוד עולם וכמאמר רשב"י דיו לעולם אני ואתה גם אמרו אנא סימנא בעלמא · ואם עיקר בריאת העולם הוא בשביל א' כ"ש מאורעותיו של עולם אחר הבריאה אם טוב ואם רע · לכן צריך כל אדם לדעת בעצמו איך שהוא הגורם מאורעות העולם וחילופיהם לא ע"ד האמונה והענוה בני שום הבנה קרוב בפיו ורחוק מכליותיו · אבל צריך שיהא לבו רואה את הערות ארציות שלו איש אדמה · ואיך הוא רחוק מה' בכל

דרכיו מנושש ומגשם חיות הקדש נרגן מפריד אלוף בינה אלוף
חכמה מעולם המעשה והכתוב אומר כולם בחכמה עשית ואם
חכמה אין כאן במה יתקיים וזהו סיבת מאורעות העולם
ליסר את האדם לשוב עד ה' בכל לבבו ומלאה הארץ דעה את ה'
כל חד וחד לפום שיעורא דילי' ואין חילוק בין אדם גדול לנקלה
ועבד הכל לפי מעשיו מגשם הוא את הרוחניות ומלבישם לואים
לחיות הקדש • והנה לפי ערך דקות ואמתות האחדות פשוט
יחוד קובהו"ש בהפרידם בני אדם ח"ו בהתגשם עצמם שהוא
קצוץ נטיעות ח"ו קטן וגדול שם הוא וכולם שוים בזה בין קלות
בין חמורות • כי הכל לפי מה שהוא אדם כך הם אופני דעתו
ח"ו אבל עכ"פ הכל אל מקום א' הולך וגורם לשכינה שתסתלק
ומאורעות העולם לבא ח"ו ליסרם במשפט וללמד תועים בינה
ודעה את ה' • ועתה בכל מאורעות העולם חייב כל אדם
לומר בשבילי שכן הוא האמת • וביד כל אדם לתקן המאורע
ע"י יחוד קוב"ה ושכינתי' בעצמו • וכדברי הזהר במעשה
שבאו החברים לבקש מרשב"י על הגשמים ואמר שם תוכן
דבריו הלא כי אין היחוד שלם פב"פ ולא זז משם עד שגרם יחוד
שלם בדביקות תורתו ע"ש לחות לשון הזהר והנה ענין יחוד
קב"ה הבינונו הכתוב באמרו קודם החטא אדם הראשון ויהיו
שניהם ערומי' האדם ואשתו ולא יתבוששו ואח"כ וידעו כי
ערומי' הם • ויעש ה' להם מלבושי' כתנות עור • הענין הוא
מאמר ויהי האדם לנפש חי' ופרש"י ז"ל חי' שבכולן ע"ש פי' כי
החיות שבאדם הוא החיות שבכולן בכל סדר הבריאה מסוף
המעשה עד המחשבה את זה שהוא כל התורה כולה ויחוד
קוב"ה ושכינתי' כאחז"ל הסתכל בתורה וברא וא"כ הגופי' של
אדם הן הן גופי תורה אם כל דרכיו יכונו הכון לקראת ה'
ועתה אין פום בושה בגוף ערום אחר שהוא גוף התורה אם
אמנם נאמר חמוקי ירכיך מה ירך בסתר אף ד"ת בסתר • הרי
הגוף מסתיר את התורה להיותו בתוכו וחי' בהם • משא"כ
אחר החטא שהגוף הי' נפרד וידעו כי ערומי' הם • ויעש ה'
להם כתנות עור שהם לבושי' להיות כל התורה הי' צריכה
להתגשם ע"י הגוף במצות גשמיים והיו צריכי' עוד ללבושים
כמאמר כבשים ללבושך להיות התורה צריכה להיות בסתר
כירך אבל גופים שהן הן גופי תורה קולע אל השערה ולא
יחטא הנה זה הוא יחוד קב"ה ושכינתי' גם בוש לא יבוש
גם הכלם ידע • והנה מעין המאורע בעולם ידע
אינם בנפשי' איך הוא נגד ה' שהרי העולם • הנה הוא
בעצמו בשבילו נברא ומתקיים • ומתנהג לפי דרכו כדרך
העבד בכל טוב אדוניו בידו ובורח מאדונו בכל מקומות
ממשלתו • ובכל מקום מדרך כף רגלו הרי ממשלת אדונו
שם ובאמרו כי בורח הוא מיסרים אותו שם ושם
שמים לו חוק ומשפט לנסותו לדעת את אשר בלבבו
אולי יחזור לבוראו • אבל מדרך עבד בן שפחת אדונו

שהעבד הוא יליד בית אדונו בודאי לא יברח ממנו ועבדו
לעולם • מחמת היותו עבדו מיום הולדו וגם מעשה
אבותיו בידו אמו שפחת אדוניו הנה עבד כזה
הבטוח שלא יברח אינו צריך לשום נסיונות ומשפטים •
וזש"א דוד המלך עליו השלום אני עבדך בן אמתך
לכן פתחת למוסרי שהרי המוסרות הם שלא יברח
ואם הוא בטוח שלא יברח המוסרות למה •
והנה גוף הבטוח שלא יברח הנה הוא גוף התורה ויחוד
קוב"ה ושכינתי' ובמה ביראה ואהבה והתקשרות שהוא
הדביקות התמידי וזהו אחז"ל ג' דברים צריך אדם לומר
בתוך ביתו פי' בתוך גופו • ואמרם ערב שבת פירוש
הכנה לשבת שהוא שמא דקוב"ה יחוד קובהו"ש ואמרם
עם חשיכה פי' כשמגיע איזה חשכות השכל • ואמרם
עשרתם פי' יראה הנקרא מעשר כידוע • ואמרם
ערבתם פי' אהבה המערב שנים לאחד • ואמרם הדליקו
את הנר פי' התקשרות ודביקות כדרך האור המתקשר
בפתילה ע"י השמן כמאמר ושמן על ראשך אל יחסר
וזהו אמרו רז"ל וצריך למימרינהו בניחותא • פי' שצריך
לפתות הגוף בנחת להגיעו למדות אלו שיעשה גוף התורה
ויחוד קודשא בריך הוא ושכינתי' • והנה האדם שאמר
שבשבילו נברא העולם וכן הוא מתנהג לפי דרך
הנהגתו לפני ה' ומעין המאורע בעולם מבין
החסרון שבעצמו ורואה לשוב עד ה' להחזיר היחוד
פב"פ הוא הנקרא צדיק יסוד עולם שהוא המקשר
כל העולמות ומתנהגים על ידו ונקרא בריח התיכון
המבריח מקצה אל קצה והוא הנקרא יעקב כמאמר
תתן אמת ליעקב כי אמת הוא המבריח כידוע
ומאמר אמת מארץ תצמח ומאמר ותשלך אמת ארצה
כי אפי' בכל הארציות האמת מבריח ומקשר אל
השרש שהוא מדת יעקב • וזהו אמרו רבותינו ז"ל
סולם מוצב ארצה וכו' וראשו בו' זה סיני פי'
התורה • והנה מלאכי אלהים אלו משה ואהרן
פי' הצדיקים • כי הצדיקים גמורים על ידי התורה
שהוא יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה שנה גופם
הן הן גופי תורה וסולם המבריח מן הארץ עד
הרקיע • והנה ה' נצב עליו ודאי ה' הוא ולא
אחר כי לאדם כזה אין לו בעולמו בלתי
ה' לבדו הבורא והוא הנברא בעולם לבדו וכל
העולם נברא בשבילו ומאמר אני אלהי אברהם
ואלהי יצחק גם כן באדם כזה כמאמר דוד אני
עבדך בן אמתך כנזכר • ומאמר הארץ אשר אתה
שוכב עליה לך אתננה שקיפל את כל הארץ תחתיו •
ודאי

ואף כן שהרי כל העולם מתנהג בדרך הנהגתו · ע״כ תמר הפיוס וחבל על דאבדין ׃

פרשת וישב שבת שלפני חנוכה

שאילתא האבעי׳ אם הצדקה עושה מצוה או הנקה ופשיטא ממאמר הש״ס חס״ו שהצדיקו לא עשה ולא כלום ש״מ הצדק׳ וכו׳ פתח הרב בפרש״י ז״ל על וישב ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף · צדיקים מבקשים לישב בשלוה אמר הקב״ה לא דיין וכו׳ · בב״ר עוד אמרו שם אחר שראה יעקב כל אלופי עשו שלמעלה לכן וישב יעקב ע״ש הענין הוא מחז״ל התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין ומבואר בספר מ בר על לשון כדי ולא אמר והכנס כדרך העולם והמשל שהביא שמתקנים עצמם בחוץ ונכנסים לפנים לכן אמר בלשון כדי שתכנס לומר שאין הנמשל דומה בדומה למשל בכל מילי שאפילו אם יתקן אדם עצמו בעה״ז כולי האי ואולי שיכנס לעה״ב שלא יהיה צדיק בעיניו שבוודאי יכנס אלא כל הכנותיו שיתקן עצמו בעה״ז יהי׳ בעיניו על צד הספק אולי יכנס וזהו התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס אולי יכניסו אותך · והרב פי׳ בענין אחר לשון כדי שהענין הוא ידוע להיות אדם מישראל הוא חלק אלוה ממעל ממש ובאפשרו להתיחד אחדות גמור עמו ית׳ בלי שום הפסק ומסך מבדיל · אם אמנם לא מחשבותינו מחשבותיו ולא דרכינו דרכיו אבל ע״פ התורה והמצות בהכנים האדם עצמו וכל מעינו בם בכל לבבו ונפשו ומאודו בתפילה חשיקה ודביקה כמאמר מפרשתו של אותו רשע מזה למד עבודתו ית׳ שנאמר עליו חפץ בבא יעקב חשקה נפשו בבתאם ותדבק נפשו בדינה · והדביקות הי׳ בנפשו ומאודו שנאמר הרבו עלי מאוד מוהר ומתן והפקיר נפשו על המילה · מפני שכל הרגשותיו של אדם בצער גוף או נפש הוא מפני התקשרות ואחדות ד״מ כשנוקף אצבעו למטה מרגיש כל הגוף להיותו אחד וכן בצער הנפש מאיזה מה מפני התקשרותו בה משא״כ כשהאדם מקשר כל עצמו למקום אחר בדביקות ואחדות גמור הרי הוא נפסק מן ההתקשרות הראשון שהיה לו בגוף או מצות הנפש לכן אינו מרגיש בכל מה שנעשה עמו במקום התקשרותו הראשונה מפני שכבר נפסק ממנו מפני דביקות האחרון לכן אפשרות בהפקרות נפשו וכל מאודו שלא לקבל שום צער מפני דבקות דבר שנכנס בה להרע או להטיב · והנה כשנכנס אדם עם כל עצמו בדבר קדושה איזה מצוה או תורה ותפילה בדביקות גמור עד ההפשטות התקשרותו הראשון שבחומרי׳ שלא להרגיש בהם כלל הוא הנקרא הסירו מלבושים הצואים והלבישו מחלצות שהנה הוא מתלבש עתה ברוח קדושה · וכשמתלבש בתיבת התורה ותפלה נק׳ בא אתה וכל ביתך אל התיבה שנכנס עם כל עצמו בה וכן כשמתלבש במצות שבת או חנוכה ומכניס כל מעינו בם עם כל עצמו בבטול שארי הרגשותיו הראשונים נק׳ אחדות גמור עמו ית׳ כי מלבושי המצו׳ המקיפים וסובבים אותו והוא בתוכם מתייחד עמו ית׳ בלי שום הפסק כמאמר ופרשת כנפיך על אמתך שהמלבוש הוא המיחד ואחרי שהתורה והמצו׳ הם אלהות ממש כידוע מתייחד על ידם עמו ית׳ בהכנסו בתוכם וטועם מעין עה״ב וזהו טועמיה חיים זכו שאי אפשר להדבק בחיי׳ ואור העליון בעה״ב אם לא בטעימתו בעה״ז משא״כ מעשה תורה ומצות אנשים מלומדה בלי שום דביקות · וזהו התקן עצמך בפרוזדור בעה״ז בתורה ומצות כדי שתכנס פי׳ באופן שתכנס בהם שהוא העה״ב וטרקלין · ולא לעשות מצות אנשים מלומדה · אבל בכדי להיות אחדות גמור עמו ית׳ צריך לצאת מן המדות כלל הנק׳ מלבושים כמאמר מדו בד קדש ילבש · ולבא למעלה מן המדות ע״י האותיות צרופי המדות עצמם · ולהסביר הענין נקדים מארז״ל בראשית ברא בתורה שנקרא ראשית ומאמר באורייתא ברא קב״ה עלמא הכל נאמר על האותיות כל מעשה בראשית ובריאות העולם הם ע״י אתוון וכל בריאה ובריאה הם אתוון וצרופים כמבואר בזוהר על מאמר וישכב במקום ההוא פי׳ יש כ״ב אותיות התורה ובכמה מקומות בזהר ואינם אותיות הדבור שאפי׳ המחשבה שאינה שוקטת לעולם והחיות רצוא ושוב פושט צורה ולובש צורת אותיות אחרים בכל מחשבה ומחשבה ובלתי אותיות א״א כי המה המגבילים החיות לצמצם בכדי אפשרות ההבנה כי בלתי הצמצום אין שום השגה תוספת בא״ס בלי גבול אבל אחרי הצמצום בראשית חכמה ומבין בבינה מתגלים - המדות בצרופי אותיות כמו חסד וגבורה ורחמים שהם אהו״יר והתקשרות שהוא המשכ׳ ממשיך רחמי׳ והשפע׳ המוליך והמביא מעלה ומוריד הרחמים שהם מלמעלה למטה נק׳ ו׳ דרבא והתקשרו׳ ממטה למעלה נק׳ ו׳ זעירא ונק׳ יוסף הצדיק המקשר כל העולמו׳ עד שמגיע אל הדעת המיחד חכמה ובינה ויונק מן המדות נהם והנה בכל תפילה וברכה מדי דברו כשמתחיל להבין מבוקשו הרי הוא במדות כמו חסד ורחמים ואפי׳ אם אינו מכוין לשם עצמו כי אם ליחוד העולמות אבל עדיין אינו יכול לעשות השקנות אלא אם מגודל ההתקשרות יוצא מן ההבנ׳ בהתקשרות החיות היוצאים מן הלב ונכנסים במחשבה והחיות רצוא ושוב בלי הפסק מא״ס המתמן חיות וקצבה בגבול להחיות כל נפש חי׳ כי חלק ה׳ עמו לכן יציב גבולות עמים למספר בני ישראל כדי שיוכלו להעלות כל הענינים שהם המחשבות זרות ומדות החיצונות ביחוד גמור ע״י חלקם עמו ית׳ בקבל האותיו׳ השופע בחיות רצוא ושוב ·

והנה בהגיע עם ההתקשרות אותיות לאחדות פשוט אז יכול לעשות כל ההשתנות וזהו אמרז"ל למה נק' תפילת הצדיקים עתר שמהפכים התבואה בגורן כך תפילת הצדיקים מהפכין מדה"ד לדמה"ר · אבל הנה ידוע שאין שום שייכות עלית שום דבר חיצוני אא"כ שמתחילה עוברת במחשבת הצדיק או מדותיו בהיותו בקטנות לכן בקטן החל שהוא היראה התחתונה מפני יא' מקטנת מדות ומפחד ה' ומקצר ועולה למעלה מן המדות לאחדות פשוט ע"י התקשרות אותם אותיות בעצמם וכן בתפילה מתחילה מתחיל במדות השיבנו רפאינו ויוצא מן המדות למעלה ע"י האותיות המצומצמים על א"ס בלי גבול ולצמצום שהוא למעלה מן ההבנה שאין שום השתכלו' ההשגה משגת וזהו עין לא ראתה אלהים זולתך אז יעשה למחכה לו ההשתנות שירצה ואין הדבר נעשה מפני צירופים שמשתנים אלא שהוא יוצא מן האותיות כלל אל שרשם אבל השתנות הצרופים יכול להיות תיכף כשיוצא מן המדות שהרי מצרף לחכמה · והנה כשאין הצדיק בקטנות אין שייכות שום עליי' שכל עליי' נק' ממטה למעלה מתחיל בשכינה שהיא היראה ופחד ה' ומגיע בא"ס שהוא האחדות פשוט כנזכר · ויש בזה ב' עליות הא' הוא אותו הקטנות שמתעלה והב' הוא עלית השכינה שהיא היראה שמגיע ממנה לאחדות א"ס ב"ה שהוא יחוד קוב"ה ושכינתיה כי זה כל האדם וכל העולם לא נברא אלא לזה להעלות הצמצום אל הפשוט שהם עלית הקטנות באותיות אל שרשם · ואא"כ מי שרוצה קוצא להיות תמיד בגדלות חוצפא קמי שמיא הוא כאלו יש צורך לעולם בו בעצמו · וזהו ענין אמרז"ל בגר שבא להתגייר לפני שמאי ע"מ שילמדנו כל התורה כולה על רגל א' שמפרשים העמדה א' שלא יפול מן הגדלות לקטנות כלל ודחהו · שמאי שהוא הגבורו' והצמצום שא"כ אין שום עלי' וקבלו הילל שהוא החסדים ולימדו · מה דסני לך לחברך וכו' ופי' חברך הוא השכינה הנק' רעך ורע אביך אל תעזוב שמן הקטנות יהי' עלית השכינה ובלתי הקטנות והצמצום אין שייכות הבריאה כידוע · וזהו מה דסני לך שהרי נבראת ע"י הצמצום וקטנות עולם חסד יבנה בודאי מהראוי להעלותו וזהו וישב יעקב בארץ מגורי אביו שראה כל אלופי עשו שהם הז' עממין מ"ז ומדות חיצוניות שהוא הקטנות · ומפני שלא רצה במלחמה מאחר כי אם בהשקט ובטח לכן וישב לשון שלוה בארץ מגורי אביו כפי' הזהר לשון מגור מסביב שאחז במדות פחד יצחק שהוא היראה שלא הגיע אליו המלחמה כלל וידוע מאמרז"ל שופרי' דיעקב מעין שופרי' דאדם ענינו כי יעקב ומשה הם היו מעין אדה"ר והיו צריכין לתקן חטא אדם וממילא הי' מוכרח יעקב להעלות את הקטנות וזהו קפץ עליו רוגזו של יוסף הצדיק והתקשרות לכל העולמות הבלתי אפשרי אם לא דרך התחלת הקטנות וזהו השנוי בפסוק עין ה' אל יריאיו עין א' · ופסוק אחר עיני ה' אל צדיקים ב' עינים :

זהו ענינו כמאמר כי מלאכיו יצוה לך שהם הב' מלאכים שהולכים עם האדם תמיד, היצ"ט והיצ"ה · והנה הצדיק המקשר כל העולמו' מן הקטנות אל הגדולות ואחדות פשוט משים עינו למטה ולבו למעלה עד למגנה מהשתכלו' השגתו ואינו רואה הקטנות · ובלה"ר בשתי ידים זהו עיני ה' משא"כ יראה לעמוד בקשרי המלחמה כלל ודוחה בשתי ידים זהו עין ה' אל יריאיו ואפשר לומר זהו פי' האבעיא להו אם הדלקה עושה מצוה פי' עלית בקטנות עד למעלה ושם מדליק ומאיר ובא למטה בהשתנות או הנחה עושה מצוה פי' הנחה מן המלחמה כנ"ל ופי' מצוה הוא ל' צוותא כמו צוות לוה ופשוט הש"ס מחש"ו שהדליקו כו' שמע מינה הדלקה עושה מצוה שהוא היחוד משא"כ חש"ו שאין בהם דעת האמת:

פרשת ויגש

והנה עיניכם רואות ועיני אחי בנימין כי פי המדבר אליכם ופרש"י עיניכם הרואות שאני מהול ככם עוד כי פי המדבר בל' הקודש ועליו הקשה **הרא"ם** הרי נשבע יוסף לפרעה שלא נגלות לה"ק כדאי' במס' סוטה והמהרש"א תירץ הלל אחיו שאני ולדעתי יובנו באופן אחר בלי שום חילוק בין אחיו לאחרים והוא דהנה ידוע זכו נגאלו ממצרים על ד' דברים שלא שינו את שמם ואת לשונם וגדורים מעריות וכו' · וככדי להבין יתבאר מענין הרל"א שערים צרופי אותיות והמשכתן מלבד חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו שהוא פנימית הגלגל וחיותו נקודתו ומרכזו כידוע שמרכז הגלגל הוא חיותו וכן תנועתו בלתי אפשרי כ"א דרך המרכז ולכן נקרא לה"ק וישראל עם קדוש בשם גופו של אילן שהוא הנקודה הפנימית וכל צבא השמים וכל הברואים כולם נקרא בשם ענפים המשתעפים מן האילן ונקרא עולם התמורו' וכן בל הע' לשונות והעכו"ם שרשם מעולם התמורו' וסוף כל התמורו' המה הקליפו' אשר לכן אין שום שייכות לאומה ול' בה"ק שהיא הנקודה פנימית המחיה את הגלגל משא"כ העכו"ם הם חיצוניות הגלגל ואין שום שייכות לפנימית · כי גבול נתן ה' להבדיל בין הקודש והחול ולכן עכו"ם שלמד תורה חייב מיתה · וכן קודש ישראל לה' ראשית תבואתו כל אוכליו יאשמו כדרך זר שאכל קודש · וכן כל הנקרא ראשית אסור לזרים כענין תרומה וחלה כידוע · שראשית הגלגל הוא נקודת המרכז וממנו משתעף כל הגלגל ולכן אין התור' מיוחדת כ"א לישראל ושניהם נק' ראשית וענין א' להם כמאמר אורייתא וקב"ה וישראל כולא חד ··

והנה רש"י פי' על מאמר לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת · מכאן שנברא העולם בלה"ק · ולהסבירו יפה נדרש על מאמר חז"ל בראשית ברא אלהים

מתחילה

מתחילה עלה במחשבה לברא במה"ד ואח"כ שותף מדת הרחמים :

והענין ידוע שתחילת הבריאה מא"ס הפשוט בלי גבול בהבראו להיותו מוגבל בלתי אפשר כ"א ע"י הצמצום הבלי גבול בעצמו אז יגביל הגבול והצמצום הוא שרש הדין · כידוע שכל המוגבלים יותר המה גופים הגשמיים וחומרים עבים כלים ונפסדים · שכל מה שהוא יותר רוחני הוא רחוק מן ההפסד · ועיקר שם הכליון וההפסד הוא ענין קליפה ורע ודינין · הרי שם הגבול והצמצום שרש הדין :

והנה כללות הצמצום המה האותיות ומבשרי אחזה אלוה באשר יתבונן האדם בתחילת מחשבתו המשוטטו' ואינה נחה כלל · והחיות רצוא ושוב פושט צורה ולובש צורה הכל המה צורת אותיות · כי בלתי אפשרות השגת מחשבה מבלי אותיות · כי בלי אותיות המחשבה פשוטה ואינה מושגת כלל מגודל פשיטותה · ואינה נק' מחשבה כ"א אחרי צמצום הפשיטות פושט צורה ולובש צורת אותיות אחרים · כי מצרף לחכמה · אח"כ מבין דבר בבינה ומתגלה הדעת שהיה בהעלם מכריע בין חכמה לבינה · ואחר התגלות הדעת יוצאים המדו' אחרי · ומתגלה יותר להכריע ביניהם בתפארת · וכן עד סוף כל המדות · שכל עיקר הדעת להיותו מכריע ומחבר שנים כאחד · לכן נק' הדעת ל' הקודם להיותו מכריע בין חכמה הנק' קדם כידוע · והמכריע נק' ל' בענין קנה המשקולת של מאזנים שמתבונן ההכרעה מן הל' היוצא מן הקנה ומכריע לאיזה צד · וכן נקרא בל"א מה שיוצא למעלה מן הקנה בשם ל' ::

והנה ידוע מאמר באורייתא ברא קב"ה עלמא וכן התרגום על בראשית ברא בחכמתא ברא כי החכמה היא התורה והתורה היא האותיו' ::

כללא דמילתא שהעולם נברא באותיו' שהוא ענין הצמצום · אם אמנם כמה צמצומים לצמצומים יש עד אין מספר · וכ"ש שאין להשיגם כי גבוה מעל גבוה שומר ועולמו' אין מספר · כידוע מענין השג"ת שלמעלה מן האותיו' · והמה חיותם והנהגתם שאין אנו עתה בגומרם · והשגתם מאד נעלה ונעלמה מעין כל חי · כ"א סוד ה' ליראיו וחכם מבין מדעתו · ולכן אנו מכנים כאן לאותיו' בשם ראשית המשכה · כמבואר בזוהר ע"פ וישכב במקום ההוא · יש כ"ב אתוון ע"ש · כי אין שום דבר שנברא כ"א ע"י אותיו' · והן הנה חיות אותו דבר וקיומו · והנה אותיו' הנכתבו' המה גוף והיכל אל המוזכרי' בפה · והמוזכרי' בפה הם גשמיים לערך המחשבה שהוא בלב ואותם שהם בלב הם האצילו' ידוע בלב המשכילים כמבואר בפרדס ::

והנה תמונת אותיו' ברמיזתן ממש ידוע למשכילים · ועכ"פ שמן מגהו מבואר בספר התמונה ואז תדע למכ"ש בהתחברות אותיו' הקדושים ונעשים מהם תיבה שרוחניות התיבה הוא ענין גדול · מפני שכבר נחנכ' בה חיו' של נקודה · כי באות א' אין מרגישין הנקודה וד"ל : וכמו שההויות והשמות הם סוד אצילו' רק השמו' הם ההתפשטו' ההויות וההויות הם חיות של השמות · ך כל תיבות לשונינו הק' התיבות הם למעל' · וכל הנקרא בשם זה למטה בגשמיו' המה התפשטו' והשתלשלו' השפע מלמעלה רבבות מדרגו' עד שנעש' גשמי · ואותו שם דבר הוא חיות של הדבר ההוא · לכן כל שם דבר מלה"ק הוא שמו באמת למעל' בשרשו · במאמר וכל אשר יקרא לו האדם הוא שמו · שכל עיקר המשכה והתפשטו' הוא ע"י אדם · כי השם דבר במקורו הם אלו אותיו' וחבורם : רק שכל חבל השתלשלו' נק' בשם זה מפני חיותו וקיומו שמקבל מהם ד"מ יד נקרא מקור השם למעל' צירוף י"ד הוא כח וחיות של יד האדם והוא יורד ומשתלשל עד שנברא גוף יד אדם ונקרא ג"כ י"ד · לא מפני הגוף כ"א מפני חבל השתלשלו' כח וחיו' של היד נקרא הגוף על שמו · אם אמנם מראשית ההשתלשלו' עד סיומו בגוף יש כמה רבבות מדרגו' כולם נק' יד ע"ש ראשית ומקור החיו' והן הנה הכנויים שבתור' יד ה' וכו' שם כחות עליונים שנאצלו מאתו ית' · כי הז"ס א"א לתפוס אף בנקודה וכ"ש באותיו' · וכן בשמו' האדם ד"מ אברהם יצחק ויעקב הם ג' מקורו' ושרשים אשר מהם מתפשט החיות עד גוף האדם למטה והוא נקרא ע"ש מקור שרשו וחיות קיומו · וכן ראובן ושמעון הם מקורו' ושרשים אחרים בערך במה מדרגו' למטה מהם · אם אח"כ נקראים אפי' אלף אנשים אברהם או ראובן בנו ע"ש זמנו אפי' עד אלף דור · כל אלו נקראו מפני חבל השתלשלו' שנתפשטו מהם · וזהו מאמר לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת שנקראת ע"ש מקום לקוחתה וחיותה מהם · וזהו שפרש"י מכאן שנברא העולם בלה"ק פי' שנברא ממש באותיו' שם הדבר ההוא :

והנה לכן מקובל אצלינו שכאת אדם רשע את שמו אחרי העדרו · כי אין השם מיוחד אליו לקרות בשם זה אא"כ הוא דומה לו בפעולותיו להמשיך כחותיו וחיותו משרשו באור חוזר וניעור לעבודתו ית"ש ולדבקה בו דרך אור הישר שנתפשט · השתלשלותו והויותו שהם אותיו' שמו לעולם וזה זכרו לנצח אחרי העדרו · משא"כ אם אינו דומה בפעולותיו לשמו שאינו ממשיך כוחותיו וחיותו והנאתו מאתו ית"ש ומגביר על נפשו החומריו' והקליפו' אין נק' בשם הראשון כ"א שם אחר מעולמו' התמור' שנמשך אחריו וקיבל חיותו מהם · ונהפך שמו לשם אחר וד"ל ועוד יתבאר לקמן · והן המה דברי

היעבין ופרקי אבות במאמר אם אין תורה אין קמח והנה עיניכו רואו' כמה בתים מלאים כל טוב ואין בהם אפי' ריח תור' · אבל הכונה שאין הקמח נקרא בשמו כ"א ע"י המשכת התור' המה אותיו' הויותו · כי ע"ד אותיו' נשתלשל מלמעלה

מלמעלה למטה על גשמיות המאכל שלמטה · ומשביע ע״ל שנתהוה · ומפריד הקליפו׳ ממנו עפ״י דיני חה״ק הן דיני נטילה הן דיני או״ה או נק׳ קמח ומשביע כדרכו ואינו רוצה במותרו׳ · משא״כ בטן רשעים תחסר. ומשביעו רעב כדרך כל התאוות שאין אדם מת וחצי תאוותו בידו · כדרך הקליפה שכל חיותה הוא הרצוי והפירוד היפך הקדוש׳ שהוא אחדו׳ פשוט · לכן אם אין תור׳ אין קמח נק׳ בשם קמח המשביע ומחיה·כ״א שם אחר מעולמו׳ התמורה אחרי שהוא מקבל חיותו משם כידוע כי א״ז לע״ז עשה אלקי׳ · ע׳ לשונו׳ שהם ע׳ ענפים המסתעפים מאילן א׳ שהוא לה״ק · ושרשם של הע׳ ל׳ הם הם הרל״א שערים לרופי אותיו׳ עולם הזמור׳ ע״ד גלגל החוזר · אבל לה״ק הוא מרכזם ובכל ל׳ מוכרח להיות מלה א׳ שוה ללה״ק · ואותה המלה הוא חיותם ודביקותם באילן · כמאמרם ז״ל שכן בל׳ יווני קורין לאחת הן · וכמאמר ע״ע בכתפי שתים· שהוא נקום תיותו מלה״ק ונשם יפרדו והי׳ חן שחוט לשונם כליון חרוץ מפני הקליפ׳ וגופה נוטה למקום טומא׳ משא״כ כשהצדיק אוכל לשובע נפשו מובא בספר רקאנטי על מאמר ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו שזנו עיניהם מן זיו השכינה · ור׳ יוחנן אמר אכילה וודאית דכתיב באור פני מלך חיים : וכתב החכם

אבן עזרא ז״ל ראה החכם איך הפליא לדברי כי המאכל השפל שהוא בא מסיבה אחר סיבה המקבל זו מזו זן את האדם ומפרנסתו עאכ״ו הזבוק ורואה בעין הלב סיבת הסיבו׳ שהוא ניזון ומעונג והיא האכיל׳ הוודאי׳ והעיקרי׳ כו׳ וזהו טרף נתן ליראיו וכו׳ · ומסיים הרקאנ״ט ודע שאין כוונת האכיל׳ להפסד דבר הנאכל אלא להוסיף כח ותענוג וחיים לאוכל · ע״ז נק׳ אכילה וזהו אמרם אכילה וודאית שהרי התענוג הוא עיקר שם האכיל׳ · וכן הי׳ אצלם שמחת הנפש ותענוג זיו השכינ׳· כמאמר אז תתענג על ה׳ עכ״ל הרקאנטי ז״ל · והנה עד״ז צריכין להיות כל ענייני הגוף ותשמישי עה״ז שלא ניתן ליהנות לב״א כ״א מן הפנימית שהוא האור׳ ושרשו של אותו דבר והויתו אשר משם נשתלשל וילא החומ׳ אבל אסו׳ ליהנות מחומרה של מקום שילא משם · כ״א להתדבק במלוה דרך השתלשלותו עד א״ס ב״ה להיות חוזר ונעור אליו ית׳ דרך התענוג האוא שמקבל מאותו דבר והנהגה זו נק׳ מדבר בלה״ק ופירושו מתנהג ע״ד אותיות לה״ק על שם דבר תשמישו · כי הדבור נק׳ ע״ש הנהגה ל׳ דבר א׳ לדור · והדבור הוא מנהיג את הכל כידוע · ואין דלוני להאריך בזה כי א״א להעלו׳ עה״כ דברים שעומדים ברומו של עולם · כי אם זה נק׳ דבור מה שמדברי׳ בהי׳ מולאות הגשמיים · הא מבואר בתורה אמת שלנו כי המתים מדברים ועת לקלר · ודי למבין ברמיזה :

בלבא דמילתא כי זה כל האדם והכליהו להתנהג ע״ד אותיות לה״ק שהוא מאמר בכל דרכיך דעהו כי הדעת נק׳ לה״ק כנו׳ ויכול לפרש דעת הרמב״ם בס׳ המורה ג״כ עד״ז ועיין ברמב״ן ז״ל פ׳ תשא שרולה לסתור דבריו ולדעתי שפתי חכם חן דברי הרמב״ם ז״ל ע״פ אמת וא״א לבאר מחמת האריכות והמבין יבין לעלמו :

ואפשר לומר טעם זה למאמרם ז״ל · שלא להתפלל בל׳ ארמית כי התפל׳ נק׳ ע״ש הדביקו׳ כמאמר נפתולי אלקי׳ וכו׳ · ודביקו׳ התפלה כדי להמשיך השגות ברחמיו לריך להיו׳ באופן זה · ללאת בדבוריו מן המלות שהתחיל בהם · שהרי תחלה כשמתחיל להתפלל על איז׳ דבר בודאי הוא מאחת המלות אם חסד או גבור׳ כו׳ · אבל כשמדבר דבריו העיקר הוא להתבטל מן המדות מפני פחדו ית׳ העומד לפניו וכלות נפשו אליו לדבקה בו · והדביקות הוא להתקשר עלמותו באותיו׳ דבורו היוצאים מן הפה ולהגיע בהם עד אותיות המחשבה שהם ברצוא ושוב · ואפשר שילא מן האותיות אל שרשם מגודל ההתלהבות · ואחר שילא מן הצמצום אז יכול לעשות השגות והמשכה אחרת מאחורית׳ בחזירתו דרך הרקמים כידוע · וגם שמילא נעשה רלונו בהגיע למעל׳ מן הצמצום · וע״פ דרכנו יוכל לפרש אמרם ז״ל שלא להתפלל בל׳ ארמית · כדרך הל׳ שלוה ריב״ל לבנו אל תשב על מטת ארמית ופי׳ שלא תיגני בלא ק״ש ע״ש · הרי שקרא להעדר הנהגה ע״פ ד״ת הק׳ בל׳ שם ארמית · וכמו כן בענין התפלה שהוא הדביקות אליו ית׳ דרך המשכות התיבות שם דבר ההוא שמתפלל וכשמתדבק לפנימית חיותו אפשר לשנות · ע״ד מי שאמר כו׳ לחומץ וידליק כו׳ · וידוע שבלתי אפשרות תפילה וכה ודביקו׳ שלם · כ״א אחרי הרגל כל מדותיו השתמשם ברוחניות וחיות פנימי של כל דבר ודבר אז לא יהיה מסך מבדיל דביקותו ית׳ · והוא הנהגה ישראלית דרך ד״ת הק׳ כמאמר ובו תדבק ואמרו חז״ל הדבק במדותיו · משא״כ בהעדר הדת ובלי שום דביקות אל שרש פנימיו׳ החיות נק׳ ע״ש ל׳ ארמית כמ״ש לעיל כי שרשו של אדם הוא מלה״ק והוא ממשיך ע״ע מחמת חטא וחו קליפות ועמים אחרים וכבר הוא חתח לשונם בארצותם ובגוייהם · ובלה״ק ב״מ מביא חיות לאומות והקליפות והם מושלים עליו ומשנים שמו אפי׳ כפי הצירוף שיש בלשונם · נמלא יכול להיות שבהיות שמו ראובן · כפי שהמשיך ע״ע חיות מהקליפה כבר יש לו שם אחר ושמו כשם עכו״ם ב״מ משא״כ כשהוא מתנהג דרך אמונה הישראלית · אמרו רז״ל תפילה בכל ל׳ · אם אמנם תירץ הגמ׳ הא ביחיד והא בצבור · הנה הפשט כפשוטו והדין דין אמת כמבואר בש״ע · אבל ע״ד האמת אפשר לפרש דבריהם כדברינו · הא ביחיד פי׳ כשמכוון לעניני עלמו · הא בצבור כשהוא ע״ד התקשרות כל העולמות · וכן דרך כל בעלי אמת ובפרט בכתבי האר״י ז״ל · ובלבד שיהא דרך אמונה והמשכת החיות מא״ס ב״ה אדרבא בזה מכניע הל׳ תחת הקדוש׳ כעבד המקבל פרס והחיות מהקדושה ועבדו לעולם · כי זה כל האדם. ותכלית בריאתו להעלות כל הדברים ממטה למעלה ולהכניע

החיצונית

שהחיצונית אל הפנימית במציאת אלהותו ית' בכל דבר ולית
אתר פנוי מיניה :

ודרך היותר פשוט להבין למען ישכילו להיות לזכרון · הוא ע"ד המבואר בזהר וצווח כברוכיא על המתפללי' לגם הגאהן כל חסד דעבדין לגרמייהו עבדין הב לנא חייא הב לנא מזוני · ואתמר בהון ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם ופי' הגה' בל' ארמית כ"א כדרך שאמרו ז"ל לעולם יסדר אדם שבחו של מקום שהמה התפשטו' מדותיו ית' דרך האותיות חסד ורחמים ואח"כ יתפלל לבקש דרך לה"ק תיבו' תפילתו · וממילא יומשכו דרך אותיו' תפלתו השפעה טובה ורחמים וחיים ושלום בארץ : וזהו ענין יעודים הגשמיים המבוארים בתורתינו התמימה · ונתתי גשמיכם כו' ואספת דגנך וכו' · לא זהו שכר העבודה כי מה רב טוב הצפון ליראיו עין לא ראתה וכו' · אבל התורה אמרה שממילא יומשכו כל היעודים האלה אם בחוקותי תלכו מששיכים החיות מלמעלה למטה בדרך אותיות הנהגתו ודביקתו · וזהו ענין גאולת מצרים מפני הל' דברים · שלא שינו את שמם להקרא בשם אחר מעולמו' המצור' אע"פ שלא קיבלו התור' עדיין רק בקבלה מאברהם אבינו ע"ה כמאמר הש"ס קיים אע"ה אפי' ערובי תבשילין · שלא ראובן ושמעון נחתו, וראובן ושמעון סלקי כו' ושלא שינו את לשונם לה"ק והמשכתו כנז"ל · וממילא שהיו גדורין מעריות. ושלא היה בהם דלטורין שהוא ענין ברית הלשון וברית המעור · המשכות ומכריעין בין עליונים ותחתונים :

וזהו דברי יוסף הצדיק עיניכם הרואו' שאני מהול ככם · ככם דייקא ולא כערבי מהול ופגום בבריתו כי פי המדבר אליכם שהיה הנהגתו ע"ד לה"ק · שכן קיבל מאבותיו הקדושים · כמאמר למען אשר יצוה את בניו ושמרו דרך ה' וגו' · ועתה אין אנו צריכין לגמור שדבר לה"ק מפני השבוע' :

וזהו פי' הפסוק ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו ע"ד אמרם ז"ל בסוכה אויר פוסל בג' ושכך פוסל בד' · א"ר אבא אמר שמואל ירקות שאמרו חכמים אדם יוצא י"ח בפסח פוסלים בסוכה משום אויר · מ"ט כיון דלכי יבשי נפלי ופרכי כמאן דליתנהו דמי · וכן הרשעים כתיב בהם · כי כחציר מהרה ימלו וכירק דשא יבולון : · מפני שאינם ממשיכין חיות פקחיות מאתו ית' · וזהו ועוד מעט ואין רשע שלא יבשי פרכי ונפלי · וכמאן דליתנהו דמי · וזהו והתבוננת אפי' כשהוא על מקומו ואיננו ובחייהם קרואים מתים :

עוד מפרשה זאת

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני · הנה בס' אור החיים מובא לפרש מלת ויגש מאי הגשה ופי' הוא כראוי לו שהגשה היה בלב להיות יודע כמים הפנים כן לב האדם אל אדם · ובדברים אלו היה רצון יהוד' לעורר, רחמי יוסף לכן הגיש בלבו להתקרב ליוסף ולאהוב אותו באמיתות הלב · בכדי לעורר אהבת יוסף אליו. לעורר רחמיו · והנה יצא מפה קדוש דברי פי חכם חן אמת, ואמונה. אבל אם אמנם לפי דעת שהיה סבור על יוסף שהוא מצרי שהוזהרו ישראל לא תחנם שלא ליתן להם חן, לא נמנע יהודה מלקרב לבו. לאהוב אותו ע"ד הידוע בתפילה וקרבנות ואכילה · הנה אחז"ל במדרש וש"ס ראוי הי' יעקב אבינו לירד בשלשלאות של ברזל למצרים אלא כו' · ומשל בהמה שמוליכין אות' למקולין ואינה רוצה לילך מושכין אותה בחבל ע"ש. הנה המשל, הוא הוראת ענין ירידת יעקב ובניו למצרים בכדי להעלו' נצוצו' הקדושות ממצרים כידוע על פ' וינצלו את מצרים. כתרגומו ורוקינו, ואחז"ל כמצודה שאין בה דגים · והנה ענין האכילה של אדם ג"כ לצורך זה בכדי להעלו' הנצוצות מדרגא לדרגא מדומם לצומח הראוי' לאכילת אדם. ושאינו ראוי עולה נצומח לחי ער. שמגיע לאכילת אדם · והחוש מעיד שכאור' דבר פלאי להיות המאכל הגשמי סבה להתקשרו' הנפש בגוף שאינו יכול לחיות בלא אכילה · ומוכרח להיות במאכל ניצוץ חיות הקדש אשר הנפש ניזון ממנו והגוף מן הגשמיות ואעפ"כ אין רוצה שום ניצוץ הקדוש לזוז ממקום שהוא בסתר המדרגה ולעלו' כמאחז"ל שכל עשב יש לו מלאך הממונה ומכה אותו ואומר לו גדל · כי הניצוץ הקדוש מתיירא ממקרה בלתי טהור אולי יזדמן לפני אדם בליעל שיפילו יותר באכלו משהוא עכשיו · את כי זה כל האדם עומד על הבחיר' ומי יודע אם יבחור בטוב להעלותו כי אין שייכות לשום עלוי אלא אם יחשוב האדם לזון מזוני דמתיהיב מבי מלכא · קוב"ה בתוך המאכל ויאכל וישתה ויחזה את האלהים להתקרב אליו ע"י המאכל. כמעשה דרב המנונא סבא שהוא מתעלה תיכף כמעשה הקרבן ומתייחדים כל העולמו' מן השפלי' התחתוני' עד רצון עליון אי"ס. ב"ה ע"י יחוד אדם ובהמה באכילתו אותה · ולמטה ממנו אדם שטוב לפני אלהים ואינו מעלה תיכף באכילתו · עכ"פ התוס' חיות שקבל באכילתו, והחיו' הניע ג"כ לזאת תורת האדם וכל מעשה שיעשה אח"כ לש"ש מתעלי' החיות ג"כ · משא"כ ח"ו כשהאדם מתגשם מן האכיל' ויאכל וישבע ותאוותו יבא לו הרי הוא מפיל לניצוץ הקדוש בתוך הקליפה יותר ויותר שהרי הוא נותן חיות ובורא קליפו' ר"ל · וזהו יראת הניצוץ להתעלו' עד שמכים אותו כנז"ל · ובאמת ניצוץ הקדש שרואה מקום מוכן לפניו להתעלו' בלי ספק מבקש מאד כידוע מענין מים תחתונים בוכים · גם אנן בעינן למהוי קדם מלכא · שהוא ענין התפלה שלפעמי' כשהאדם ניגש אל האלהי' בנקודת לבו באמת כאמור ביהוד' מתעוררים עליו מחשבו' זרות, או מדות זרות והוא שרוצים להתעלו' כי הנה מקום אתם מוכן להעלותם ע"י התשובה להיותו מוכן לשרת בקדש · וכן יעקב אבינו היה מתיירא מלירד למצרים להעלות הנצוצות כענין עשב המכים אותו לגדל ופרה שמוליכי' אותה למקולין להעלותו בשחיטתה ואכילתה · ראוי לירד בשלשלאו'

של ברזל אלא שזכותו גרמה לו שהבטיח לו הקב"ה אנכי אעלך גם עלה · והנה תורתנו תורת אמת ואמונה שבודאי אסור לו לאדם להביא א"ע לידי נסיון ולהכניס א"ע במחשבה זרה בכדי להעלותה ח"ו כי מי יודע אם יתגבר כארי ויתגשם או אולי ירד מטה מטה ולא יעמוד בנסיון ח"ו · אם לא כשהנסיון נזדמן לפניו בלא מתכוין בודאי מן ה' לנסותו וצריך להתגבר בכל כחו ומסירת נפשו על המחשבה והוא העליה · וזה היה ענין שהע"ה שאמר ארבה ולא אסור ומתחילה יצא במתכוין בכדי להעלות נצוצות קדוש' ולא עמד בנסיון · וזהו ארז"ל לברך על בריות נאות ברוך שככה לו בעולמו אפי' על גוי נאה ואינו סותר למאמר לא תחנם כי שם מיירי להכניס עצמו לראותו אינו רשאי בכדי לומר כמה נאה גוי זה משא"כ כשכבר נזדמן לפניו בודאי צריך לברך להעלות הנאות הראוי' כמעשה דר"ע בההיא מטרוניתא שארז"ל קרן זוית הואי · ובתחיל' ודאי אסור והוא מסירת נפש כענין נפילת אפים כידוע · והנה כללא דמלתא מענין ההעלאה הוא שצריך האדם להתבונן על כל המזדמן לפניו שגם בו נמצא שמץ מנהו מאותו הדבר אם טוב ואם רע · ואחר שמצא מין את מינו וניעור לכן צריך תיכף להתקשר בו ית' מעין המאורע שנזדמן לפניו בשומו אל לבו הלא ה' זו ואין דבר בלתו כמאמר · ומלכותו בכל משלה · כי המלכו' הוא המושל בכל ומחי' הכל · וע"י ההתקשרות בו ית' מתעלה עם המלכות אל היסוד שהוא ההתקשרות והוא הסולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה לעלו' כידוע שצדיק יסוד עולם · לכן הנה יהודה בראה כל אלו הסבות שנזדמנו לפניהם כאמרם איש אל אחיו מה זאת עשה אלהים לנו הבין יהודה להיות הדבר מתבקש מאתם להתעלו' לכן ויגש אליו יהודה בלב אפי' אם היה גוי או מצרי שהרי כבר זימן ה' לפניהם והקרה להיותם מוכרחים לרחמיו לבקש מאתו על נפשם וזהו שאמר בי אדני להיות יהודה הי' מלכות בית דוד ומלכותו בכל משלה והכל כלול בו ויגש להתקשר עמו אליו ית' וע"פ האמת להיותו יוסף הוא היסוד ומתקשר עם המלכות וזהו בי אדני ע"פ פשוט גם ע"פ אמת:

פרשת שמות

וישב משה אל אדני ויאמר אדני למה הרעות לעם הזה למה זה שלחתני ופרש"י ז"ל וא"ת מה איכפת לך קובל אני על ששלחתני · והנה המוסר פשוט והשכל שאין לשום אדם לשאול ולהכניס עצמו בדבר שאינו שלו ואפי' מרע"ה שהיה אפשר לומר שהוא מצטער בצרת ישראל כי הוא הכולל הכל כלל ישראל · ואעפ"כ מה איכפת לך כמאמר על בני ועל פועל ידי תצווני כו' שהוא כמתעבר על ריב לא לו מה איכפת לך · אבל האמת הנה העיד הפסוק על מרע"ה והאיש משה עניו מאוד ובמקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו בשעה שאמר לו הקב"ה למשה לכה ואשלחך אל פרעה והוצא את עמי ב"י ויאמר משה בי אדני לא איש דברים אנכי וגו' שלח נא ביד תשלח · שהיה משה שפל בעיניו מלעורר את בני ישראל כידוע מבלתי אפשרו' הגאול' אא"כ באתערותא דלתתא כמאמר למען יאמינו כי נראה אליך ה' שהוא הגואל האמת כידוע שעיקרו היא האמונה ובזכות אמונה נגאלים · להיו' כל עיקר הגלות הוא העדר אמונה ושכחה כי אם להשגיח על הטבע כידוע מענין גלות מצרים שהיו נטבעים בנפשותם בעומקי הקליפו' ואלו לא הוציא הקב"ה את ישראל באותה שעה היו משועבדי' ח"ו לעולם בהם יעבודו כידוע שכבר היו בתכלית עומק הקליפה ולא הי' אפשרו' הגאולה אא"כ שיתהפכו מקצה אל קצה שהוא ממ"ט שערי טומאה אל נו"ן שערי בינה שהוא הגאולה השלימה שיאמינו בה' לדעת אותו ואחרי היותם דור דעה אז יצליחו בגאולה כמאמר וזה לך האות כו' בהוציאך את העם תעבדון אלהים על ההר הזה · והנה מרע"ה שיוכל להכניס בדבורו דברים היוצאים מן הלב להכניס בלבם האמונה תכליתית לא שיער בנפשו מגודל השפלו' שלא הי' מחזיק א"ע כלום כמארז"ל אי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעין · וענין היראת שמים הוא הדביקו' ויחוד גמור אמתי כל האצות אליו ית' שהוא ענין יראה שהוא מלה א' ופנים היא מלת אהבה כידוע · ואחרי בטול כל המה"ג אליו ית' האלהים יעננו בקול ודבריו נשמעין · לכן אפי' ירא שמים בזמן שהוא ירא שמים דבריו נשמעין ובעידנא דלא עסיק בה לא · אבל מרע"ה אמר ואתחנן אל ה' שלא תלה במע"ט אלא במתנת חנם מגודל השגתו אותו ית' איך הוא א"ס וכולם כאין נגדו ונשמים עכורים אפי' כתר חשוך הוא קמי' עילת העילות · ואיך אפשרו' הדביקו' ויחוד גמור בו ית' להיות דבריו נשמעין ולהיותו מגושם לא די שלא יועיל בדבריו אליהם אלא אף כי יפסיד' לנתק את לבם · אל הגשם להיות דבריו גשמיים ודבר גשמי הוא כארי' אם נכנס בלב אפי' הטוב והמובחר שבדבורי' אפשר להתגשם עליהם בגלות ואמונות כוזבות ומתגברים ההתנגדות ע"י כך · והנה אחר שהכרית הקב"ה למשה ודבר אליהם והיו דתן ואבירם נצבים ומתריזים כנגדו כפרש"י ז"ל על מלת נצבים לקראתו ותלה מרע"ה החסרון בעצמו שע"י דבריו שדבר הוא אליהם הכניס בהם גרם ההתנגדות וההתגברות אז נע"ז לכן היה קובל ויאמר למה הרעות לעם הזה פי' שהכנסת בהם רע יותר · במה ופי' למה זה שלחתני פי' במה ששלחתני ואנכי שפל ומגושם כמגשמו הם בדברי והשיבו הש"י עתה תראה פי' הראיה וההתגלות צריכה להיות ע"י התנגדות ובלא"ה אינו ניכר כידוע מסדר בריאת העולם לכן ויכבד את לב פרעה כו' למען תספר משום פרסומי ניסא:

פרשת וארא

שאל השואל ארז"ל שבטך ומשענתך המה ינחמוני שבטך זה יסורים ומשענתך זה התורה :

פתח הרב בפסוק וארא כו' ושמי ה' לא נודעתי להם ופרש"י ז"ל לא הודעתי אין כתיב כו' שהרי כבר נאמר וירא ה' אל אברם אבל לא נכרתי להם בשם זה והנה הרמב"ן הקשה על ענין היות משה כבד פה וכבד ל' ואם הפי' פשוט קשה קושיות הש"ס על פסוק והנה נער בוכה שכתוב תחלה ילד ואח"כ קוראהו נער אלא קולו כנער ומקשה א"כ עשיתו למרע"ה בעל מום שהרי הלוים נפסלים בקול · אשר לכאורה על כבד פה קשה יותר ויותר · והנה בסוף דבריו כי אדרבא שהיתה דוקא כוונת הש"י להיותו כן שאם הי' בעל ל' יפה ומהודר לא הי' נראה גדולת התורה כי באמת התור' מתוקה מדבש מאור עינים ומשיבת נפש והכל הי' בשיני אבל היה אפשר לומר שהי' נראה להם מתוק מחמת טוב טעם ומתיקת דבורו של משה לכן היה להיפך ואעפ"כ הי' להם חן ומתיקו' · והנה באמת הגדולים חפשו דרך לגבור' הבורא ית' אבל באמת הי' משה נרפא בשעת מתן תורה כמאמר והאלהים יעננו בקול · אבל באמת הנה הוא יד"ע מגדולת הדבור כי זה כל האדם כידוע שהוא מעלת המדבר על החי גם תרגום של ויהי האדם לנפש חי' תרגומו לרוח ממללא שהוא החיו' שבו · והוא האמת כי הדבור הוא המושל והמלוה והמנהיג את הכל והענין להיות בו הוא עיקר החיות ית"ש · כי הדבור הוא בלי שום השגה ותמונה אם אמנם הוא מלובש באותיו' אבל הוא בשביל הבנת המבין והשומע כי בלתי מלבושי האותיו' אין לדבור שום השגה ותפיסה להבינו ולעולם כל משפטי הדבור יש לנפש יותר נאה ומהודר ומהירות ובהירו' האפשרי מה שאין הפה שבגוף יכול לדבר באלפי אלפים שנים כי רוח דבר בו ומלתו על לשונם · וכל אדם שמרגיל את דבורו להשגית ולהבין כי מאתו לא תלא כי אם מה' הטוב והוא המדבר הרי הוא בורא שמים השמים וארץ חדשה כאשר הי' בתחלת הבריאה בדבר ה' שמים נעשו ומה נשתנה עכשיו אם האדם משיג בשעת דבורו איך שכל דבור ודבור שילא מפי הגבור' הוא ומשתלשל כל כך עד שנשמע מפיו לכן באיו' דבור שהוא מדבר הוא שהוא בורא מחדש כמעש' דר"ע שנתמלא הבקעה ירקו' ולופין ע"י למודו וכן הרבה מקומות · וככל אמתות גדולת הדבור אם הוא בקדוש' כן נהפוך הוא ח"ו אם הוא להיפוך נהגאת עלמו ח"ו בורא רקיעין של שוא ותהו ונותן חיות בקליפו' וממשילם על עלמו שהרי הוא מוסיף כחם מחמת הנאת עלמו שהוא רולה לקבל מהם נמלא שבו' מחתם ומקבל מהם נמלא הוא ממשילם על עלמו · מסא"כ כשאינו מדבר אלא דבריו ית' בלי שום פניית הנאה כלל ואדרבא הוא קשור ע"י הדבור בו ית' הבורא את הכל הרי הוא מושל בדבורו וכן התור' שהיא בריאת העולמו' והנהגתם מתחילת הרלון על עולם היא עשרת הדברות ונקנית בדבור כמאמר ודברת בם שהוא ענין ההתקשרו' עמו ית' אחדות גמור כנז' · שהרי הוא המדבר והמשמיע ע"י כלי זה האיש בלי שום תמונה אבל דבור כזה הוא המופשט מן המדו' מסא"כ דבור היולא מחמת איזה מדה כבר נתלבש במדה ויש למדה התקשרו' בכל הדברים הגשמיים שהרי כל הנבראים השפלים התחתונים כולם ע"י מדות הם · גם להיות' כל מדה יש לה הרגל וא"כ א"א להיות נקי וברור דבריו ית' שהרי ההרגל משכח · ואפי' כל דברי המוסר הדקים ושכלים נפלאים וקולי קולו' אחר ההרגל אינם מעוררי' שההרגל הוא סיבת שכחת כח הפועל ונפלאותיו אחר שכבר ראה או שמע או ידע כמה פעמי' אא"כ הדבור הוא בלי שום מלבוש מדה כלל כ"א ע"י האמונ' בדברי אלקי' חיים והוא הנקרא מלוה ועושה שהוא גדול יותר ממי שאינו מלווה ועושה שאינו מחמת הדבור הוא המעשה כי אם מחמת המד' המכרחת אותו אש אהבתו ית' או יראתו שהוא ענין קיום התור' שהי' לאברהם ילחק ויעקב מחמת מדותיהם ולא מחמת הדבור שלא נתנה התור' עדיין · והנה דבור שאינו מחמת מדות הוא מעיין הנובע שהרי הוא קשור בא"ס ב"ה ומאתו נובע וכל הפיות נלאים לדבר דבריו ואינו מספיק לפי ערך מספך נביעותו מסא"כ דבור שהוא מלובש במדה לפ"ע המד' הוא הפועל באיברים שהרי המדה הוא המרגיל את האיברי' לדבר כלשונו · ולכן מרע"ה שהי' מופשט מכל המדות בדבורו נק' כבד פה כמאמר וארא אל אברהם ואל ילחק כו' שהם המדות באל שדי שיש די באלהותו שהוא ההתגלו' לפ"א אבל שמי ה' לא נודעתי להם שהוא לשון ויודע בהם ול' התחברות שדבור זה או מושל בכל או ממשיל על עלמו ק"ו אם אינו כהוגן · מסא"כ דבור שהוא מחמת מדו' שיש לו שייכות והתקרבו' לכל הנבראים ג"כ במדות · וזהו שבסדר שמות הי' משה קובל למה הרעות לעם הזה למה זה שלחתני שהי' מתיירא אולי קלקל בדבורו שאינו כהוגן שלא נכנס האמונ' בלבם ע"י דבורו כמבואר בע"א והשיב לו הש"י עתה תראה כו' כי ביד חזקה ישלחם וביד חזקה שהוא פעולת הדבור להיות הכל בחזקה שהוא שבט מושל בכל · והנה כל אדם שהוא מדבר ד"ת על"ז הנה הוא כמוהו · וזהו שבטך ומשענתך שהם היסורין והתור' באופן שהוא כבד פה כנז"ל או שהדבור הוא לא שפים ומושל או משיל שהמה יסורי הדבור תור' כזה המה ינחמוני כמארז"ל בראתי ילה"ר בראתי תבלין התורה :)

אבל

פרשת בא

שאל השאל מאמר רש"י ז"ל בל"ה ונרפאו הוא הפסיד ממונו של כהן לפיכך יפסל ממונו פחת הר"ב כאמרז"ל מצות פדיה קודם למצות עריפה וכן מצות יבום קודם למצות חליצה אלא שזהו עבודה קשה שבמקדש לכוין לש"ש בלתי לה' לבדו ביבום לקיום המצוה בלבד לכן נהגו בחליצ' וכן הענין כאן בעריפה • הנה התור' אמרה בא אל פרעה פרש"י ז"ל והתרה בו כי אני הכבדתי את לבו כו' הענין ידוע להיות פרעה השיב לא ידעתי את ה' וגם את ישראל לא אשלח • פי' המפרשים כי פרעה הי' מכחש בענין השגחה פרטית שהוא שם הוי"ה ב"ה המהוה ומחי' את הכל: אם אמנם הי' מודה באלהות כענין שאין העולם מחודש ע"פ מקרה כ"א ע"י המכוון אבל נמשך אחר אמונת שארי האפיקורסין כי עזב ה' את הארץ אחרי עשותה תחת הממשלו' כוכבי השמים וכסיליהם • ועל ידם הם כל הנהגות העול' ולכן כל אה"ע היו עובדי כו"ם כידוע מענייהם ואין כוונתינו להאריך בביאורם • וזהו שאמר משה ומאז באתי לדבר בשמך שהוא בהשגחה פרטית שהוא שם הוי"ה הרע לעם הזה כידוע מענין האחוזות הקליפ' לעמוד על נצחונ' בכפיר' ההשגחה פרטית: ויעבידו את בני ישראל בפרך בכדי להתחזק בענייהם יותר ובאמת לא ידעו כי גם זה מאת אלהים הוא שהרי קושי השעבוד הי' משלים כמאמר חז"ל וזהו בא אל פרעה והתרה בו כי אני הכבדתי את לבו פי' להסביר לו אופן ההשגחה פרטית כנ"ל כי אף גם זאת שהכביד עולו על ישראל לא מחמת חוזקת ידו היא זו להורות על העדר ההשגחה אבל אדרבא היא בעצמה השגחה נפלאה כנ"ל • והנה באמת רחוק מרשעים • ויפה לבם להאמין השגח' פרטית כזו שאין אדם נוקף אצבעו ואין שום עשב יבש ונעקר ואין שום אבן נזרק כי אם בזמן ומקום הראוי לו כמאמר אל מקום אשר יפול העץ שם יהוא ואין שום תנועה גדול' וקטנה מן המלאכים הראשון עד שפל המדרגות שבארץ ותחת לארץ הכל מאתו ית' כפי חכמתו בשמו ולכבודו לגלות אלהותו וחכמתו ומדתו ית' חנון ורחום • והכל בראשית ברא בשביל ישראל וצדיק יסוד עולם שכל מה שיש בעולם יש באדם ובידו הכח הגדול' לגדל ולחזק לכל ולשנות סדרי בראשית במאמרו וברוח פיו ולבו לשמים בדביקו' אחדות פשוט בלי שום הפסק מעורה: ע"י מדותיו ודעתו הבן בחכמה אלף חכמ' שהוא פלא יועץ אל גבור אבי עד בלי שום השגה ותפיסה כי אם א"ס ב"ה כמאמר ותמונ' אינכם רואים אבל תמונת אותיו' מה שהוא מדבר הם השתלשלו' מאתו ית' כענין האלף שהוא פלא כידוע וכן כל האותיו' אשר ע"י נבראו שמים וארץ וכל העולם כידוע בודאי לא מאותיו' התמונ' שהם עכשיו נבראו • כי אם ע"י ענינם בהתפשטות התמונה מאתם • והתמונה

שלהם לא באה כ"א להתלבש עצמם בכדי להבין ענין קריאתם לקטן המתחיל א"ב שא"א להתחיל כ"א בראותו תמונה א' ונלמד קריאתה • וכן כל התור' והמצות שהם כל שמותיו ומדותיו ית' בהתפשטות התמונ' והגשמית מאתם כ"א נקוד' שבלב הפנימית שבתוך תוכה שהוא מופשט מכל תמונה וגשם בלתי לה' לבדו והדבק במדותיו ית' מה הוא חנון כענין מצות צדקה או מצות ואהבת שהמדות הם רחמנות ואהבה שהם מופשטים מן התמונ' • אבל מתלבשים בתמונת אותיו' נתן תתן ואהבת לרעך ומתפשטים באברים גשמיים לעשותם וכן כל המצות המורים הכל שמותיו ית' ועניני הדביקו' בו ית' הם ע"י מעש' האיברים או רוח ה' אשר דבר בו ומלתו על לשונו הקשורים והעטופים בו ית' בורא שמים חדשים וארץ חדשה או משנה סדר הנהגת הבריא' אל רצונו שהרי עיקר יסוד מוסד הבריא' כשעלה ברצונו הפשוט הוא למען הראות כחו ומדותיו שיקרא רחום חנון מלך כידוע : ולמען התגלו' אלהותו כמאמר כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו והנה מן המלאכים הראשון עד שפל המדרגו' וכל עניני נבראים ונולדים ונעשים שונים כולם מורים אלהותו ית' ואומרי' שירה הארץ ומתחת לארץ הכל לכבודו כידוע וענין יהושע שאמר לשמש דום מלומר שירה כי הוא יאמר במקומה • וענין אמירתו במקומה הוא להיות האדם הוא התקשרו' כל העולמו' מתחילת הבריא' עד סוף ההרכבו' ע"י גופו מבחר החכמ' והם קשורים כסדר השתלשלו' העולמו' כולם וכל המלאכים שבכל העולמו' ואחריי אשר כבוד ה' מלא את האדם בתוך תוכו של נקודת עצמית מקום חיותו שבלבו שהוא המתפשט בכל האיברים • ואין שום פניית מחשבת עצמו בשום אבר והרכבת גופו ונפשו בלתי לה' לבדו והפקרו' אזי נמצא הרי הוא עומד במקום כל הנבראים לכבודו ית' שהרי כבודו מתראה באדם זה שהוא עולם קטן ומעתה אין שום טענה לשום נברא שרצון הצדיק לשנות סדרה איך יפסיק מהתראו' כבודו ית' על ידו באופן שהוא שהרי הצדיק ממלא מקומו ומאיר לכל העולם יותר מן השמש בצהרים כמאמר וחפרה הלבנה ובושה החמה כי מלך ה' צבאות • ואחריי שהצדיק מלא כבוד ה' ומלכותו ויראתו הוא המאיר יותר והוא אמירת שירה במקומה • וכן גינאי נהרא שפלג מימיו לר' פנחס בן יאיר שהשיב לר"פ אני הולך לעשות רצון קוני ובודאי עוש' ואתה ספק וכו' אשר לא השיב ר"פ כלום על דבריו כי אם גוזרני עליך שלא יעברו בך מים לעולם והרי לכאור' שפיר קאמר גינאי נהרא • אבל באמת כדברינו כן הוא להיות ר"פ הי' ממלא מקום כבודו וא"כ מיוחד הוא והי' יכולת בידו לגזור שלא יעברו בו מים כלל • ולהיות כל עניני הבריאה והנמצאים כולם הם התגלות

אלהותו

אלהותו יתברך וכבודו לכן קשה בעיניו לשנות ההנהגה והטבע כ"א ע"י צדיקים גמורים כנז"ל המעלאי' מקום כבודו באופן אחר שמים חדשים וארץ חדשה כנז"ל שזהו ארז"ל על ר"א ב"פ שהשיבוהו מן השמים אם רצונך לחזור ולברא העולם מחדש אולי יתרמי בשעתי דמזוני שהוא שנוי ההנהגה · והנה אם אמנם שנוי הטבע מראה לעין כל אלהותו ית' לשמוע ה' בקול איש אשר רוח אלהים בו · אבל באמת הנהגת הטבע היא היא שמגיד נפלאות ה' לבדו וכח מי יכיל שלא ישנות מהנהגה וסדר א' מששת ימי בראשית עד סוף העולם השמים מספרים כבוד אל וגו' בכל הארץ יצא קום כו' ובכל יום וזרח השמש ובא השמש · וכמאמר דהע"ה כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך כו' ומה שאינו משתנה ותמיד מתנהג על סדר א' היא הוראה על גדולת כח א"ס ב"ה וכח אלהות שאינו משתנה כדרך כח האדם וכל הגשמים מוגבלים בכחם שא"א להיותם ימים או עשור על סדר כח א' כ"א משתנה מיום ליום ומשעה לשעה כי דרך לו וכי שיח לו אולי ישן הוא משא"כ כח אלהות ית' כי הנה לא ינום ולא ישן ותמיד משגיח ושופע מהוה ומקיים ומחדש בכל יום תמיד מעש' בראשית ברא ברצונו הפשוט וברצונו מקיים בכל עת תמיד ומהוה התעיף עינו בו ואיננו · והנה באמת אשרי משכיל ורואה ומבין מסדר ההנהג' הטבעית להבין ממה שאינו משתנה איך גודל השגחתו ית' בפרטיו' ועינא פקיחא שהרי אין שום דבר נמצא בלתי חיותו ית' והחיות רצוא ושוב בכל מקום ולכל אדם שא"א לקבל חיותו ית' כי אם ברצוא ושוב כי בהתמיד השפעת החיות יתבטל המקבל לכן ירידה צורך עליה הוא וכל הדברים צריכים להתעלות והכל מאתו ית' וחיותו המחיה את כלם מלבד כי הירי' הוא חיותו בהסתר פנים והעליה היא בהתגלות ואחרי ההתבוננות לאלום היותר גדול בהסתר פנים הרי זו גלוי שכינ' והתגלו' אלהותו ית' יותר ויותר אבל הכסיל לא יבין את זאת ואינו מבין מתמידו' הנהגה טבעית השגחתו ית' בפרטית ומניח אותם תחת המקר' וכן פרעה וכל הבוטחים כמוהו שלא ידעו ולא יבינו מתמידו' ההנהג' השגחה פרטית אם אמנם האמינו כל מלכי ארץ להיו' תחילת הבריא' ענין אלהות שא"א לשום · סדר ההנהגה להיות ע"ד המקרה כידוע ומבואר בטענותיהם · אבל אמרם שאחר הבריא' הנה הוא הניח על סדר ההנהגה · כוכבים ומזלו' ולא השגחה פרטית ברצוא ושוב בכל עת ובכל רגע עד אשר יהיה הכל ביד האדם הישראלי וכל הנשמה הלל יה שארז"ל על כל נשימה ונשימה שהוא ענין הרצוא ושוב שהוא ענין נסיונות הלב כמו אבן בוחן שמבחינים עליו כסף שבעולם כי הרצוא הוא בוחן את הלב אולי תוכל לחול עליו ואם לאו שוב ותיכף חוזר ורצוא לנגוהו לדעת את אשר בלבבו מה נשתנה: אולי עתה תוכל לחול וכן לעולם: והנה מי שמבין השוב הוא ג"כ ענין הרצוא רק שהוא דרך ירידה וצריך להיות מטפש ועול' · הרי על כל נשימה תהלל יה. משא"כ מי שאינו נפגע ואינו מנגיס בדבר שיצא מן הכלל לא ללמד על עצמו יצא במקרה וטבע כי אם אלהים עשה שיראו מלפניו להעלות גם זה לו לבדו וזהו אומר הש"י למשה שהוא השכל כידוע בא אל פרע' שהוא ענין עורף כידוע שהוא השכחה והירידי' מחשבת חוץ בא אל פרע' והתר' בו כי אני הכבדתי את לבו כי אני הוא המנהיג' כידוע שהוא ענין שכינ' בתחתונים שהוא הטבע וההרגל וההנהגה תמידית של כל דבר ובאמת אני אני הוא א"ס ב"ה רק שהוא בהסתר פנים והירידה צורך עליה הוא שא"א לחול כי אם ברצוא ושוב והכוונה הוא כדי להעלו' גם את השוב אל הרצוא וזהו למען שיתי אותותי אלה בקרבו פי' למען האותיות ושמותיו של הקב"ה המחיה את כל הנבראים כולם על אותיו' התורה כדי להעלו' והירידה צורך עלי' וזהו לעולם יסדר אדם שבחו של מקום ואח"כ יתפלל כי הסידור שבחו של מקום הוא מכל הנמצאים בעולם להיכר שבחו והתגלו' אלהותו ותפיסת השגחתו מכל הנקרא בשמו ולכבודו ברא ואח"כ אין דבר בלתו והרי על כל נשימה ונש"מ' תהלל יה ואח"כ יתפלל בודאי שהרי הוא הדביקו' האמתי אם אין שום הפסק בעולם: והנה ענין פדיון פטר חמור בשה הוא ענין עליית מחשבו' זרות ורעות מענין הטובו' כי באו אל קרבנה ובאמצע מחשב' טוב' עולה איזה מחשבה זרה ממנה שכבר הוריד אותה ורצונה להתעלו' כענין גלות מצרים שהי' על אהבה זרה כידוע בס' הזהר וכתבי האר"י בכל עניני עובכי"ם ואחרי הגאולה מאתם אשר כשר חמורים בשרם וגלות חומר ולבנים צונו הש"י בפדיון פטר חמור שהוא ראשית חמור שהיא האהבה שהוא ראשון לחסדים וז' ימי הבנין שבישראל הנקראים בכור מצוה לפדותה בשה לכהן שהוא חסד ולהעלות כל החסדים ואהבות בלתי לה' לבדו · ואם לא תפדה וערפתו שהוא לכלות אותו שהוא דרך העורף והקליפה שלא להשתמש בו כלל אם אינו יכול לכוין לשם מצוה לבד ולא להנאת עצמו כענין מצוה ביבום יותר וכו' לדעת את ה' בכל דרכיו משכיל כיר"א ולפי שהוא המפסיד ממונו של כהן שהוא השנים אהבות החולה לפיכך יפסיד כו' וה' יורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו בכל דרכיו דעהו:

או יאמר ענין פדיון פטר חמור הוא ע"ד האמור לעיל בענין הדביקו' אמתי אשר אם יוכל איש לספור את עפר הרכבת גופו ספיר גזרתו ועל דרכיו נגה אור א"ס ב"ה מגודל הזכך חומרו והדביקו' נפשו בהפקרו' גמור מתוך תוכה של נקודת מקום חיותא לצבא וימלא כבוד ה' בהשתלשלו' עצמותו כולו כלול לה' הרי הוא עולם קטן הכולל כל הנבראים ופודה את נפש כל הנבראים מעבודת' לשנות ההנהגה כפי רצונו שהרי הוא ממלא מקומו כנז' בדברינו וכענין יהושע שאמר לשמש דום שהרי הוא במקום

השמש הוא חולם הוא ויוה הוא הדרה מש״כ אם אינו יכול לפעולתו מוכרח להתנהג ע״ד הטבע והנהגה הקדומה וזהו ואם לא תפלה ועלפהו שיתנהג א״ע דרך העורף והטבע ויסלר שבחו של מקום שהנהגת הטבע כמאמר כי ארא׳ שמין וכו׳ והנה הכתוב מלוה זו ביליאת מלרים להיות ידוע מאמרו יתברך בתחלת שליחות משה להוליאם אמר בהוליאך את העם ממלרים תעבדון את אלהים על ההר הזה שהוא קבלת התור׳ חרות על הלוחות חירות ממלאך המות וכל שעבוד. מלכיות המשתעפים מאתו בלתי לה׳ לבדו אותו יעבודו ואחר יליאתם משעבוד מלרים שהיו נבדלים לעבדים כפרש״י ז״ל בדבור הספחה והגיעו לקבלת התור׳ שנבראת בה. שמים וארץ וכל העולם הרי הם כוללים כל השתלשלות שעולמות מיום ברוא אלהים על שפל המדרינות וכבודו ירחה עליהם לכן הי׳ יכולת ההשתנות ההנהגה בענין יליאתם ממלרים כדברינו כנז״ל בענין פפ״ת:

פרשת יתרו

וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר מלמד שאמר הקב״ה כל עשרת הדברות בדבור א׳ מה שא״א לאדם לומר כן. א״כ מה ת״ל עוד אנכי ולא יהיה לך שחזר ופירש כל דבור בפ״ע:

פתח הרב במאמרז״ל בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו ס״ר. מלאכי השרת לכל א׳ מישראל וקשרו לו ב׳ כתרי׳ אחד כנגד נעשה וא׳ כנגד נשמע וכו׳ שם בחורב עדנו ובחורב פרקו כו׳ ארז״ל וכולן זכה משה כו׳ אר״א בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה ב״ק ואמר מי גלה לבני רז זה שמ״ה משתמשין בו דכתיב ברכו ה׳ מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע כו׳ברישא עושי והדר לשמוע גם שם מאמר דבא להוא מינא דקא״ל עמא פזיזא דקדמיתו פומייכו לאודנייכו אכתי בפחזותייכו קיימיתו ברישא איבעי לכו למשמע אי מליתו קבליתו כו׳ א״ל כו׳ כתיב בן תומת ישרים תנחם וכו׳. והנה ארז״ל באורייתא ברא קב״ה עלמא שהוא החכמה כפי׳ התרגום בראשית ברא בחוכמתא ברא. והנה ענין הבריאה פי׳ רז״ל בלשון דבריהם דברי אלהים חיים ואמרו קודם שברא הקב״ה את העולם היה הוא ושמו לבד ומאור לבושו ברא את העולם כהדין קמצא דלבושי׳ מיניה וביה ובכדי להבין זה בדעתו תהומות יבקע כשחר פרוס ענין הלמלום והוא להיות ידוע כי א״ס ב״ה למלם א״ע בבריאת העולם כמאמר כשעלה ברלונו הפשוט. והנה ענין הלמלום הוא עלית הרלון הפשוט. והאדם יוכיח שנכלל בו כל סדר הבריאה וקודם כניסת המחשבה באותיות ותיבה והבנתה הנה המחשבה משוטטת בלי מלרים וגבולים ואינה מושגת ומשגת אם אמנם היות ההבנה בכחה כשתרלה ותכנס בגבולי אותיות רלונה אבל קודם כניסתה שהיא מופשטת מכל גבול אין להשיגה שום תפיסה כמו אין ואפס וחשך והוא ענין כתר ואמרי׳ החכמה מאין תמלא כי החכמה היא הלמלום מן ההתפשטות ואין בכדי להכנים המחשבה בגבול אותיות ותיבות ואח״כ ההבנה הרי שתחלת התגלות אור ההשגה הוא שלמלם א״ע אבל עיקר החיות של אור ההשגה הוא האין והאפס והראי׳ כשאדם יולא מענין לענין בעמקות א״א לו להכניס עלמו להעמיק בענין השני עד שמפשטנם כשעה קלה וענין ההשתוממות הוא שעלה המחשבה אל החלת מדרגה שהוא האין והאפס ואינו מושב כלום על שאח״כ כשמספרו נלמלם מחשבתו בענין אחר להאיר שם הרי שעיקר המנוחה כח חיות ההשגה הוא האין והאפס הנראה כמו חשוך אבל הוא מחמת העדר כח המוגבלים להשיג בלי גבול לכן החכמה והלמלום הוא ראשית ההתגלות והאור אם אמנם האין וההתפשטות שקודם הלמלום הוא העיקר האור המאיר בלמלום. אבל מה אדם וידעהו בן אנוש ויחשבהו. וא״א לאדם לחשב אלא א״כ ע״י הלמלום פרטים פרטים כנז״כ. א״ס ב״ה עילת כל העילות אם לפניהם אי גלוי לפניו כנלו כל תעלומו׳ וסדרי בראשי׳ וכל היותר דק אין ואפס ומופשט מגבול הוא יותר דבק ביחו׳ עלמותו בלי שום מלבוש וכל המתגלה יותר הנה מלבושים ומסכים המבדילים בין הקודם והנה כשעלה ברלונו הפשוט לברא את העולם הרלון הוא הלמלום את הלמלום שהוא הכונה וברלונו ברא שהוא בראשית ברא כתרגומו בחוכמתא ברא וכבר נבראו כל. הואמר שמקרא ברלון הראשון שהרי מתחילה רלה בכל הבריאו׳ וזה ארז״ל שכולם בראשון נבראו אבל התגלותם למידת השגת המוגבלים לא הי׳ באפשרו׳ כ״א פרטים פרטים וזהו ויאמר ויאמר אבל ויאמר הראשון הוא ויהי אור שהוא תחלת ההתגלו׳ שהוא הלמלום הוא האור להשגת המוגבלים שהרי בתחלה שסוף הוא להשגתם קודם הלמלום. והנה האור הראשון ג״כ נגנז ללדיקים לעתיד לבא ונגנזו הוא בבינה הנקרא לעתיד לבא שהרי הלמלום שהוא חכמה מתלבש אח״כ בבינה ודעת ומהות ואינו משתמש בה כי אם הלדיק הפושט לורה וכל עניני המלבושים ההם מוהם״מם על ידם בעבודת ה׳ שהוא כדברי הוא מינא לרבא ברישא איבעי לכו למשמע אי מליתו קבליתו שהוא לשער בנפשו ע״י המוח והמלבושים ובאמת אינו כן כי אם לדיק באמונתו יחיה באמונה שהיא החכמה והלמלום בלי שום הבנה לדעת בין טוב לרע ולכן בריש' נעשה כתם מחמת האמונ׳ ואח״כ נשמע וכידוע

שענין העשיה תלוי בחכמה כמאמר כולם בחכמה עשית בחכמה יסד ארץ שהיא עשי' והשמיע' תלוי' בבינה כמאמר אוזן תבן לה וכמאמר לב לשמוע שהוא הבנה וענין האמונ' לא נתנו ה' אלהים לגויי הארץ כי אם אחרי שכלם ושרירות לבם והבנתם ילכו שהם משפטים בל ידעום בלי יחוד כי נפרדים המה משא"כ ישראל קדושים הם ויאמינו בה' בתורתו שהיא החכמה הקדומה ואחרי האמונה זו הגורמת תיכף העשיה אלה המצות אשר יעשה אותם האדם וחי בהם באמונ' והחכמה תחי' בעלי' וכל עיקר מגמתו בעשית המצוה הגשמיות או בעסק התור' והתפילה מחמת אמונתו בהם שנשתלשלו מרצונו ית' כי הוא צוה ויעמוד מעולם לעולם עד שהגיעו למדריגת המעשה ומאילא נהפוך הוא במעשה המצוה שמעורר מעולם לעולם עד שמגיע לעתיד לבא שהוא המאסף את הכל ויחוד האמתי שהוא מקום השמיעה כמאמר השמיעי לי שהוא ל' יחוד וכמאמר וישמע שאול את העם שהוא ל' אסיפה : ולכן רוצה בעשיתה כדי שיגיע לרצונו הפשוט בעשיתו שאמר ונעשה רצונו והוא ד"מ מן השפלים והפחותים שיש למלך ב"ו והמה רחוקים מאוד מאוד מן המלך אעפ"כ כל עיקר עשייתם פקודת שמלך אולי מחמת עשייתם הפחיתות הזה ישתעף שהמה יגיעו. בתוך מחשבת המלך אחרי שאמר ונעשה רצונו כן הענין במעשה המצות הגשמית העיקר הוא להגיעו אל הדביקות והיחוד האמתי שהוא לב שומע : וזהו נעשה ואח"כ נשמע וזהו ברכו ה' מלאכיו שהמה הצדיקים גבורי כח עושי דברו כדי לשמוע בקול דברו כידוע. שהצדיקים נקראים מלאכים ע"י התור' והמצוה שנתנה בסיני שהן כלה מולב ארצה והמה עולים ויורדים בו ומיחדי' כל העולמו' עם החיות המאיר בתוכם וזהו פי' לשמוע בקול דברו שהוא כמו ליחד בחיות דברו כי הקול הוא החיות של הדבור ע"י העשי' מעשה המצות כי הבא נטהר מלמטה מסייעין לו עד שמגיע אל האור הראשון ומשתמש בו ליחד כל העולמו' שהוא תשובת רבא אגן דמשגינן בשלימות' כהוב בן תומא ישרים תמים נון העשי' אל השמיעה שהוא בלב אבל שמיעת האוזן בודאי תקדים לעשיה כי איך יתכן שום עשי' קודם השמיע' ברם אין זה נק' שמיע' כי אם השמיע' שנקודת הלב שהוא היחוד וההבנה הנק' מלך העולם וזהו קודם שנברא העולם הי' הוא ושמו לבד וענין ה"א ושמו שהוא א"ס ב"ה ושמו הוא הצמצום שהוא אור הראשון ותחילת ההתגלות כענין שם שהוא להוראות האדם : וזהו שהעולם נברא מאור לבושו שהוא הצמצום המאיר והוא מתלבש בו כהדין קמצא דלבושא מני' שהרי הרצון הוא הצמצום ובי' הוא' והנה ענין י' הדברות המה י' המאמרות של בריאות העולם ובאורייתא ברא קוב"ה עלמא וזהו פרש"י על את כל הדברי' האלה לאמור שאמר הקב"ה כל י' הדברות בדבור א' שהרי כשעלה ברצונו לברא כל הנבראים הוא הצמצום והיא הבריאה שכולם בראשון נבראו אבל התגלותם להשגת המוגבלים עדיין לא הי' אפשרות וזהו פרש"י מה שא"א לאדם לומר כן א"כ מה ת"ל עוד אנכי ולא יהי' שהרי הוא הכולל הכל והוא העדר ההשגה ותירץ שחזר ופירש כי אח"כ בחזירתו מתחת לעילא מנעש' יגיע לנשמע שהוא האחדות והדביקות אל שאמר ונעשה רצונו בילא"ו וזהו ענין הב' כתרים א' כנגד נעשה אור ישר וא' כנגד נשמע שהוא היחוד אור חוזר וכולן זכה משה שהוא הדעת המחבר הכל :

פרשת משפטים

שאל השואל שלשה דברים נתקשה משה עד שהראה לו הקב"ה והן מנורה החדש שקל שהוא מענין פרשת שקלים פתח הדב ואלה המשפטים פרש"י ואלה מוסיף על הראשונים מה הם מסיני אף אלו מסיני ואח"כ לפניהם ולא לפני ערכאות של גוים שמיקר שם אלילי' שנאמר כי לא כצורנו צורם ואויבינו פלילים · הענין הוא שלא לגשם מצות דיני' שהם לכאורה גשמים מורכבים כי תקנה עבד ומצות ד' שומרים כסף או כלים לשמור או פקדונו' כשאלת השואל שהרי לכאורה חכמת תכונה ופלוספיא שחכמתם ובינתם לעיני העמים והיא מדברת בגשמים יותר פשוטים מאלת דינים ומשפטים אם אנגס בלא"ה הכל המה מעשי תעתועים מה לתבן את הבר וחכמת נוה להם המשוער בשכל האדם הגשמי הכלה ונפסד משא"כ תורתינו הקדושה שנסתכל בה וברא את העולם שהיא סוד אלהותו ית' וכמה פנים כפטיש יפוצץ סלע וקדמה לעולם ונעלמה מעיני כל חי וכל אות ותיבה ענין ומצוה הכל סוד אלהותו וסוד בריאת העולמים וקיומם איך הדבר מוכרח וא"א בענין אחר להיותו משתלשל ממקום גבוה ולכל מצוה שבתורה שורש למעלה בפרטית אבל בכדי להבין הענין דרך כלל נאמר לחזור אל הראשונות כי א"ס ב"ה דין באלהותו ואינו צריך לשום נברא שהרי הכל מאתו ולא רצה בבריאת העולם כי אם מגודל חסדו וטבעו להטיב כמאמר עולם חסד יבנה בכדי שיהי' למי להטיב ולהיות החסד השפע מא"ס ב"ה ג"כ א"ס לרעים ולטובים ולא ניכר שוע לפני דל שהוא בלי גבול ודבר ההוא בלתי מוגבל אינו ניכר ויקוור העולם לפשטותו הראשון בהיותו בא"ס לכן הוצרך להיות הגבלת התורה על פה תבא שהוא ענין הצמצום והחכמה הקדומה בכל דבר ודבר להתגלות אלהותו שהוא קיום העולם ובריאתו מתחלה ע"י חוק קצוב ושקול בפלס מאזני משפט התורה והמצוה כמאמר ודל לא תהדר שלא לרחם בדין כי תקנה עבד שש שנים יעבוד שמגבילים החסדים שלא יתפשטו יותר על הראוי וכן כל עניני הדינים והמשפטי' בעניני השומרי' ופקדונות והלואות ולהגביל ולהפריש לכל א' המגיע אליו · ומחמת הגבול אשר שם ניכר ומוגבל כל דבר ודבר למינהו ואין א' נוגע במוכן לחבירו · והנה הגבול וההכרה הוא ההתגלות אלהותו

אלהותו

אלהותו ית' וקיום העולם משא"כ ריבוי החסדים והתפשטות בלי גבול אינו ניכר ומתגלה כי אם שוה ומשוה קטן וגדול שם בוא שהוא מבול מים וחוזרת העולם לתוהו ובוהו · והנה ענין דייני ישראל הצריכי' להיותן דבקים בה' אלהים חיים ובהתדבקם אליו ית' והיו ראוים להתחסד הרבה שהוא הראשית והתכלית הדביקות של העלולים בעילת העילות שהוא ההשפעות בעולם חסד יבנה בכדי להטיב לברואיו · והנה אותה הדביקות הוא בלי גבול לרחמיו מרובין כגודל חסדי השם שאין לה סוף אבל התורה נותנת בגבול החסדים שלא לרחם בדין והנה הוא מלוה ועושה לחזור מן החסדי' על לדין הרי שבמשפט זה הוא מחבר ומשתף מדת הרחמני' למדת הדין שהוא קו המשפט קו האמצעי המיחד ומחבר חסדי' וגבורות יחד שהוא תחילת בריאת העולם עד"ז והוא קיום העולם והוא ארז"ל מאן דבעי למהוי חסידא יקיים מילי דנזיקין אשר לכאורה רחוק הוא מחסידים ועמוק עמוק כי החסידים להתחסד עם קונו לבד בלי שום הפסק גשמיים וכל ענין מילי דנזיקין הם רק גשמים · אבל לפי דברינו כי המשפט לאלהים הוא החסד כי רב חסד המט' כלפי חסד אינו שייך בעולם כלל כי אם לחזור לפשיטות א"ס ב"ה מגודל התפשטותו שהוא בלי גבול · אבל בכדי שיתראה החסד בעולם שהוא לשון העולם א"כ צריך גבול לחסד והוא המשפט · וזהו ארז"ל שהדן דין אמת כו' נעשה שותפו של הקב"ה במעשה בראשית כי הגבול הן הם סדרי בראשית בתחילת בריאתם והם קיומו וזהו תרגומו ואלין דינייא די תסדר קדמיהון שהרי בתחילת דין צריך לסדר לפניו סדרי בראשית חסד הראשון מא"ס ב"ה בלי גבול ואחר כך מוכרח הוא ע"פ התורה לתת גבול ולעשות משפט הרי שהמשפט הוא המחבר ומחובר אל החסד הראשון לעשות כאשר צוה · משא"כ ערכאות של גוים אע"פ שהדינים שוים אבל הוא משוער ע"פ שכל ואין לו התחברות אל החסד הראשון של ההתפשטות בלי גבול שהוא ענין התפשטות ראשון שאין שם חלוק הוא ענין ארז"ל אל יאמר אי אפשי בבשר חזיר אלא אפשי ואבי' הוא דרביע עלי' שהוא התורה הגבול בכדי לחבר מעשה המצוה אל רצונו ית' שאמר ונעשה רצונו · וכן ארז"ל גדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה כי העושה מחמת צווי הו' מחבר המעשה אל הצווי משא"כ שאינו מצווה · לכן בערכאות של גוים אפילו אם הדין שוה הרי אינו מצווה שהוא לשון דביקות אבל הוא משוער ע"פ השכל אנושית גוף וקליפה שהוא חורבן העולם · וזהו ארז"ל שלי שלי ושלך שלך זו מדה בינונית שהרי הגבול בין שלו לשל חבירו הוא המשפט קו האמצעי המחבר חסד וגבורה שהוא מדה בינונית ויש אומרים זו מדת סדום אם המשפט והגבול אינו ע"פ התורה והדביקות בו ית' כי אם ע"פ שכל אנושי הרי זו מדת סדום שהוא חורבן העולם של גבול הוא גבורה וקליפה וזהו ענין מחלית השכל שנתקשה משה שהוא הדעת כי אין הדבר זה שייך ומיוחס אל הדעת שהרי השכל הנקודה הוא השפעה והתפשטות ובתוכו מחלית שהוא גבול · עד שהראה לו שהוא ההסתכלות שעושה כלי וגבול כמו שהסתכל הקב"ה בתורה וברא את העולם ע"י גבולי התורה שהוא כלי מחזיק ברכה והשפעה שהוא יחוד וחיבור שניהם שהוא הדעת שמקבל אחר ההסתכלות והוא ענין מארז"ל סלע זו לצדקה בשביל שיחי' בני ה"ז צדיק להיות נתינתו ומחמת אמונתו בתורה נתון תתן שהוא הגבול והכלי מחזיק ברכה והתגלות החסדים בעולם שאם אין גבול אין עולם ולכן ע"י הגבול הוא השביל להתפשטות החיות וזהו בשביל שיחי' בני לכן הרי זה צדיק שהוא המחבר:

פרשת תצוה

פסוק זכור את אשר עשה לך עמלק שמקשים המפרשים איך אפשרות הצווי על הזכירה שאינו ביד האדם אם שוכח · ובאמת דבריהם הוא כאדם מגושם שכבר קלקל כחותיו ומדותיו בהשגת הגשמית שהיא הקליפה מקום השכחה משא"כ התורה אמרה אשר ברא אלהים את האדם ישר לקבל את התורה ולהשיגה בדרכיה דרכי נועם לדעת את ה' בכל דרכיו והתורה היא היא הזכירה שהוא מצות זכרון מעמד הר סיני ובאורייתא ברא קב"ה עלמא והיא כלי אומנותו ובודאי כח הזוכר שנבראת עליה · הוא מצות הזכירות הנ"ל ואיך אפשרות השכח' כמאמר הנוטע אוזן הלא ישמע אם יוצר עין הלא יביט · אם לא מי שכבר קלקל מדותיו וכחותיו נגד התורה ח"ו: אבל קושית המפרשים במקומה עומדת להיות התורה נצחית ונוהגת בכל דור ובכל אדם ולכל בשרו מרפא ותבלין ליצה"ר וא"כ לאדם שכבר קלקל איך שייכות מצוה זו · והענין הוא ארז"ל שאול באחת ועלתה לו דוד בשתים ולא עלתה לו אשר לכאור' התמ' באמת גדולה לאלהים וכי משוא פנים יש בדבר והוא ע"ד ארז"ל המוותר על דברי נביא חייב מיתה להיות כללא דמילתא האדם נקרא ע"ש הגר"נ שבו והדעת אבל הגוף הוא בשר האדם והנה כל הדעה בינ' והשכל אפשרו' היותם אם טוב ואם רע כי את זה לעומת זה עשה אלהים בכל עניני הישות והתגלות שנברא יש מאין שהוא החכמה שנקרא יש והחיות של החכמה המאיר אותה הנק' אין כמאמר החכמה מאין תמצא והאין הוא מה שחוץ מן ההשג' ואינו מושג הוא המחי' את ההשגה ומאיר אותה והנה הכל לפי מה שהוא אדם בהשגה אם מעט ואם הרב' ההשג' נקרא יש אצלו ומה שהוא חוץ מהשגתו נקרא א"ס אצלו המחי' את ההשג' ואחרי הנחת הכלל שבכל יש א"ז לע"ז ע"א ומי הוא העוס' הרי האין שלו המחי' את היש שלו נכון עיקר ושורש דבר להנצל מהי"הר הנוהג בכל היש שבו הוא שיבטל עצמו אל האין ושם יתפרדו כל פועלי און כמאמר כהמס דונג מפני אש יאבדו רשעים מפני אלהים שהוא הא"ס המחי' אותו

והוא

והוא אחז"ל יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום אלמלא
הקב"ה עוזרו אינו יכול לו · אשר לכאורה סותר מאמר בראתי
יצה"ר בראתי תבלין את התורה גם מאמר משכהו לבהמ"ד
אבל באמת כי התורה שהיא החכמה התחל' כל הי"ש וכלי
אומנתו היא מתבלת כל יש להגיע על ידה אל האין המאיר
בתוכה ומחי' אותה אבל עיקרא ושרשא דכולא הקב"ה עוזרו
בהגיע עצמו אל האין ושם יאבדו רשעים מפני אלהים שהוא
ענין אחז"ל אי אזל מוטב ואם לאו כו' יזכיר לו יום המיתה
שנגנז כל החכמו' והשכלים והשגות א"ז לעמ"ז עשה אלהים
אפי' בחכמה כמאמר חכמים המה להרע עיקר תבלין התורה
להיות מתדבק בהוית המאיר בתור' שאינו מושג והוא המבואר
בספרים על אמת פעולת הקללה מן היצה"ר לדבק אמתו
ית' באמת שיעזור לו · ומי לנו גדול מארע"ה שאחז"ל מ"ט
שערי בינה נמסרו לו למשה חוץ מא' שלא השיג האמיה את כל
מה שהשיג כי החיות מוכרח להיות מה שאינו מושג הוא המחי'
את ההשג' וכל חד וחד לפום שיעורא דילי' מחי' אותו מה
שלמעל' מהשגתו ולכן לא נכתבו טעמי המצות להשיגם שהרי
אחרי כל ההבנות העיקר הוא להתדבק בשאינו מושג שבכל
מושג יש אחיזה ליצה"ר אם לא במצות שנאמרו טעמם ב"כ
רצונו ית' להשיג יותר ולהתדבק שם בשאינו מושג המחי' את
ההשגה בכדי לחבר תחילת היש עם האין כי היש הוא כסא
לאין ומוכרח לילך מדרגא לדרגא זה כסא לזה וזה לזה בסדר
השגתו עד שמגיע מטעם לטעם עד סוף ההשגה להשיג
שאינו מושג מחי' ומאיר אותה השגה וטעם והוא מאמר
שהע"ה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני ואינו מושג כנז"ל
ונאמר זה מאחר הכשלו במצות שנתפרשו טעמם שאמר
ארבה ולא אסור · אם אמנם חכמת שלמ' אשר לפניו ולאחריו
לא קם כמוהו ידע את כל אשר נעשה אבל הנה היא עד"ז ·
והנה החילוק שבין התורה ומצות הנביא שהתורה היא כללות
כל העולם כולו שהרי באורייתא ברא קב"ה עלמא וכל הויות
העולם תורה הם ומשם אפשרו' הדביקות בא"ס ב"ה ע"י אור
תור' והמצו' נקראים נרות כי נר מצוה. לכן אפילו אם סר מן
המצוה ימין או שמאל להויות עולם שנבראו בתור' המאור שבה
מחזירו למוטב שהיא התשובה אם לא באומר אחטא ואשוב
שמורו רע שסר עם המאור שבה שזה א' התשוב' ובנתי התשובה
לא הי' שם לכן אין מספיקין משא"כ בעתיד על דברי
הנביא שנשתלשלו משאינו מושג אל המושג באופן דבריו דוקא
ואין לו דרך אחר. חייב מיתה ודאי שאם אין שם השתלשלות
הרי אין בשאינו מושג דבוק במושג ואינו מחייהו · משא"כ
המוכר על דברי תורה כנז"ל לכן שאול המלך שאז"ל בחד
שעמי' אם אדם חטא בהמה מה חטאה ובאורי נתינת טעמו
ונימוקו עמו בדברי הנביא מזה ויתר על דברי הנביא והפריד
את המושג מן השאינו מושג בנתינת טעמו שהרי עיקרא ושרשא
דכולא השאינו מושג שהשי"ת ואת הוא בכל העולם כולו וזהו

אחז"ל שאנ"ל באחת ועלתה לו ודאי משא"כ דוד בשתים אם
סר הרי הוא אחיזה מצות הנערך למספר שתים לכן לא עלתה
לו שהרי התשובה קדמ' לעולם שנבראת על ידה ומחי' אותו
והמאור שבה מחזירו אל האחת שאינו מושג וזהו ויקחו אליך
שמן זית זך כי להיותו שורש הדעת של כל ישראל ושכלו אינו
מושג לכל ישראל כי גבוה על גבוה הוא בשכלו מכולם ואם
יקחו שכלם אל שכלו הרי דבקים הם בשאינו מושג אללם שהרי
הכל לפי מה שהוא אדם כנז"ל והשמן נק' ע"ש השכל והחכמה
לכן ויקחו אליך שמן זית זך כתית הוא ע"ש הכנעה ושפלות
ואין שהוא השאינו מושג כנזכר למאור המאיר ומחיה את
הכל בכדי להעלות נר מצוה לאור תורה והנה ענין עמלק
מבואר במדרש משל ליורה רותחת קפץ א' בתוכה אע"פ שנכוה
הוקיר אותה נגד אחרים והענין הוא שקודם קפילתו בתוכה
לא הי' מושג הכויה האפשרית ממנה והיתה ירא' שאינ' מושגת
ואין ספק שהיא הפקרו' גמור ליכנס לתוכ' משא"כ זה בקפילתו
הביאה להשגת הכויה באופן שהוא ענין היצה"ר שכל עיקר
אחיזתו בהשגה ושגלת הקללה אמתו להגיע ולהתאחז באינו
מושג שהוא הזכר המשפיע ומחיה את המושג וזהו זכור את
אשר לך עמלק שהוא היצה"ר בכל ענייני מעשיו תגיע למעלת
זכור נצל ממנו והוא אחז"ל כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו
רמזו בנחות לעולם על יראה זו שלמעלה מן השגת חכמתו
שהיא יראה שאין לה סוף שהרי היראה זו מא"ב היא ובודאי
חכמתו מתקיימת שהרי הוא המחיה ומאיר את החכמ' ומקיימה
ויראה זו נוהגת לעולם ולדור ודור שהרי בכל תוס' החכמה
והשגה צריך להתאחז בשלמעלה ממנה ואינה מושגת שהיא
יראה הקודמת בכדי להציל את היש שהיא החכמה מאחיזת
היצה"ר וזהו כי מלחמה לה' בעמלק הוא היצה"ר מדור דור עד
ביאת הגואל ובלע המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל
פנים אז יהי' השם שלם בכל שלום :

עוד מפרשה זאת

שאילתא מאמר רז"ל על מצות הדלקת הנרות בבה"מ
וכי לאורה הוא צריך והלא כל ארבעים שנה
שהלכו ישראל במדבר הלכו לאורו של הקב"ה אלא עדו' לישראל
ששכינה שורה וכו' מפני נר המערבי והתוס' הקשו על
אמרם והלא כל מ' שנה וכו' והלא בלא"ה כל העולם כולו
מאיר והוא מאורו של הקב"ה ע"ש ובכדי להבין פתח בפסוק
ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו כו' הנה ידוע להיות האדם
עולם קטן וכליל מכל מה שבריאתו של עולם ותכלית הכל
ועליו היא כל התורה וכל המצות אשר יעשה אותם האדם וחי
בהם כי באורייתא ברא קב"ה עלמא המה האחוז חיות כל
דבר וענין האחוז הוא סדר המשתלשלות החיים ממעלה למטה
עד אותו הנברא באותו העולם וסגולתו ומזותיו ובענין

קמשכת התפשטותו הן השה האהוון שנעשית מהמשכת הי' לצד אות שירצה לעשותו ע"י המשכה מהי' אל תמונ' אותו האו' כידוע והנה עולם חסד יבנה מתפשט ומוגבל באותיות וצירופיהן טוב מטוב ורע מרע כי הצירוף הוא המשנה שכל אשר בהשתנות איזה דבר יוצא חפשי מן הצירוף הראשון אל ראשית האותיות קודם צירופן כי כל אות לבדו נקרא אות ע"ש אות ומופת ציון וסימן התגלות אלהותו יתי' ואופן המשכת התפשטותו והשתלשלות המדריגות משתנה מאות לאות אשר בהצטרפ' מתגלה הבנה שהוא תולדותיהם היוצא מהם כידוע מענין בינה שהוא ל' בן יה שהיא התולדה היוצא מצירוף של שתי אותיות השם וכן מכל ב' אותיות יוצא הבנה כמו לי לו אף כן שורש כל תיבה ג' אותיות כידוע מפני הדעת המוכרח להיות שלישי המכריע אבל בתיבה של ב' אותיות הדעת הוא בהעלם כידוע מעומק רום אשר רם משמע כמוהו אבל אחרי דעת מי הוא רם הרי הדעת בהעלם משא"כ בלא הדעת שם הרוממות אינו נקרא כי אם רום בוא"ו שהוא הדעת אשר לכן שם הדעת הוא ג' אותיות תיבה אחת משא"כ בינה וחכמה שקודמים לו הם בעלי ד' מפני שהם בעלי ב' תיבות כל תיבה ב' אותיות חכמה כח מה וכן בינה כנז"ל אשר לגודל העלמם בלתי אפשרית תפיסת השגתם כי אם ע"י צירופי ב' תיבות לתיבה א' משא"כ כשמגיע לכלל דעת המכריע שניהם כא' בתיב' א' מתגל' כידוע כי ענין הד' הם ב' כנגד ב' הראשונים רק יותר בהתגלות אשר קודם ההתגלות המה כלולים באותן ב' הנעלמים כידוע מענין הדעת המכריע הכלול משנים ראשוני' והוא ענין הד' פנים והד' אותיות של שם הוי"ה ד' פנים לאחת מהן לדעת לעות את יעוף שרפים מעופפים הגבה למעלה לעקרא ושרשא דכולא לקול האות הראשון ועד"ז הוא סדר התורה והתפלה והעבודה בהתקשרות עצמו אל מוצא הדבר אשר ממנו נשתעף עד למטה ויוצא מן ההבנה והצירוף הראשון ומתקבץ לאות אחת ואפי' בענין המעשה והמלבושים כידוע ממעשה המקדש והקרבנות ובגדי כהונה חושן כפול ששה כידוע מעשה חושב כי מחשבה תחילה וכן ו' קנים היוצאי' מן המנורה וכולם אל עבר האמצעית ויש מבגדי כהונה מעשה אורג וכן בענין הסרסרו' וקליעותיהם באופן כך ואחרים משונים מהם שכל ע"ד שהשתלשלו' כידוע מכל מחשבת כמה עניני' היא עוברת וקליעות סדר השתעפותה אשר לכן בגדי כהונה מכפרים כארז"ל וכן כל המעשיות בעולם המעשה אם הוא ע"ד אור הראשון שנברא מו' ימי בראשית וכן עניני הקרבנות והקטורת שהוא העלאת קלח"מ ע"י מעשה האדם הכולל הכל בנפשו בהמית חיונית ושכלית והמלבושי' לכבוד ולתפארת כידוע שהכבוד והתפארת הוא יחוד וז"ה שהוא ענין התגלות אלהותו ית' בכל דבר בלתי ה' לבדו שהוא ענין בכל דרכיך דעהו דע ה"ו שהוא ענין התקבלו' האורו' ביחוד לאחד הראשון ומשם מתברך התחלת התעוררותו על זה מה ראה

על ככה ומה הגיע אליו שהוא פי' עץ חיים האוה בשב כשכוונתו לעץ חיים תאוה באה ממילא והוא ענין הפילת מרע"ה שאמר ואם אין מחני נא מספרך וכו' וארז"ל ע"ז ג' ספרים נפתחים וכו' ובס"י בסופר וספר וספור כידוע שהמה ג' אותיות השורש משכיל שכל מושכל ומרע"ה בתפילתו יצא מן האותיות אל האחד כהוא ענין למהות על קדושת שמו יתברך והוא ענין שמע ישראל במסירת נפש ליחד שמו ית' כמבואר בס' ליוני שהיא אל' וישמע שאול את העם ל' אסיפה לאסף כל הרגשותיו וכחותיו אל שרשם בלב כענין כל החיו' המתקבץ בשעת השינה בלב ואינו מרגיש בחושיו הגשמים ואז אפשרית הלב להתיתק אליו ית' כי השגת הגשמית מפסיק משא"כ כהסירם והתקבלם אל שורשם בלב אז ולבי ראה הרבה חכמ' שהוא האתלו' ושורש הכל כמאמר כולם בחכמה עשית וזהו איזהו חכם הרואה את הנולד בכל דבר מגיע אל שורש המוליד אשר ממנו נולד הדבר שהוא החכמה אות הראשון אות הוא בינן ובינו ית' וזהו ארז"ל מפני שאמר מרע"ה מחני נא לא הוזכר בפ' תצוה כי אם בהעלם ואתה תצוה ופי' ואתה שהוא מש' הדעת הנעל' תצוה ל' יחוד כמו לצות לזה את בני ישראל המה הדבורי' כי הנה ישראל עלה במחשבה והדבורים הם בני ישראל ויקחו אליך אליך דייקא אל ההעלם שמן זית זך שמה כ"ו אותיות אל החכמה הנק' שמן כתית למאור וענין הכתיתה ידוע בגשמיות הוא השפלות וברוחני הוא האחדות להענו' נר תמיד כידוע שהוא ענין היחוד נר מצוה אל התורה אור וזהו קושית הגמרא וכי לאורה הוא צריך שימשו בני אדם יחוד להאיר למעלה למעלה דוקא ולהגיע עד קודם התגלות האור והאותיות כי זהו מצות הדלקת הנרות להאיר במקום הנעלם של משה והלא כל מ' שנה במדבר הלכו לאורו ית' כמאמר עתה נהיית לעם וכן מאמר ולא נתן ה' לכם לב לדעת וכו' עד היום הזה שכל מ' שנה לא עמדו על דעתו של מרע"ה וארז"ל שאין תלמיד יכול לעמוד על דעת רבו וכו' אלא עדות הוא לישראל שהשכינה שורה כו' שהוא ענין האמונה צדיק באמונתו יחיה עם האמונה צדיק אחר פנוי מני' בכל תנועה אות ודבור עולה ויורד מעלה ומוריד מוליך לימין משה במאמר מחני נא והיא היא אפי' אם מתפלל כפשוטה באמונה שנימה על מה ולמה ולפני מי ובמה נחשב הוא מסור פר וקולו כשופר יוצא מתוך גרונו כה' מוצאותיו והי' תולאותיו מאתו ית' אותיות פורחות ברכות ושוב וינע אל פיו כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם ׃

פרשת כי תשא

כי תשא וגו' סדר הפסוק הענין הוא ידיעת מהות הנפש שהיא אשבה וירחה שהם התאות וכל עניני העולם כמאמר כי הדם הוא הנפש והדם הוא התאוה וארז"ל מפרשתו של אותו

רשע שה׳ נדבק׳ בתפילה בתשוקה עליו היא העבוד׳ לאלהי׳ וענין הדביקות פירושו הוא שלא יהא שום מפסיק או אפשרות יכונת הדביקות כמשל מבעש״ט שבלתי אפשרית החיבור מהתיכות כסף אחת אל אחת ע״י הדבק כי אם כשגוררין מן עצאות הכסף במקום הדביקה אז מתאחז יפה אומר לדבק טוב ונעשה לאחד משא״כ כשיש איזה חלודה או שום מפסיק בנתי אפשרות נהתחבר וזהו אם תבקשנה ככסף עד״ז הוא הדביקות אליו ית׳ שצריך לגרור מעצאותו שלא יהי׳ עליו שום חלוד׳ ומסך המבדיל כי אם עצאותו אז יכונת הדביקות וכל זמן אחיזתו בשום דבר אחר אינו דבק כידוע שענין הדביקות בגשמיות הוא התענוג ועולם התענוג אינו נגיח השוטטות מחשבתו בשום דבר ומחשבתו פנוי׳ באותו הדבר וכן כל דבר תענוג יש כך אדם שממונו חביב עליו כל מחשבתו שם וכן בכל דבר ודבר כללא דמילתא שכל התורה והמצות אינם מועילים לאדם ח״ו אם הם בלי דביקות הנזכר וכל יכולת האפשרי בהשגת האדם מדביקותו בגשמים יש לך אדם ויש לך אדם הכל לפי מה שהוא באותו הדביקות עצמו מחויב בעבודת הבורא ית׳ ובו ידבק כי זה כל האדם הם השכל המצות והדביקו׳ שהרי הגוף נקרא בשר האדם לכן מחויב היותו אדם בכל השגותיו הנז״ל אל הבורא ית׳ הנצחי בכדי שיהי׳ לו השארות שם אדם אחר פטירתו והתפשטו מן הגוף · להשתמש בכל השגותיו הנז״ל בנצחונו אז יתענג על ה׳ · משא״כ אם לא ירגיל השגותיו הנז״ל ותענוגו בעודו חי כי אם מן הגשמים כלים ונפסדים א״כ אחרי התפשט מן הגש׳והגוף כלה ויפסד מה ישאר אחריו ברכ׳ואיך יתחיל תחינ׳ שעשועיו והשתמש כחותיו הנז״ל אם לא ידע דרך ה׳ אלהים חיים נצחי בעודו חי וזהו ונכרתה הנפש שיכלה עם הגוף אחרי שאין לו שום אחיזה ותפיסה ברוחניים ונצחיים ולהיות האדם שמצטדק הרבה ועוסק בתורה ומצות תפילות תפילות בלא התלהבות ושום דביקות והצליח שלא בא לידי נסיון שום דבר להבין פחיתותו שאינו יכול לעמוד בנסיון וכל כחותיו קשורים בגשמים ומוכן ומזומן לעבור עליו כל דבר רע בהגיע לידו מלבד שהנסיונות לא הגיעו לידו לכן לפעמים מזדמן לו מעשה רשע כמאמר ויש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעי׳ בכדי שיתן לב להבין שאינו שלם עם ה׳ ויתלהב לתשובה להשיב את כל כחותיו ותענוגיו על ה׳ כדברי הרב המגיד על פסוק עד מתי עצל תשכב על דרך משל כשאדם ישן שינה קבע אחרי כמה שעו׳ שדי לו בשינתו ומתעורר וקם בתוספת כחו ומוחו משא״כ מי שהוא נים ולא נים אפשר לו לשכב כך כמה וכמה שעות ואין ממש בהם שאעפ״כ הוא עומד וקם מבולבל המוח ואינו חזק והסיבה לזה שלא הי׳ השינה קבע וזהו עד מתי עצל תשכב פי׳ שתשכב בעצלות נים ולא נים וכן בעסק התורה והמצות שהם בעצלות בלי התלהבות הדביקות ואין הכונה והרצוי ח״ו לעשות עבירה חלילה בכדי שיתלהב אלא מתי תקום משנתך פי׳ שע״כ

אתה צריך לקום וא״כ עד מתי עצל · וכן ארז״ל לא היו ישראל ראויים לאותה מעשה אלא כדי להורות תשובה פי׳ שכבר היו צריכים לתשובה על כמה דברים שקדמו כמו וימרו על ים בים סוף אלא שלא הרגישו בעצמם לכן הגיע אליהם כמעש׳ הנז״ל וכן דהמע״ה מגודל צדקותיו ובטחונו בעצמו שכבר החזיר את כל כחותיו לדבקו בו ית׳ אמר בחנני ה׳ ונסני ואע״פ שאמרו לו הנסיון שינסהו אעפ״כ אחרי הסרת שמירתו ית׳ מאתו נכשל בכדי להבינו שאין שום אפשרות הבטחון אדם בעצמו בעודו בגוף כמאמר שאין הקב״ה מיחד שמו על הצדיקים בחייהם וכמאמר אל תאמין בעצמך וכמאמר אלמלא הקב״ה עוזרו אינו יכול לו וזהו לא הי׳דוד ראוי לאותו מעש׳ אלא כדי להורו׳תשוב׳ ואת האלהים התהלך תמיד בלי הפסק שאלמלא הוא התעיף עיניו כו׳ וכן שייך המשך מאמר הש״ס וצריכה להורות תשובה ביחיד ולצבור כו׳ כללא דמלתא שכל אדם צריך מצרף לחכמה לצרף ולזכך כל השגותיו מדותיו וכחותיו ותענוגיו על ה׳ ולהשתמש עמם בנצחי חי וקים לעולם בהם יעבודו אפי׳ אחר פטירתו מן הגוף הכלה ולא יסמוך במה שלא עבר עביר׳מימיו הרי משתמש כל כחותיו קשורים בו ית׳ שאין ראי׳לדבר כי אולי לא בא לידי נסיון או מחמת שארי דברי׳ המונעים אותו כמו הבושה או מה שיהי׳ מעתה מה בכך שלא עבר עביר׳ הכתובה אם שורש העון עצמו אינו נמחק מלבו הרי קשור הוא בו כמאמר שהכועס כאלו עובד ע״ז והגדלות שורש לעריות וזהו הרהורי עבירה קשה מעבירה היותם התיות של עבירה ואחרי שיש בעצמו שורש פורה ראש שהיא ע״ז כמאמר ודוד בא על הראש · ונתנה ראש וא״כ מה בכך אם לא עבר אם השורש בעצמו הרי הוא הוא · אבל אם רצון האדם לדעת את אשר בלבבו אם יש ה׳ אתו אם לא · יבחין בדעתו ויבין בשכלו אם אפשרו לדבקו בו ית׳ בלי שום הפסק ולהתענג על ה׳ באותו התענוג והדביקות שמשיג בגשמי היותר דבוק אליו וזהו ואהבת כו׳ בכל מאודך יש לך אדם כו׳ וכן בכל מדה ומדה להתקשר אליו ית׳ באותו ההתקשרות שיש לו בגשמי בזה מתעלים כל מדותיו אליו ית׳ ושורש העון בעצמו נמחק מלבו ומתעלים כל התקשרותו בגשמים כמאמר מים תחתוני׳ בוכים גם אנן בעינן למיהוי קדם מלכא וזהו שהקב״ה עושה שלום על הבדל מים עליונים מן התחתונים ע״י הצדיק בדביקותו בהקב״ה ואותו בשניהם וכולו חד וזהו כי תשא את ראש שהוא שורש ע״ז וכן כל השרשים שבמדות אם תרצה לישא פי׳ להעלותם ופי׳לפקודיהם לשון חטא וחסרון שבחינה היא ונתנו איש כופר נפשו לה׳ פי׳ כיפר הנפש כמו תחת הנפש שהיא התאוה יתן כפרה לה׳ כנז״ל זה יתנו שהוא מחצית השקל שכל הנבראים בעולם הם כמו מחצית השקל כי הנפש היא חלק אלוה ממעל וכן בכל דבר חומר וצור׳ ואחרי תתו המחצית השקל לה׳ יתעל׳ הכל וזהו ויתן אל משה ככלותו ככלתו כתיב ככלי׳לחתן שהוא מקום הזכרון וחיבור המשפיע עם המקבל שהוא עיקר התענוג שכל דבר תענוג

נזכר לזמן ארוך מאוד ולעולם ולכן הי' יכול לקבל בזמן מועט
וכו"ק :

פרשת ויקהל פקודי פרשת פרה

פרש"י ז"ל על שהקדים בפ' ויקהל אזהרת שבת לצווי
מלאכת המשכן לומר שאינו דוחה את השבת :

פתח הרב בפ' פקודי ויביאו את המשכן אל משה ומובא
והולך כל מחברת המשכן וכליו ופרש"י ז"ל שהביאו למשה על
שלא היו יכולין להקימו ופסוק הוקם המשכן שפרש"י ז"ל מאליו
והענין הוא מאמר הזהר על ולא יכול משה לבא אל אהל מועד
כי שכן עליו הענן ופירש הזהר שהוא ענין קשוטי כלה ואין
דרך לעמוד שם בשע' שמתקשטת הנה הוא סתרי תורה ורזין
דאורייתא שכל דבריהם כגחלי אש המלובשים בגשמיים לשבר
את האוזן להבין ולהשכיל עמקי סודותי' . הנה הוא רזא דרזין
הנסתר ונעלם יותר בסוד ה' והנה על שני כתובים המכחישין
זא"ז שהם פ' קחו מאתכם תרומה וז' מכל נדיב לב שפי' הזהר
שבתחלה הי' גם לערב רב חלק במשכן לכן בא הפ' קחו מאתכם
דייקא . הענין הוא שני מאמרי הס"ת שהם ללמוד שלא לשמה
שמתוך כך בא לידי לשמה . ומאמר הסותר על הלומד שלא
לשמ' נוח לו שנהפכ' שליתו על פניו וכבר פי' שהוא השלא לשמה
לכל שאין כוונתו כ"א לזה משא"כ מי שרוצה לבוא אח"כ לשמה
ועדיין לא הגיע אליה מתוך שלא לשמה בא לידי לשמה שהוא
מאמר שהע"ה על פי' פרה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני
כי באמונה תליא מילתא וכן מאמר דהע"ה חשבתי דרכי
ואשובה רגלי אל עדותיך שכבר פי' להיות ידוע שהגוף הוא
חומר עכור ואינו מסכים לעשות כהתחייבות השכל כי אם ע"י
פתויי מסיגי הגוף שהם יראת עונש או שכר עוה"ב או נח"ר
ותענוג שמרגיש בעבודתו ואהבתו את ה' ובאמת שאין שום
השגה משגת ותופסת הדביקות האמתי בא"ס בשום שכל כ"ש
בהרגשה ותענוג מאליה מובן שכל הרגשת היראה או אהבה או
תענוג הדביקות והרגשת עניני כל אדם כחו כי לא ברעש ה'
אבל הדביקות האמתי אחר המורגש הוא כשאינו מורגש בשום
חפיצ' והרגשי' כי לא יראני האדם וחי כ"א ע"י האמונה בלי
שום הרגשה שהוא ענין בטול המציאות שא"א לעמוד עליו
בעצמו וכ"ש להבין ולהשכיל לאחרים הוא הנק' לשמה של כל
אדם לפום דרגא דילי' אבל א"א להגיע אליה כ"א ע"י פתוי
הגוף עם שלא לשמה תחילה שהוא היראה והאהבה והתענוג .
אשר בלתי אפשרותם לבוא ג"כ כ"א ע"י האמונה בשכר ועונש
ושארי ענינים וע"י אמונ' זו מגיע למעל' הימנה בגוב' וזהו
חשבתי דרכי תחילה חשב דרכי הגוף ופתוייו ואח"כ ואשיבה
רגלי שהיא האמונה הנקרא רגל . אל עדותיך שהוא הלשמ'
עדות אמת בלי שום עירוב זרו' ושקר וכן עדו' הוא ל' קשוט
עדי זה' שבור אותיו' דעות שהוא הדעת ודביקו' . וזהו יפה
שעה אחת בתשובה ומע"ט בעה"ז מכל חיי עה"ב שכל חיי
העה"ב הם הכל השגות נראות ועולם התענוג מהם . והנה
הענ' א' שמשיג בעה"ז בתשוב' ומע"ט היא למעל' מכל אפשרות
ההשגות שהיא האמונה הנז"ל בבטול מציאות כל הרגשות
וחפיצות אחר כלות אפשרי השגתו והדביקו' והתענוג האפשרי
מתדבק באמונה זו אבל האמת הנה הוא שא"א להגיע לאמונה
ודביקו' זה כי אם אחרי כלו' תחל' כל עניני אפשרי ההשגו'
ביראה ואהבה ודביקו' המושגים . וזהו הסנה וכסא להם אינו
מושג שאחר זה שהוא העיקר וזהו ענין פרה שמטמאה את
הטהורים ועוסקי' . ומטהר את הטמאי' שהוא ענין האמונה
בשכר ועונש והשגתם באהב' ויראה' שהיא תחלה למקראי קודש
וזה השער לה' ואי אפשר בלתה ובלבד שלא ישאר כן לעולם
בהם ויעבוד כ"א בדביקו' שאינו מושג והוא פי' שמטמאה את
הטהורי' העומדי' במדריג' זו ומטהר את הטמאי' המתחילי'
על ידה שהיא פתח השער . והוא ענין מלאכת המשכן שלא
הי' אפשרית הקמתו כ"א ע"י משה שהו' התיבור והדביקו' של
כלל ישראל והנה תחלת נדבו' המשכן הי' מכל נדיב לבו אפי'
ערב רב שהוא התרומות זרו' הרבה . ואח"כ מישראל לבד שהוא
הזכוכי' יתירי' וטהור' כמאמר קחו מאתכם דייקא שהרי
המשכן שהי' מרומז בכל צורת מלאכותיו וכליו ועמודיו ואדניו
לכל השתלשלו' העולמו' מתחלת המחשבה עד סוף המעשה
להיו' בכונה בתחתונים כמאמר ושכנתי בתוכה וכן בכל אדם
והמשכן הוא המחבר סוף המעשה עם תחלת המחשב' ובלתי
אפשרו' ההזככו' והטהר' כ"א מעט מעט זעיר זעיר שהוא
ענין לכתו מעולם לעולם דרך השתלשלו' העולמו' אבל באמת
לא זו הדרך מטהרתו להיות תכליתו שהרי התכלית הוא הלשמ'
ושאינו מושג הוא עיקר העמידה המעמיד ומקים את הכל לכן
הי' בלתי אפשרית הקמה כי אם ע"י משה שהי' גבוה מכל
העם כמאמר אנכי הריתי את העם שאמר משה כי תאמר
אלי . שאהו בחיקך כאשר ישא האומן את היונק . שהיו כל
ישראל עם כל עניני הזדככותם שהיו דור דעה כעולל ויונק
בעיני משה שלא רואין מנוחתו כי כן דרך כל השלא לשמה
ועיקר הקמת המשכן הי' ע"י משה שהעלה וחיבר והקים את
כל מלאכת המשכן בתוך כל ישראל שהיא השכינה שבתוך כל
ישראל וכל א' וא' מהם תקומה היתה לו ע"י משה שהוא
הדעת והדביקו' שאינו מושג אללו וכן ענין שבת הוא ענין
עלית כל העולמות שהוא כל המדות והדביקות המושגים שהם
ששת ימי המעשה וביום השביעי שבת כו' הוא הדביקו' שאינו
מושג המעלה את הכל . ואם יאמר האומר למה לי להתחיל
בשלא לשמה שהם ששה ימי המעשה שזהו מלאכת המשכן שהוא
מעשה פרה המטמאה את עוסקיה שהרי העיקר לזוהר גם מזה
למה לי לאחוז בזה הוא שאחז"ל המבואר בפרש"י ז"ל סמיכת
שבת למלאכת המשכן מ"ר' שאין מלאכת המשכן שהוא התחלת
השמירה דוחה את השבת שהוא עיקר הטהרה כי הכנס דרכה

היא ההתח' ה ואדרבא הוא המבי' אל העיקר והוא פתח הכניס' שא"א בלתה וזהו שאינה לוח' שבת כי אם אדרבא מועיל לשבת כמאמר חשבתי דרכי הנ"ל והוא ענין ארז"ל בחסידי' הראשוני' שהיו שוהין ג' שעות בכל תפלה שהיו מגיעי' לדביקות האמונה ובטול המציאות כנ"ל ט' שעות בכל יום וזהו שאלת הגמ' תורתן או מלאכתן מתי נעשית והפי' שאלתם על מדותיהם הנק' בשם מלאכה וששת ימי המעשה המביאי' לדביקו' זה מתי נעשי' שהרי ט' שעות היו עומדי' בדביקות זה כמבואר בכתבים ע"ש:

פרשת ויקרא פ' החודש

נשאל במאמר שואלין ודורשין כו' קודם לפסח שלשי' יום רשבג"א ב' שבתות · פתח הרב החדש הזה לכם שישראל מונין ללבנה שהיא המאור הקטן לממשלת הלילה כי קטן יעקב · ואו"ה שהם עשו בנה הגדול מונין לחמה שהוא המאור הגדול לממשלת היום אשר לבאורה תמוה · וכן עניני הקרבנות שפרש"י ז"ל אדם כאדם הראשון שלא היה לו גזל · כי יקריב מכם כו' לה' · מן הבהמה וכו' תקריבו את קרבנכם זהתמי' להיות מעשה בהמה מקרבין את האדם לה' יותר ממעשה עצמו זכה עניגם אם אמנם סוד ה' מבואר בזהר אבל כדי להבין דרך כלל הנה הוא מאמר דהע"ה אני עבדך בן אמתך פתחת למוסרי אשר המשל בזה פי הכב חן אם עבד מלך הקנוי קנין כסף הוא צריך לשמירה מעולה שלא ימרוד ויעזוב המלך ויברח הוא שצריך לאסרהו במוסרי עבותות או תפוס שלא יאמר לקדמותו קודם היותו עבד המלך או על עונש איזה מרידה שעבר עליו משא"כ עבד יליד בית בן שפחת המלך שלא ידע ולא ראה מעולם שום מקום חיות' כי אם בית המלך ולעבדתו זה אינו צריך לשום שמירה ומוסרי שום ותיו נפתחי' כי פתוח הוא מאת' על העדר מרידתו וגודל הב וחין בו שלא יברח · והנה ידוע מאמר כ' אתה מחיה את כולם ואין שום תנוע' קטנה או גדולה בלתו כל המעשי' דבורי' ומחשבות הוא החושב והאומר והעושה ואעפ"כ הכל תחת הבחירה אצל האדם לכל אשר יחפוץ מנו כתחלת סדר הברי' שהי' ברצון פשוט כמו כן גם עתה שמחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית ע"י הרצונות של כלל ישראל בכל דבר ודבר שהם מכוונים הוא שמכניסים חיותו ית' באותו הדבר שרוצים דצינול שבנו בתוכם ותוך מוצאות לחיות הקליפות אם אמנם טוב ה' לכל וחיות א' נמשך מאתו ית' לכולם כ"א מה שתנה לפי ענין המקבלי' כענין השמש שמוש' פעולה א' הוא האור והחום מתיך דבר הנמס ומקשה דבר היבש משחיר הלבן ומלבין השחור וכן האיר מאיר לבריאים ומחשך לחלושי הראות הכל לפי השתנות המקבלי' ער"ז הוא חיותו ית' הנמשך מאתו פשוט לכולם ומשתנה אצל כ"א לפ"ע הרי שחיותו ית' הוא תפוס ואסו' במחשבת כ"א לפ"ע ואינה יכול' להתפשט בו בפשיטת' הראשון ובלתי יכולתו לקבל הוא שאמר דוד היותי עבדו בן אמתו ואתו יודע כ"א אותו כאשר הוא חיותו לכן פתח' למוסרי מחשבתו שיחזרו לפשיטותם וזהו' מאמר שאין יתרון לחכם עם הכסיל במקרה זה כן זה · וכל מעשה אדם הכל א' הם כענין החריש' והזריע' מאכל ומשת' וכל עניני האדם אשר גם האבו' עסקו בכל עניני המעש' ואין שום חילוק בין זה לזה כ"א הרצון האמתי אם הוא לה' או לעצמו ונעלמה מעיני כל חי מי הוא זה ואיזה הוא שבנגדו שהרי זה אוכל ושותה וכן זה פעם שמח פעם כועס מצר ודואג וכן זה ואינו ניכר כ"א ע"י סי' בפעולה מעשית כמאמ' אבימלך ליצחק ראה ראינו כי ה' עמך ולא ראה זה כן כהפירתו הבארות ושארי מעשיות כי אם ע"י הצלחת אותו דבר שהי' לסימן וכבר ארז"ל בכל מעשה האדם צדיקי' ילכו בם בכוונת' בלתי לה' לבדו ופושעי' בשלו בם ואמרו עקב אשר שמע אברהם שקיים כל התורה והכל במחשבתו מתוך מעשיו בעניני העולם והנה נקודת עצם האמת ה' בכל מעשה היא תכלית חכמה מאין תמצא ואינו ניכר ומאיר לעול' המאור שבה והבהירות להיו' העולם חסד יבנה וכל המדו' שמש ומגן ה' כידוע משא"כ אור העולה למעלה מן המדות מופשט מכל תמונת המדות וחשוך הוא לעין השמש שהם המדות כי אם למעלה מן השמש והי' אור במושבותם · בענין מי שלא טעם ולא ראה מאורות מימיו איך אפשרותו הכנתם וזהו מאמר אל תראוני שאני שחרחורת ששזפתני השמש כי החכמה שהוא אות י' כולו שחור ואין בתוכו שום בהירו' בכל האותיו' והטעם ששזפתני השמש הם המדות לכן חשוך הוא לעיניהם אבל כל האורה ושבחה הוא אחר שנגלה עמוקות מני חושך וזהו שאין כל חדש תחת השמ' שהרי החדוש הוא החכמ' שהוא הראשי' כמאמר כולם בחכמה עשית שהוא למעלה מן המדו' משא"כ תחת השמש א"ן כל חדש והוא הנקרא ג ראשונות ונק' מוחות השבעה שערי הנפש המבוארים בס"י שהם האזנים והעינים והחוט' והפה שכל אלו הם שערי' לה' צדיקי' יבאו בו ע"י מוחו' השערי' שהוא כונתם בלתי לה' לבדו ולכן נקרא מוחות בי ע"ש מחשב"ז מות מן השערי' אפי' המעש' ועסק גשמי עם השערי' הבינה בגשמיות שהם אחורים כידוע הוא כונת שם אחורים שבמוח שבנגד שם הויה אלהי' בחזרתו מנהג שמי' ועסקיה' לתכלית חכמה ותשובה במעשה האבות וחנוך שהי' תופר סנדלי' הוא עיקר שליטות היחוד שם הויה שבתח לה נקודה זאח"כ התפשטו' ואח"כ הבינה זאח"כ הולדה שהנקוד' אינה ניכרת ומתגלית כלל כי אם ע"י ההולדה במשל' מכן הכרח היות הנקוד' תחל' עם כל הסדר ובעסק מזה בגשמי' כי אפשרי' כי אם למי שאומר לאביו ולאמו לא ראיתיו שאינו ע"ד הטבע כאדם הראשון שהי' יציר כפיו של הקב"ה הוא ענין מעשה הקרבנות מן הבהמה שהם הגשמיות מתקרב יותר להקב"ה בכונתו בלתי לה' לבדו שאינו ניכר ומתגלה במעשיו בכל כענין הי' שהיא שחרחורת כולה ועיקר האור תלויה בו וזהו שאלין ודורשין בהל' הפסח כידוע שפי' פה סח שהוא הדבור שהיא המדרגה היותר תחתונה בכל דבר כידוע והדרישה

נפה כח צריכה להיות ל׳ יום קודם שהוא השלש ראשונות :

בשבת שבתוך הפסח

אספרתם להם ממחרת השבת נא׳ בזוהר בההיא איתתא דיתבא ביומי מסאבותא הענין ידוע למאמינים ברוחניו׳ וחיו׳ ניצוצו׳ הקוד׳ שבכל דבר גשמי ודבורי׳ ומחשבו׳ ומדות ורצונית אשר הכל מיד ה׳ השוכן כתוכם מממש ובלתו אין שום חומר וצורה טעם וריח וכולם פגרי׳ מתי׳ בלתי נמצאי׳ כלל בלא הויותו אבל כל מציאותם ועסקם בעולם הוא יתברך בעצמו היות הקודש וחי החיים והנה צמצום החיות הקודש שבתוך כל מתגשמי׳ נקרא גלות השכינ׳ כי הצמצום הוא גלות להשוכן בתוכם ולהיות קודש ישראל עלה במחשבה תחילה והכל נברא בשבילם הרי שהכל מתנה: על ידם ויש לאל ידם להעלו׳ השכינה מעלה מעלה או להורידה ה״ו מטה מטה ע״י עסקיהם שבכל מקום שגלה ישראל שכינה עמהם אפילו בתוך הקליפו׳ וזהו חיות הקליפו׳ רחמנא ליצלן כשנמשך א׳ מישראל אליהם הרי השכינה שממשיך עמו בתו׳ הקליפות והמותרות הנמשך מן השכינה לחיות הקליפות הוא הנקרא בשם כתם וטומא׳ כ״י הוא רוחא דמסאבותא השורה על האדם הממשיך בזה ומאז והלאה מבלתי יכולתו להתדבק בקדוש׳ אחרי היות גשמית רוחא דמסאבותא אשר עליו מסך המבדיל בינו ובין הקודש עד שיתטהר מטומאתו הנז״ל וכל היותר שחטא שמי׳ העמיק שאולה לכנס בעומק הקליפות צריך להתאמץ וליגלות יותר מדרגא לדרגא ולהמשיך עליו רוח הקודש במקו׳ הטומא׳ שיוצא משם כידוע שאין שום ריק׳ בעול׳ כי אם תקבל טומאה או טהרה וקדושה ולכן כשיצאו ישראל ממצרים שהוא עומק הקליפות בכדי לקבל התורה בינת נבונים תסתתר עד אחרי ספירת ימי טהרתם מדרגא לדרגא נ׳ יום שהם שערי בינה ותשוב׳ לשוב מדרכם הראשון ולזכך הוכרם ובלתי זה לא היו יכולי׳ לקבל הבינה והחכמה שהוא התור׳ והנה התשובה הזה נוהגת בכל עסקי עוה״ז היא הנק׳ חכמ׳ תתאה שהוא ענין בכל דרכיך דעהו להיותו עוסק בכל עניני גשמי׳ בדביקו׳ והתקשרו׳ האמונה היות הקודש שבתוכו ד״מ הטעם שבכל מיני מאכל או היות וקיום כל דבר ודבר הוא השכינ׳ שבגלות והנה כל זה החיו׳ וקיום הוא המושג לאדם יש לו חיות הקוד׳ משאינו מושג גבוה על גביה שומר המשפיע וממשיך חיות בתוך המושג הוא הנק׳ אור מקיף ורב טוב שאינו יכול ליכנס ולהתצמצם בתוך אותו הדבר לכן נשאר כסוד אור מקיף את החיו׳ שבתוכו ואם האדם עוסק בכל עניני בדביקו׳ השכינ׳ וחיות הקודש שבתוכו ומבינה נמשך להתקשרו׳ האור מקיף שהרי יש המשב׳ מזה לזה הוא הנקרא יחוד קב״ה ושכינתי׳ ועסק עוה״ז כזה הוא בירור יותר מן הקליפו׳ שאפשר להגיע לקבלת התור׳ שאין למעלה הימנה כמעשה תוך שהי׳ תופר מנעלי׳ וזהו ענין יצ״מ בלילו׳ כי יצ״מ נקרא היציאה מן הקליפות ולילות נק׳ כל גלות השכינה המצומצם בתוך שום דבר וזהו ולא זכיתי שתאמר יצ״מ בלילו׳ עד שדרשה ב״ז כל ימי לרבות הלילות כי מלת כל מורה על החמשי׳ שערי בינה ותשובה והם הנכללי׳ בכל עניני עוה״ז בז׳ ימי הבנין שהרי עולם חסד יבנה שהם ז׳ פעמים ז׳ מ״ט ימי הספירת ל׳ ספיר וזכוך ההוכר וספרתם לכם כי מלת לכם מורה על עניני עוה״ז כמאמר חצי לכם וחצי לה׳ וזהו שתוככו בירור וספיר נרת הלבם ממחרת השבת תספרו שענין מחרת הוא הסאינו מושג שהרי אינו מושג כי אם היום ולא המחר וכן השכינה שבתחתוני׳ והדביקות עמה מהיכן תהי׳ הארתם וספירתם מן המהדרת הוא השאינו מושג ומן מדרגא לדרגא מן המושג לשאינו מושג עד נ׳ יום וזהו ענין הגדלו׳ עד״מ שהרי חיו׳ התינוק והגדול שוים חם מלבד שהחיו׳ ושכל התינוק הוא בהעלם ואינו מלובש באברי׳ שידעו האברים להתנהג בהשכל משא״כ הגדול כן דרך כל הדביקות ויחוד קוב״ה ושכינתיה בעניני עוה״ז או מעשה המצות והתור׳ הוא להתדבק דביקו׳ גמור ולהמשיך ולהלביש על עצמו אותו חיות הקודש השוכן בענין עסקיו ודבורו מצותיו תורתו ותפילתו וזהו שמזכך האברי׳ וההומר מן הקליפות כי בהכניסו את הש״י בתוכו שם נתפרדו כל פועלי און ואחרי התלבשו בדביקותו הוא גדלות השכל שמכניסו לפנים ומטילא צריך להיות אור מקיף יותר גדול עד כי יגדיל תורה ויאדיר :

פרשת תזריע

אמר ר׳ שמלאי כשם שיצירתו של אדם אחר כל בהמה חיה ועוף כך תורתו נתפרשת אחר תורתם הגה הכעל עקידה כתב דרך צחות על מבריז ר׳ ינאי מאן כעי סמא דחיי עד שאמר נצור לשונך מרע ואמר החכם הנז״ל שהענין נאבד מבני אדם עד שצריך הכרזה כאבידה כענין ארז״ל האומנם אלם צדק תדברון מה אומנתו של אדם בעוה״ז יעשה עצמו אלם יכול אף כדברי תורה כו׳ והנה מענין היכול שבגמ׳ מובן כי לא המדרש הוא העיקר כי ענין הדבור הוא לשון דבר א׳ לדור שהוא לשון הנהגה והמשכה והתקשרות רבי׳ ע״י א׳ בענין המלך שכולם מתנהגים ע״פ דבורו כי הוא המדרגת התחתונה המיחדת עליונים עם התחתונים והוא הממוצע שביניהם המושג ותופס את שניהם לכן הדבור נקרא יראה כי היראה והפחד הוא מפני דבר שלמעלה הימנו נמצא שהיראה הוא יחוד העליון עם התחתון וכן הדבור הוא היראה מן האותיו׳ ובח המדבר בו כמאמר מי שם פה לאדם שהרי זהו ענין יראת המלכו׳ מפני כח המדבר בו ואינו ירא ממנו כשהוא ישן ולהיות היראה הוא המחבר בין המלך והעם והמלך מולך מפני היראה והנמשך ממנו והכל כדבור שהרי המחשבה אינה מושגת לעם לכן נק׳ היראה והדבור מלכו׳ שמושל בכל כמאמר צדיק מושל ביראת אלהי׳ והנ׳ הדבור עם היראה מפני כח המדבר ומתקשר ע״י הדבור והירא׳ עם בעל הכחו׳ כולם הוא הנק׳ מדבר ואדם שהרי הדבור והיראה הוא סוף מדריגת העליון והיצוניותו המלביש את התחתון נ״כ כמאמר ומלבשתו ענוה ויראה שהוא כענין לבוש ופרישת כנפי׳ עליו הנמשך מן העליון בכדי להצילו מאחרים ולהעלותו אליו ע״י נדפי היראה הנקרא כנפי׳ אתוו״ן

בידוע זע"י דבור כזה נקרא אדם שמדמה לעליון ומעלה הכל
שהרי כל העולם כולו נברא בדבור כמאמר בדבר ה' שמים
נעשו וכתיב בראשית ברא שהכל נברא בשביל ראשית שהם
ישראל עלה במחשבה תחילה ומאמר והאלהים עשה שיראו
מלפניו נמצא שהיראה וישראל שהוא סוף המעשה במחשבה
תחלה לכן ע"י מתיהרים כל הברואי' ויש להם עלי' ע"י דבור
אדם ישראל שכל דבור הם אותיות ובאותיות נבראו שמים
וארץ ותולדותיהם כיוצא בהם כי ענין האותיות הוא הבנת
והתגלות החפץ משא"כ קודם אותיות אין שום התגלו' נמצא
הרי כל הברואי' נתגלו באותיות לבית אבותם וצירופם כסדר
בריאתם וזהו ארז"ל שהעולם נברא בלה"ק שכל שם מלה"ק
הוא סדר בריאתו וצירופו והמשכתו מן החיים והקור' העליון
משא"כ אדם המשתמש בדבורו והרחבת פיו כרצונו ואיפוי
הנאת עצמו בגשמיות אין במלת ודברי השמו' אמתים בו כ"א
שם מושאל מאמיתת שורשו ויחוד העולמות וסדר בריאתם
ודבור כזה אין נק' דבור כלל כ"א צפצוף עופו' ודבור והנהגת
הרע והקל' [illegible] מצורע
שהנגעי' באי' על המוציא רע ולה"ר וזהו ארז"ל מצורע חשוב
כמת כמאמר ויהי האדם לנפש חי' תרגומו לרוח ממללא הרי
שתרגום של חיים הוא ממללא שהוא הדבור שהוא החיו' ואם
אין הדבור בתיקון הרי הוא מוציא רע ונגעים באי' כי אינו נפש
חי כ"א מצורע כמת שנאמר אל נא תהי כמת • וזהו כשם
שיצירתו של אדם אחר כל בהמה חי' ועוף ומפני סוף המעשה
במחשבה תחלה והוא היחוד לכולם כך תורתו נתפרשת כי
התורה הם האותיות דבורו וסדר יצירתו ומתפרשת הוא לשון
פרישת שמלה שהוא היחוד והתקשרות :

פרשת אחרי מות

נ"ל מאמר הוי מתפלל בשלומה של מלכות כו' פתח הרב
פסוק אחרי מות שני בני אהרן בקרבתם לפני ה'
ופרש"י ז"ל משל לרופא כו' זה זרזו יותר מן הראשון ואמר הענין
ע"ד מאמר עקביא בן מהללאל הסתכל בשלשה דברי' ואי אתה
בא לידי עבירה דע מאין באת כו' והדר פירש מאין באת מטפה
סרוחה כו' והוא דקדוק העולם על שכפל דבריו • ותשובתם
שתחלת דבריו הם להזכיר את האדם שהוא אורח בעוה"ז שכן
דרך השאלה לאורח בתחלת ראותו אחר נתינת שלום מאין בא
ולאן הולך ומה ענינו והצטרכותו אח"כ פי' לא די שהוא אורח
אלא שכל ענינו הוא מאוס ונמאס מתחלת בואו עד שובו לעפרו
ובין כך וכך מכניס ראשו בין הרים גדולים אשר עתיד ליתן את
הדין לפני ממ"ה הקב"ה אבל אפשר להבין שכפל דבריו והדרש
מוסר השכל כאשר מבטנמי ילא ומלתא אלבישייהו יקירא שהנה
עקביא בן מהללאל ארז"ל שאין עזרה ננעלת בישראל כמותו
בחכמ' וביראת חטא שהנה ענין יראת חטא הוא היראה מן החטא
עצמו יותר מהעונש הבא עבורו כמבואר כמה פעמי' שהעונשין
המה רפואת הנפש ומירוקה מרעת החטא ובודאי יש ליירא ולפחד
מן המכה עצמה יותר מן הרפואה וכן הוא מובן לכל אדם ומי יתן

אל לבו אחרי שעיקר האדם הוא הפנימית ומוחו והגוף הוא
בשר האדם ולבושו כנראה שאחרי הפרדו החיות הגוף הוא פגר
מובס • ומעתה אתה שומע שבכל מקום שאדם מחשב ומהרהר
ונותן נפשו עינו ולבו עלי' שם הוא ועל שמו נקרא הרי שאדם
מחשב בעבירה הרי הוא בעצמו הקליפ' ורוח הטומאה המחי'
אותה והשורה עלי' כארז"ל אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס
בו רוח שטות שתיכף בהפרד הקדוש' ויראת שמי' מאתו חלה עליו
רוח הטומאה כידוע שאין שום דבר ריק בעולם אם אינו נקרי
טהור הרי טמא טמא יקרא מן המזיקין ונגעי בני אדם שהרי אי
אפשר לשום גוף ותואר בלתי הצור' המצייר אותו ומחייהו והחיות
שבתוך העביר' היא נתינה כו אם לנסות בהם בני אדם הצדיקים
בכל בריאת העולמות שנבראו בשביל הצדיקי' ומהו חיות העביר'
וצורתה הרי היא אפשרית עשותה והנאתה וא"כ האדם בעשותו
אותה הרי הוא העביר' בעצמה או כחשבו שם הרי הוא חיות
העביר' והנגע בעצמה מנגעי ב"א שנתהפך מן הקדש לחול
ומטהור טמא והנה אמת ענין התהוות הקליפו' והטומא' עיקר
שורשם מתחלת הבריאה מהכרח הצמצום והסתלקות התפשטו'
קדושת א"ס ומן הצמצום נתחדש דבר מעתה אם בריאה יברא
וכן דרך כל התחדשות הצמחים כצמיחת הצמח מן הגרעין
ובריאת האפרוח מן הביצה שא"א להתחיל התחדשות ההשתנות
מצורה הראשונ' אל הזולתה עד שתפסד צורת הראשונה ותלך
לה מכל ועיקר שהגרעין מוכרח להיות תחלה כלה ונפסד לגמרי
וכן הביצה ואח"כ על האמרות חומר ההיולי שאפשר להשתנות
אל עליון צורה אחרת בבריאת האפרוח והצמיחה ובשעה שהדבר
בטל משני הצורות נקרא אין שהוא ענין הצמצום שהיא החכמה
מאין תמצא כתחלת סדר הבריאה שאי אפשר לשום התגלו' חדש
כי אם בחזירתו אל האין תחילה כמבואר במקום אחר בענין
יכולת האדם לנסו' השתנות ונסים בהגיעו אל השפלו' והביטול
והאין שהוא החכמה וכן דרך האדם להט החרב המתהפכת ח"ו
ואיתעביד מקודש חול ומטהור טמא וקליפה מזיק נגעי ב"א כי
בהסתלק הקדושה ויראת שמים מאתו ואחרי צמצום הקדושה
והתפשטותה משתנה נעשה רוח הטומאה מזיק וקליפה וגופו
נעשה גוף להקליפות והרי הוא מזיק עם גוף שהוא יותר קשה
ומגושם משאר מזיקין וקליפו' רוחניות וזהו יראת חטא שמשתנה
להעשות חטא עצמו שהיא המכה היותר קשה מן העונש שהוא
הרפואה • והנה יראת חטא זה מסתעף מן החכמה מי שהוא
חכם שמתבטל ונעשה אין נגד חיות הקודש להעשות בכל יום
ברי' חדשה כמאמר בני אתה אני היום ילדתיך לכן נתיירא מן
החטא בעצמו אחרי ידיעתו שאחרי הביטול והסתלקות צורה
הראשונה משתנה ולכן מתירא וזהו ארז"ל על עקביא ב"מ שהי'
לו מדריגת החכמה ויראת חטא שא' נמשך מחברתה והן הם
דבריו כאן וכפל דבריו שמתחילה הפי' כפשוטו ואח"כ הסביר
הענין שבא מטפה סרוחה שהוא אחרי הפסד וכליון בטול כח
הטפה להעשות בריה כנודע ולאן הולך שהוא אין השני להשתנות
צורי' טהורה לטמאה וקליפה שהוא רמה ותולעה והחילוק שבין
הביטול

הביטול והאין הראשון לאין השני שהמשתנ׳ מקדושה לקליפ׳ אינו נק׳ אי״ן ביו״ד כ״א א״ן בלא יו״ד שהוא שקל הקודש אבל מכנים גילוי חיות האלף דרך ההפשטות נו״ן פשוטה אל המותרות וקליפה ואמרו ואין אתה בא לידי עבירה כי ידים נקרא אוני״ר והנה אית יר׳׳א ואית יראת העונש שהם העונשין והמית׳ כאר׳׳ז״ל שאין מיתה בלא חטא ויר׳׳א׳ זו הנק׳ ירא׳ חיצונית נוהגת שכל באי עולם אפי׳ באו״ה כמאמר הירא לדבר ה׳ מעבדי פרעה שהיא יראת העונש שהיא יראת הפסד עצמו אבל עיקר היראה מפני עיקר׳ וסד״ע היא הנק׳ מלכותו בכל משל׳ שכל היראו׳ מסתעפין ממנה שהם העונשין יסורי׳ ומית׳ המשרקי׳ חלאת זוהמת הנפשו׳ כי רפאות היא ומזור ואחבושת הנפשות מכל מכה וכל חלי והנה לאדם שטוב לפני האלהי׳ אינו רע זמר עליו יראת החיצונים כאר׳׳ז״ל הנה טוב מאד זה המות כמבואר בזהר כי הרבה פעמי׳ אדם שב אל עושהו מפני ירא׳ זו לכן טוב הוא מאוד ואפי׳ לגדולי הצדיקי׳ לאו כל עתים שוים שלפעמים אינו יכול להגיע ליראה אמתית כ״א ע״י התחלת היראה חיצונית לדמ״ח בנפשו ואחרי שכל היראות הם משורש א׳ ממנה מנ״ע מעלה וטועה נעימת היראה והתלהבו׳ אליו ית׳ ולכן הצדיקי׳ מודי׳ ומברכי׳ אותו ית׳ על כל מה שברא מן העונשין והשורין כ״א מי שלא ראה מאורו׳ מימיו שאין לו כ״א יראה חיצונית וירא מהפסד גופו רע עליו המעשה יסורים והמיתה אבל באמת הוא הנק׳ שלומה של מלכות כי הוא עושה שלום במרומיו לשוב לפניו כנז׳ וגם שלום שלום לרחוק היא הנותנת חיים ורפואה כנז׳ לכן עכ״פ ראוי לכל אדם שלא לסור מאחרי עליו יראה זו שאם יזכה יבחין בין מלכות האמתי ובינ׳ וא״ל ח״ו עכ״פ יסור מרע ויעש׳ טוב מפני היראה וזהו הוי׳ מתפלל בשלומה של מלכו׳ שהו׳ להתדבק ביראה׳ זו עכ״פ שאלמלא מוראה איש את רעהו חיים בלעו כי הנשמה נק׳ ריע כמאמר רעך ורע אביך וכו׳ ובעוהז בחיים יבלעוהו הקליפות כדברינו לעיל שלא יתהווה קליפ׳ ומזיק כמות׳ב׳ זמשכו אחריהם כי החילוק הוא שבין נפש אדם השכלי ונפש הבהמי ה״א כי נפש הבהמי הוא נפש החיוני והמגדל והזן והמתאוה ילם לא נבראו כ״א לצורך הגוף שהמה לורח ומיות הגוף וזה מאמר נפש הבהמ׳ היורדת היא למטה וע״י עליית הגוף המה מתענגי׳ משא״כ נפש האדם השכלי לא נברא בשביל הגוף אדרבא הגוף וכל הנפשות הבהמי׳ נבראו בשביל נפש השכלי ולפעול על ידיהם ולהמשך אחריהם ולעלות עמה וא״כ איכף בהמשיך האדם נפשו השכלי להנאת הגוף הרי הוא נעשה נפש הבהמי והרי הוא בהמה וזהו חיים בלעו שמבליע החיות בתוכם ומעתה הנה מהווים כל הלמלומי׳ (הגבורות עונשין) וחס״ד י״ל הגלום הראשון שלא הי׳ שום אפשרות הבריאה כ״א ע״י לאלום וכן כל הלאלימים והגבורות עונשין ומיתה מגוף ונפש הכל חסד וטוב שאלמלא מוראה איש את רעהו חיים בלעו כנ׳ וע״י מתקרב לפני ה׳ :

ויד**ב**ר אחרי מות שני בני אהרן שכל שמי המיתו׳ הם בני אהרן שהוא חסד בקרבתם לפני ה׳ וזהו פרש״י ז״ל משל לרופא כו׳ שכל מה שורין השני שלא ימות כדרך שמת פ׳ הוא היותר טוב

ושלום ושלומו של מלכות הוא יחיד קוב״ה וש׳ כנודע וזהו אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו באוהל שאזוב לעצמו כל המיתות ומדמה בעצמו אותם לחוק הרא״ה והתור וידוע שקיום התורה נק׳ כלה והוד בני אהרן בקרבתם אל ה׳ וימותו כמבואר ע״פ ודאיתם על האבני׳ ארז״ל שמתקשי׳ הירכ באבני׳ שהוא מיתתם לקיום הולד ופי׳ וידבר ה׳ אל משה הו השכל אחרי מות שני בני אהרן שהוא אחרי שהמית עצמו כאוס כנז״ל בקרבתם לפני ה׳ שהוא תורה שבכתב כנודע :

פרשת בהר

נשאל מאמר כל השם אורחותיו בעוה״ז זוכה ורוא בישועתו של הקב״ה שנאמר ושם דרך אראנו בישע אלקים · פתח בדברי רש״י ז״ל מה ענין שמיטה להר סיני אלא מה אלו נאמרו כללותיהן ופרטותיהן אף כל כו׳ והענין מאמרז׳ בעשרה מאמרות נברא העולם והלא במאמר א׳ יכול כו׳ וליתן שכר טוב כו׳ עשרה דורות מאדם כו׳ עשרה דורות מנח עד אברהם כו׳ קבל שכר כולם הנה תמיהת העולם על בעשרה מאמרות והלא במאמר א׳ הי׳ יכול אלא כו׳ וכי הקב״ה בטרוניא בא עם בריותיו אחר שהי׳ יכול לברא במאמר א׳ למה ברא בעשרה מאמרות כדי להפרע עונש עשרה מאמרות אבל באמ׳ ענין העשרה מאמרות הם י׳ פעמים ויאמר ויאמר הכתובים בסדר הבריאה אשר בכל ויאמר הי׳ בריאה פרטית כידוע לנו מענינים הידועי׳ והנגלות לנו כי הנסתרות לה׳ אלהינו אבל המבואר בס׳ התורה ויאמר יהי אור ויאמר יהי רקיע וכן כולם בריאת שמים וארץ ומקוה מים ובהמות ועופות ואחרי כולם ויאמר נעשה אדם הכלול מעליונים ותחתוני׳ כפרש״י ז״ל והנה ארז״ל סוף מעשה במחשבה תחילה שכולם לא נבראו אלא בשביל האדם וכן ארז״ל כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה לכן כל העולם כולו מתנהג ע״י האדם כמאמר ורדו בדגת הים וכו׳ וכמאמר הקב״ה המשילהו במעשי ידך כל שתה תחת רגליו וכו׳ וכענין התחתוני׳ כן הוא בעולמות העליוני׳ שנבראו ואדם על כולם שהרי ארז״ל אין לך עשב מלמטה שאין לו מלאך מלמעלה וכו׳ שאומר לו גדל ואחרי היות האדם מושל בכל מלמטה כן הוא מושל על המלאכי׳ והממוני׳ עליהם והעולמות העליוני׳ שנבראו בשבילו שהרי הוא מלך על כולם ובהאי סלקי ובהא נחתי העולמות וכל הנבראי׳ ע״י רוח האדם העולה מעלה מעלה לדבקה בו ית׳ או רוח האדם ובהמה היורד מטה מטה ח״ו כן ממשיך העולמות וכל הנבראי׳ אתו אחרי שכולם כלולים בו כידוע מנפש הבהמית שבאדם שהיא נפש המתאוה וכן כל הנבראי׳ כולם ואם נמשך האדם אחרי נפש הבהמית שלו הרי הוא בהמה בצורת אדם וכדבר שהוא צריך שיתקן בו כמבואר בקרבן שזה היא עבודה מעשה בהמה קרבנה מאכל בהמה וכן ענין כל הקרבנות מן הבהמה מן הבקר מן הצאן מלבד הנסתרות לה׳ אלהינו הוא ענינו שיתקן מעשה בהמית שלו וישוב אל ה׳ כאשר יורו אותו הכהנים מקריבי הקרבן ועל ידו מתעלי׳ כל הנבראים שלמטה מטה וממלה מעלה

הנוגעים במקום קלקלתו שהורידם מתחלה אל עומק הקליפות ע"י מעשיו הרעים ועל"ז כל מעשי האדם דרכיו ומחשבותיו בעוה"ז אשר בכל עת ובכל שעה ובכל רגע כהן יעוף יומם ילוה חבלו או כל מדה ומדה שמתעורר עליו וכהתעוררות מדותיו כן הוא התעוררות העליונים כמאמר אברהם אתער חסד בעלמא שקראו הכתוב אברהם אוהבי וכן כל הצדיקים במדותיהם ולכל אשר יעבור עליו מדה רעה או מחשבה זרה מסתכל הוא מה זה ועל מה זה וירא בושת מלפניו ית' על שמתבטל ומתעלה ע"י חיות הקודש השוכן אתם בתוך טומאותם ומאמרו ית' אשר במאמרו ברא אותו הדבר והוא חיות וטוב הגנוז בתוכו וע"י הסתכלותו בזה מתדבק אלין ית' ע"י אותו החיות וע"י עליתו מתעלה ג"כ אותה הבריאה שבאה לו במחשבתו ומדותיו וכן העולמות העליוני' וזהו וליתן שכר טוב לצדיקים שהוא הטוב הגנוז בנוה המחי' אותה הבריאה שהוא הויאמר שנברא על ידו כי לשון אמירה הוא הנהגה וחיות מפנימי כמרז"ל אמיר' בלב וכמאמ' ואל משה אמר עלה אל ה' שהרי האומר הוא ג"כ ה' אבל הוא מדריגה נסתרת כמבואר בזוהר ולהיות האדם כלול מכל הנבראים הרי הוא עולם קטן ובודאי שי' יכול להבראות במאמר א' אבל ברא הקב"ה עשרה מאמרות כל נאמר בריאה פרטית והאדם אחרון מכולם הכולל כולם כדי לקבל שכר כולם בעלותו כנז"ל וכן הרשעים כמאמר רז"ל ע"ה אסור לאכול בשר כי מה מועיל שנעשה מבשר הבהמה גופו ובשרו והרי הוא ג"כ מעשי בהמה אחרת ואדרבה מחליף מבהמ' טהורה לטמאה שכל הטמאים ג"כ נכללים באדם אחרי היותו בעל בחירה ועתה באכילתו הנה הוא מחליף פרה בחמור אבל זה כל האדם שצריך לשקול בפלס מאזני מדותיו שבודאי הם מסתעפים מן הבריאות שקדמוהו ובהתדבקו אלין יתברך על ידי החיות והאמירה של אותה הבריאה הוא מתבטל ומזדכך וזוכה לראות אותו האור של ששת ימי בראשית שנגנז לצדיקים שהוא האור של ויאמר שהוא חיות של אותה הבריאה וזהו כל השם אורחותיו בעולם הזה זוכה ורואה כו'. וכל בכל מדה ומדה שמתעורר עליו על שמקבל שכר כולם וכן נח ואברהם קבלו שכר כולם כללא דמילתא שבכל סוף דבר נכללים כל הנעשה שקדמוהו והוא תכלית הכל והכל כאין בטל ומבוטל נגדו ונגרר אחריו וזהו ענין השמטה שכל הששה שנים נכללי' בשביעית ומתבטלים נגדה לכן כל הקנינים מתבטלים ויוצאים לחירות והכל מסיני שהוא הביטול והאין כי ענין סיני הוא הענוה והאין כידוע שני' עין שהוא סוף חכמה שהוא האין וההסתכלות ומשביעית נלמד על כל המצות שמתעלי' על ידי סוף המעשה מסיני שהוא הביטול והאין וזהו משה קבל תורה מסיני ::

פרשת נשא

בפסוק כה תברכו את בני ישראל אמור להם ודרשו חז"ל אמור להם פנים בפנים הענין ארז"ל שמעון בנו אומר כל ימי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה ולא המדרש הוא העיקר אלא המעשה ע"ד ארז"ל בפ"ג כל שחכמתו מרובה ממעשיו דומה כו' והופכתו על פניו אבל כל מי שמעשיו מרובין וכו' דקדקו המפרשים שהיכת והופכתו הוא רבוי החכמה מלשון שחכמתו מרובה ולא אמר שמעשיו מועטין מחכמתו ודו"ק והענין כידוע בראשית ברא תרגומו בחוכמתא שהי' התורה ובאורייתא ברא קב"ה עלמא וכן דרך האדם נקרא עולם קטן מרמ"ח אברים שהם מ"ע ושס"ה גידים שהם מל"ת ומגודל עבות חומר הגוף מאויו נמשך אל התילונית וכוונת הבריאה ידוע שהיתה לכבודו ית' שיתהפך החומר לחותם המציירו · והנה בכדי לזכך חומריות הגוף הוא בעשות האדם אחת ממצות ה' המיוחד לאיזה אבר מרמ"ח אברים ומקבל עול מלכות שמים על אותו אבר מתחילה ומתיישב שכל בריאת אבר ההוא הוא ע"ד מצוה זו כידוע באורייתא ברא קוב"ה עלמא כנז' שהוא התורה ומצות וא"כ המצוה הוא חיות אותו אבר וא"א לצאת ממנה חוץ ימין או שמאל שאם אין המצוה אין האבר ואחר קבלת העול עושה מעשה המצוה בפועל ומלבים המצוה על האבר ומשרה הקדושה של המצוה ומאמרו ית' על האבר מזה מזדכך האבר פעם ושתים עד שיאיר אור תורה בנר המצוה ומשם יתפרדו כל פועלי און כי אין החומר מזדכך כ"א ע"י מצות מעשיות דוקא · להרגיל כל אבר במצות דוקא ושלא לצאת החוץ בעניני הרשות והתאות מה דאפשר שלא להשתמש מזה כלל ובהשתמש האבר מהשתמשו בתאות ורשות כ"א במעשה המצות דוקא אז יבקע כשחר אורו שהוא אור הגנוז כמאמר וירא אלקים את האור כי טוב שהאור נקרא טוב וזהו לא מצאתי לגוף טוב משתיק'פי' שיאיר אלא שתיק'מהתאות ויקבל על האבר עמ"ש הנק' ג"כ שתיקה ולא ישתמש באבר כ"א מעשה המצות · וזהו לא המדרש הוא העיקר אלא המעש' מסא"כ כשירבה המדרש והחכמ' לדעת ולא המעש' יהי' חכמתו מרובה ממעשיו ולא די שלא יתקן אלא אדרבא והופכתו ע"פ כנז' · וכמאמר כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו ולא דרך כלל נאמר אלא אפילו אם ירבה לדעת תוכחו' ומוסר חכמה ודעת אידלהכלל מאותה תאוה ולא ירבה במצות אותו אבר המיוחד לאותה תאוה ג"כ מזיק יותר והוא מאמר הנז"ל למה נסמכה פ' סוטה לפ' נזיר שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין · משא"כ אם אינו רואה סוטה בקלקולה ואינו חכמ' ודעת להוסר כ"כ א"צ להזיר עצמו מן היין · ולכאורה הוא להיפך אדרבא כי בראותו נוסרו כל הנסים וא"צ להזיר והוא דברינו הנ"ל כי בראייתי

הוא נזור ומבין יותר באמת שלא לעשותו להשתמש בתאוה זו ומאז צריך שמור יותר ויותר כי אין לו עדיין מעשה להגין עליו שלא תתהפך הידיע' ע"פ · והענין הוא שהתורה נמשלה למים שמשתנים בצורת הכלי שהם בתוכה אם מרובעת או עגולה כן התור' והחכמ' משתנים באדם אם טוב ואם רע במדותיו שהוא דרך התפשטותו בגוף האדם ע"י המדות וזהו עיר קטנה ואנשים בה מעט כו' ילד מסכן וחכם והאמי' על מה שקראוהו מסכן מישב בעל העקידה ז"ל שהגוף והיצה"ר גוזלים תמיד את שלו ובשלו עושים את הרעה הזאת ומהפכי' ללענה משפט ואומרים על רע טוב · ועל טוב רע שהוא מעשה הרשות והתאוות מלבד האמת הידוע להיפך אלא אפי' אם הי' מנסה פעם ושתים לטעום טעם מעשה המצוה של אותו האבר בעה"ז הי' מתבטל לגמרי ממש מלהשתמש עוד באותו האבר מעשה התאוה והרשות כ"א הכרח והוא מצוה כמאמר וחי בהם וכן יעשה דרך בקשה כשמבקש ומתפלל על איזה חסרון לא יהי' המאורע כ"א מהתעוררות התפלה והעליי' והדביקות אבל אחר שיתעורר ידבק אל שורשו שיבטל ממנו חפץ השגת החסרון שהרי גם הוא אינו חפץ כ"א מה שהוא מן ההכרח ואז בהתקרבו אל שורשו משפיע האור הגנוז בתוכו ויתמלא החסרון מעצמו · וזהו לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום כידוע שהשלום הוא התקשרות אור א"ס המאיר ומחיה לכל הוא האור הגנוז שבתוך הכלי משפיע מכל וכל ולכן הקב"ה שמו שלום שהוא עושה שלום · ולכן אין כלי מחזיק ברכה אלא ע"י התקשרות אל השורש ואור הגנוז שהוא השפע הוא השלום ולכן נשפע אל החסרון ומתמלא והנה מדת אהרן הכהן שהי' רודף שלום בפועל בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו כידוע מפני שהי' מדתו לרדוף רק אחר אור הגנוז ומחי' כל דבר שהוא השורש לכל שהוא א"ס ולכן המצוה בו ושם לוה ה' את הברכה אהרן ובניו יברכו את בני ישראל ולכן אמור להם פא"פ שיהיו שניהם מכוונים לדבר א' השומע ומשמיע רק להשיג האור העליון מצות ה' ברה משא"כ כוונת המקבל להשיג חסרונו שהוא אחוריים · וכן דרך כל אדם הכלול מהכל שהוא כהן לוי וישראל · הנה מדת הישראל שבו יעמוד על מעמדו שהוא האמונה שלימה בהשגחה פרטית · ומדת הלוי שבו שהוא החסרון שימלא הוא רק לעורר ההתקרבות ומדת הכהן שבו יקריבו ובהתקרבו אומר פא"פ שהוא בלי שום כוונת מלוי החסרון שכבר נתבטל השגת התאוה רק אור הפנימי אז יברכך כ"י שיושפע שפע ברכה וחיים ושלום · והוא אמרם ז"ל כל העוסק בתורה עולה כאלו הקריב עולה וכן כולם מפני שמ"מ שתהי' התעוררות נפשו להתדבק אל שרשו אותו האור מתעורר בכללות העולמות עד הא"ס ומשם חוזר וניעור בהשפעה רב טוב הצפון :

פרשת בהעלותך

בפסוק והאספסוף אשר בקרבו התאוו תאוה וכו' בוכה למשפחותיו ופרש"י ז"ל על העריות וכו' · וענין שהקשה לדבר למה הרעות וכו' ואם ככה את עושה לי וכו' ואל אראה ברעתי · והדברים שש מאות אלף רגלי וכו' ואתה אמרת כו' · הענין הוא ע"ד ארז"ל באבות בכל יום ב"ק יוצאת מהר חורב ומכרזת כו' · הנה ידוע ס' רבוא נשמות ישראל כמו כן אותיות התורה כידוע שאורייתא וקב"ה וישראל כולא חד וישראל הן הן גופי התורה · וידוע באורייתא ברא קב"ה עלמא שהן אותיות ואין לך דבר בעולם בלתי אותיות המחי' אותו שהם מאמרו של הקב"ה ואם האותיות הם בהעלם ואינם נכרים הנה האדם המדבר קודם שמדבר דבר מה הרי הדבור והאותיות הם בכח ואינם נכרים · כללו דמלתא שחיות כל דבר הם האותיות שבתוכו · ואם האדם חוטא ח"ו מכניס האותיות שהם החיות ברע ונותן כח ברע הגם שאינו נראה בעיני בשר האמת ידוע ולכן נותן והוי דברי' כאומרו חטאתי במרירות לב מחמת ירא' ה' ונוסף אהב' ה' הרי מוציא אותיות המחי' מן הרע ונשאר הרע בלתי קיום ומציאת בטל · והנה אם הי' האדם זוכר ומשגיח בשעת למוד התור' איך הוא מדבר אותיות התורה שבהם נברא העולם והוא בעצמו הי' מתדבק בדברי אותיותיו אל שרשו אותיות התורה שנתנה בזה העולם בקולות וברקי' למען תהי' יראת ה' על פניו לבלתי יחטא · כמבואר בפ' · ממילא הי' היראה והפחד נופל עליו ובקולות וברקי' עליו יופיע שלא יחטא ח"ו כי איך הוא אפשרו' הענין לחטוא בהנה · וזהו ענין ב"ק שיוצא כו' הם אותיות התורה שבכל אדם הוא מזכיר ומכריז אותו בכל יום · ומי שאינו שומע ב"ק דהיינו שאינו מכריז אוי לו מעלבונה של תורה שבתוכו וזהו כל מי שאינו עוסק בתור' פי' שאינו עוס' רושם בתור' נקרא נזוף והוא ענין הנזיפה באדם שמשתנה פניו אל כותא וכו' · ארז"ל שכל נפשות ישראל עד משיח כולם עמדו בסיני וקבלו את התור' שהם האותיות אל שרשם המזכירים אותם אל דמי לכם · והנה ידוע כי משה הי' הדעת של כל ישראל שהם ס"ר נשמות · והנה המן הי' בזכות משה להחיות את ישראל בלחם מן השמים שהוא רוחני טעם לבד כל מה שירצו לטעום שהוא החיות לבד בלי שום גשם מפני שמשה הי' פרוש מן האשה שהוא הגשמיות כן היתה השפעת מזונו לכל ישראל · וזהו לא נתנה תורה כ"א לאוכלי המן שהוא החיות שהם האותיו' משא"כ באכילה גשמיו' שהוא נרגן מפריד אלוף · כמו שהזהיר לאכול לב של בהמה מפני שיות נפש בהמה תלויה בה · והנה ישראל שאכלו מן פסקה זוהמתן ולא נתאוו ונתקשרו לשום תאוה ואהב' גשמיות בלתי לה' לבדו · אבל האספסוף אשר לא מבני ישראל המה הגם שנזדככו באכיל' המן שלא להתאוות לשום

דבר

דבר אעפ"כ התאוו תאוה פי' שהתאוו שיהי' להם אהבה גשמיות כי לא מבני ישראל המה וא"א להם להיות כל חיותם מן הדעת ולכן בקשו אוכל כמו בשר · וזהו חנם בלא מצות גם בזה ניחא למשפחותיו על עסקי עריות · לכן הרע למשה מאד שהוא הדע' וכל ס"ר נשמות הין דור דעה שהם ענפים שלא התקשרו כולם בגשמיות ויכניסו הדעת שהם האותיות והתיות ברע ח"ו וזהו ואל אראה ברעתי וזהו שש מאות אלף רגלי העם פי' שהם ס"ר שרשי ישראל האור' שהוא הדעת ואתה אמרת בשר אתן להם ומה יהי' בסופה וזהו הרגני נא הרוג וכו' כי הוא והן הכל א' וגחות דרגא קרוי מיתה והריגה כמבואר בזוהר ע"כ יתגינו דיעה בינה והשכל אכי"ר :

פרשת שלח לך

בפסוק שלח לך כפרש"י ז"ל שהקב"ה לא הסכים רק שלא מיחה בהם ואמר אם תרצה שלח · והענין הוא ע"ד שארז"ל שלש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל וכולן ע"י יסורי' תורה וא"י ועוה"ב ודרשו הכל מהכתוב · הענין הוא יהוע ארז"ל באורייתא ברא קב"ה עלמא והם אותיות התורה כידוע ומבואר בס"י וקבען בכה שהאותיות נקבעו בקביעות הפה ובהברת האותיות מיגורר כל העולמות שהם מן האצלות ולמטה שהם התחלת העולמות והתגלותם ע"ד עולם חסד יבנה ואין לך שום מבוקם שיהי' למעל' מן האצלות רק לעקה מוזכר בזוהר עומק רום שהוא למעל' מפני שהוא מעוונקא לגבא שא"א להתלבש באותיות והנה יהוע אמיתת וטבע הנבראי' למסוך אחר שרשו ובהר עיקרא נגירגא כדרך הדומם להצמיח ולגלות יותר ממדריגתו ודרך הצומח לגדל בכדי לכנוס בחי וחי במדבר הגם שאין יודעים מאומה אך כטבעי' בטבע וא"כ בודאי מן הראוי בהזכיר אותיות התור' שבהם נברא עלמא להתמשך אל שרשו שהיא היתה אלפים שנה קודם בבריאת העולם שהם האצלות והוא התפשטות כל הגשמיות מעיקרו שאין לך דבר שיהי' בלא מדות והוא בהעמיד הגוף תלמטי' והחיות עולה למעל' ופירוד החיות מן הגוף על ביטול ההרגש שאין לך יסורים קשים מהם כידוע מהחוקרים שכל יסורי הגוף מכח הלב וכל דבר יסורים הם פירוד הדביקות וכן דרך וענין כל החולשות ר"ל כידוע מענין פירוד הנשמה מן הגוף שהיא מן הו' דינים כידוע אם אונס בגילון דיקן אין הפירוד לעולם מפני שנשאר הרשימה כידוע מדרך הרוחניות והתחלקותם אעפ"כ מובן גודל היסורים על שהגוף נשאר מעמד בלי שום חיות כידוע מהנביאי' וכהוגי' מדניאל וחבריו שהיו עולים ממש בביטול כל ההרגשות והנה הוציאו רז"ל מן הכתוב אשרי הגבר אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמדנו ואפשר לפרש בכמה ענינים א' יהוע הוא כי י"ה הוא' חלי השם וכל הפגמי' של אדם הוא בהפריד אותיות ה' כידוע עניגו מהו ·

והנה יש אנשים עולי' הנופים שאינם מחוברים כ"א בהכאה וביטוש ע"ד תתח נערם במבין מהכות כסיל מאה כי המבין מתייסר בדברי' כמאמר בדברים לא יוסר עבד שהוא עב משא"כ ב"ח שהוא בעל תורה חרות על הלוחות ודרשו רז"ל חירות כידוע שהוא עלמא דחירות שהוא כמבין נחכם כידוע שהם אלפים שנה שהוא למעל' מן האצלות יוסר בדברים שהן אותיות שממשיכין אל שרשם שהיא התורה · והנה דרשו רז"ל בתיבת ומתורתך תלמדנו בק"ו משן ועין שאדם יוצא בהם לחירו' יסורין שממרקין כל גופו של אדם והמיתק הוא הזדככות החומר וביטול הרע לגמרי שהי' מעורב טוב ברע בכל המדות ולא ישוב עוד כשהי' כמו שן ועין שאין חוזרות ובזה מתורץ קושית העולם על היסורי' שהגוף חוזר לאיתנו והנה אדם שהוא מבין מתיסר בדברי' בהשיג פירוד אותיות ה' ע"י ח"ו וזהו הגבר אשר תיסרנו יה פי' החכמה ובינה שלו שהם י"ה וזהו מתורתך תלמדנו שהן הן גופי התורה ע"ז הוא מתנת א"י ע"י יסורים אבל צריך מעט ביאור הנה יהוע שענין המן שהוא לחם מן השמים שהוא במדרגה למעל' מן הארץ כידוע שהוא רוחני לכאורה קשה היאך אפשר לגעול מעל בה' ולהתאוות תאוה ובהיות מזון רוחני כזה שהוא מופשט מהרע אבל הענין הוא ידוע מאמר הזוהר אפי' מלאך כשרוצה להתראות בזה העולם צריך להתלבש במלבושי עוה"ז וכן דרך כל הרוחניות שפשוטי' שמשתנין בירידתן על אופן ודרך הכלי שמתלבשי' בו כידוע ממשל המים שמשתנין להיות כצורת הכלי אם עגולה או מרובעת ולכן אפי' הרוחני היותר פשוט בירדתו באדם וכניסתו משתנה אל מה שהוא אדם אם טוב ואם רע ומהגשם והמן הי' מתגשם הכל לפי מה שהוא אדם והנה באדם בליעל הי' הרוחניות ופועל הרע ביותר מפני שהרבה חיות רוחני ודק בקליפה ואדם בליעל מתגשם ביותר ומתגשם יותר ויותר · והנה כוונת הש"י היתה בנהיגת א"י לישראל הוא לזונם ממזון א"י שהוא במעלת המן שהוא למטר השמים ארץ מים שהוא הקב"ה בעצמו ולא ע"י שום שר · וכמבואר בספר חסד לאברהם אשר לכן נפסק המן באכלם מעבור הארץ מפני שלא הי' מצטרך להם כי ענין א' הוא · והנה כבר הקדמנו שהכל לפי מה שהוא אדם וחלילה אפשר להתגשם יותר כנז' · כי הכל תלוי בהכנה והזמנה מילתא היא לשם מה שהוא אוכל אם להתמרק מתמרק ביותר ע"י הרוחני היותר דקי ואם להתגשם מתגשם ביותרי וכמאמר שנים שאכלו פסחיהם שארז"ל עליהם נאמר צדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם · והנה אם כוונת האדם למרק מגמתו והסתכלותו הוא על כל החיות רוחני משא"כ אם תאוותו על כל מגמתו והסתכלותו על הטעם וגשמיות התאוה שממנו לכן אמר הש"י חייך אני נותן להם מקום לטעות בודאי הרי שהבחירה נתנה וכל הרוצה לטמא פותחין לו · ובדרך זה אפשר לפרש פי' על פסוק ונלין יאמר' איש ואיש יולד בה א' הגולד בה · ואתה המלפה לראותה ארז"ל

במקום

במקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אין יכולים לעמוד כמבואר בהרמב"ם ז"ל שחרטה בע"ת צריך להיות עכ"פ באופן זה שיתחרט על היותו בעולם כלל ומחליט באמתות הלב כי טוב יותר שלא יהי' בעולם מלעשות רע והוא מסירת נפש הגמור שהוא למעלה מהמדות • וזהו וצריך שהם הצדיקים העליונים כידוע כאו"א באותיות שגא' גבוה וכו' ואמר אים ואים שהיא אהה צדיק גמור וא' בע"ת שהוא פי' א' המלפה לראותה ואהה הגולל בה שאפי' צדיק גמור אינו יכול להעלות כ"א הנקרות וא"ן ובודאי מערקין כל גופו והכל א' תורה וא"י וחיי עוה"ב שא"א להיות שום נקודה גשמיות כגרגיר חרדל כי שלמון למעלה מן המדות הם:

פרשת קרח

בפרש"י ז"ל ויקח קרח שלקח מקח רע לעצמו הנה ארז"ל כאבות כל מחלוקת כו' איזה מחלוקת שהיא לשם שמים וכו' ואיזה שאינה כו' זו מחלוקת קרח וכל עדתו הענין הוא ידוע שעיקר כוונת בריאת העולם הוא עד שיגיע בהשתלשלות למקום הבחירה ברע או בטוב. אשר ברא את האדם ישר לדעתו מאום ברע ובחור בטוב וכבוד ה' מלא כל הנבראים מגבוה על גבוהים עד השלשול קצין שבים אפילו הקליפות כמאמר ואתה מחי' את כולם כי צורך העולם בהם ועיקר מעשה האדם להוציא יקר מזולל בשוד והצלותו בכל מסלה להכרית הקוצים ובחור בחיים בכל אשר יפנה ישכיל ובכל דרכיו ידעהו מה זה ועל מה זה כי הקרה ה' לפניו ומי ברא אלה הלא ה' זו המהוה כל הויות ומחיה אותם הסובב וממלא אותם ומי נתן לשכוי בינה בין בדברים ועלה ודעת טוב ורע ועתה למה ירע לבבו להדבק ברע יחליפנו וימיר אותו רע בטוב הגנוז בתוכו המחי' אותו שהוא חי החיים • ובזה נפש אדוניו ישיב לבעליו בהוציא יקר מזולל להקריב קרבן להוי"ה אשה ריח ניחוח נחת רוח לפניו שאמר ונעשה רצונו כי רצונו בבריאת העולם הי' דוקא בגשמי שיהי' מלא כל הארץ כבודו ג"כ במקום שיש בחירה להוציא יקר מזולל שהם הקליפות וזהו אשה ריח ניחוח לה' שהוא ממקום הנוק' והקליפות וזה שאמר ונעשה רצונו פי' שאמר עשרה מאמרות בשביל השתלשלות הגשמי וחומרו כזה ואעפ"כ נעשה רצונו ומלאה הארץ דעה כמים כו' פי' כי הארץ הוא הגשמי והוא הצמצום היותר גדול ואפ"ה ב"ה להחיות עפר הארץ ומלואה ולהיות סובב אותה ולמלאות אות' וזהו ומלאה הארץ דעה כמים שהם התפשטות כידוע כמלא שעיקר בריאת העולם הי' הצמצום וזהו באורייתא ברא קב"ה עלמא ואז"ל נסתכל בתורה וברא את העולם שנאמר ואהי' אצלו אמון כי התור' מפי הגבורה נתנה שהוא הצמצום ואז"ל שהוא אש שחורה חרותה על אש לבנה ולבאר הענין הוא אחר ידוע שעיקר הבריאה הוא הצמצום שזה' שכינה בתחתונים צורך גבוה פי' החיות הקדושה שבתחתונים להעלות כולה כליל לה' וצורך גבוה כענין ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים וכידוע וזהו אברם אינו מוליד אברהם מוליד כידוע שאברם הוא התפשטות ואם הי' רק התפשטות ולא הי' שום צמצום א"א להיות שום הולדה כנז"ל אבל אברהם שהוא בה' אחרונה שבשם שהיא שכינ' בתחתוני' הוא המוליד בהעלותו אותה אל מול פני ה' כידוע שכל הולדה היא מקבלת תענוג מהתחתונים בהבכת התחתונים כיוחם שקבלים שהיא אהבת איש לאשתו הנק' אהבה מסותרת עשא"כ עאהבת האחי' שהוא אהבת התפשטות שניהם מסורם א' שהוא אהבה מגולה כמאמר מי יתנך כאח לי כו' אמצאך בחוץ אשקך גם לא יבוזו לי כי תענוג תמידי אינו תענוג משא"כ באהבה מסותרת שהוא שכינה בתחתונים שהי' רחוק ונתקרב הוא התענוג הגדול וזהו ארז"ל אלו ואלו דא"ח אע"פ שאלו אוסרין ואלו מתירין הענין הוא ע"ד אור שבעת הימים שהם המדות חמשה מול חמשה ה"ח וה"ג וזהו אמרו רבותינו ז"ל שהגלותות היו ה' מול ה' שכנגד כל ההתפשטות. צריך להיות צמצום עד שהגא לאור שכינה בתחתונים והגיע עד עולם הזה השפל והגופני וכלם נתלבשו בגופים אפי' התורה והמצות בדברים גופנים כמו סוכה ולולב וכיוצא בהם וכמו שבדרכי המדות החסדים להתפשט והגבורות לצמצם הגם כי אב א' לכולם ואל אחד בראם וכלם מרועה א' נתנו והוא מתלבש בתוכם כידוע בלי שום שינוי כלל ח"ו כ"א השתלשלות רצון העליון להוציא מכח אל הפועל כמו כן אחר השתלשלו' והתלבשות בגופים ואורייתא וישראל כולא חד כידוע מש"ר אותיות וש"ר נשמות וכו' אשר מעולם החסדי' מתירי' להתפשט גם בזה גגל' כבוד ה' מאנו ג"כ ואשר מעולם הגבורה אוסרים ע"ד צמצום וגבורות נתן על פה אבא וכ"ז אינו אלא באורות אבל לא בכלים שהרי כל כוונת שניהם אינו אלא לעשו' כלים שהם אתיות לקבל האורו' ולכן לא נמנעו מהשאיל כלום זל"ז אפי' שאלו אוסרים ואלו מתירין וכו' והלכה כב"ה מפני שנוחין הם מפי הלכה שהיא אותיות הכלה שהיא השכינ' כב"ה שהם המקילין שהם החסדי' מפני-צלית לה מגרמה כלום כידוע שאין הירח מאיר אלא מאור השמש המאיר בתוכה ופי' הלכה הוא הילוך להורות להם הדרך אשר ילכו בה לה' כי התור' והמצו' הם תר"ג עיטין להתהלך לפני ה' כאמור באברהם התהלך לפני כידוע שהם כנגד רמ"ח איברים ושס"ה גידי' לטהר אותם ולקדשם בכל מצוה לאבר המיוחד אליו להמשיך הקדוש' ע"ע בקשר החיות וביטול הרגש ממש וההילוך הוא ע"י הרגל פעם ושתים שהוא לשון רגל ומקבל שכר על כל פסיעה ופסיעה על שמההרגל נעשה טבע שני שהוא מלשון מטבע שטבעו חכמים שהוא תחלת בריאתו כך היא כמאמר ויברא אלקים כידוע שאלקי' בגימ' הטבע • וגימ' הכסא להיות תחלת הבריאה בהטבע כסא נכון אל רצון העליון לשכון עליו משכן

ה' ובית עולמים שהם שכינה עילאה ושכינה תתאה על ידי
התקשרות נפשו בהם וידוע כי התקשרות נפשו באמת עם
השכינה תתאה והתאחדו' עמה להתכלל בה והיינו שלא תהי'
כוונתו אלא להעשות כלי בנפשו רוחו ונשמתו אליו יאסף לקבל
השפע לאור יומם ולהדבק בה' שהם המלות כידוע עכ"פ א"א
להגיע לזה כ"א מידי עברו דרך המות ממש ויאחזוהו פלצות
ושבורי בילקי מיתה ממש בלי שום שינוי כידוע שנקרא בזוהר
אילנא דמותא ואחרי עברו דרך הילוכו זה ויתן את נפשו
למומתי' ויסבול צער מיתה אם יאיר ה' חסדו ויחייהו מיומים
אז יאיר כשמש אפילתו להדבק בה' ובמצותיו לאהוב אותו
ויראת ה' על פניו וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליו וגו'
שהוא שם הוי"ה ב"ה בעצמו כידוע כי השמי' שמים לה' והארץ
נתן לבני אדם וא"א להגיע אל השמים שהם המלות אם לא
בדרך כל הארץ וזהו הנק' הולך בדרך כל הארץ שהיא המיתה
ולהבין הולך אל השמים שאין שום דרך אחר שיעלה השמים אם
לא אדם כי ימות באהל שהוא משכן שהיא שכינ' אי"ן והנה ידוע
הוא בזוהר בענין נפ"א שהיא מסירת נפש למקום הזה שהיא
השכינ' וכתב שם שצריך רעו שני בנקודת אמיתת הלב בדביקות
והתקשרות חפץ ורצון גמור שאע"פ סכנה הוא לפניו שאחר
שימסור עצמו למקום המות ולא יהי' בשלימות גמור בכדי
שיוכל להעשות כלי לקבל חסד ה' מעולם שהם המוחין להחיותו
יש אמר שם וזהו ימותו ולא בחכמה פי' כידוע מפסוק ה' בחכמה
יסד ארץ כי החכמה הוא העליון שבמוחין והוא נקודת האמת
והתחלת הבורא ואם אינו מכוין התחלת השורש ואמת שהיא
החכמה להתכלל בשכינה ולמסור עצמו אליו ימות ואם אמר
יאמר מה לי ולצרה הזאת לעבור בדרך זה כי הוא נורא ואיום
כמאמר מה נורא המקום הזה הלא כל הארץ לפני ונגלה כבוד
ה' בכל דבר פרטי וכללי בעולם שנה נפש שהם חיות הקודש וגו'
ומי המבין כמאמר עולם חסד יבנה ואין לך דבר בעולם שלא
מקבל השפעה עיני ה' המשוטטות בכל הארץ ומהם ובהם
נכללו כל התורה והמלות כידוע שהוא תורה שבכתב לכן ע"י
יעלה שמים שלו ליהנות מאור ה' ולהדבק במלותיו אהבתו
יראתו הנה אל ידמה בנפשו להמלט באופן זה כ"א דרך המלך
ילך כי אין מקום לעבור בדרך אחר זה השער לה' לדיקי' יבאו
בו ובזאת יבא אל הקודש וא"א להגיע לתורה שבכתב כ"א דרך
תורה שבע"פ שהיא שכינה כידוע והוא משל שאחז"ל שמסרו לו
המפתחות הפנימים והמפתחות החיצונים לא מסרו לו בהי עייל
כי לא זה הדרך שיעלה ויבא ויגיע אל הדביקות אהבת ויראת
ה' אבל ירד מטה מטה והוא ולאשתו בהנא חלף שהוא כתר
של תורה שבכתב כמאמרו כאחז"ל על שחכמתו מרובה ממעשיו
מה עושין וכו' והשכינה על פניו כי מה יתרון לאדם בכל העמ'
אשר יעשה תחת השמש בהגלות נגלות אם אין לבבו שלם הכון
לקראת אלהיך וכו' כי ראשית נבואתי וא"א בשום אופן שתחול
עליו יראת הרוממות כ"א אחר שיעבור יראת ההבדרו מעיקרו

שהוא המיתה ומסירת נפש כנ"ל וכל האהבות ויראת ה' אשר
ידמה האדם בנפשו בלתי עברו המעבר הלז בודאי שקר ענה
בנפשו בעצמו וקניינים המדומי' הם בנפשו מהתעוררות גאותיו
הגשמיי' כי ברע הוא מעץ הדעת טו"ר ורחוק הוא מה' וכל
מעשה המלות הכל הוא אינו אלא גדלות להיו' לו לשם ולתהלה
ולקבל פרס עד"מ מי שיש לו מעלה בודאי רחוק הוא מהמלך
מפני שכל מי שהוא עם המלך יחד כלום חסר לו וא"ל לו שום
דבר ד"מ עשירות ל"ל כלום חסר כו' התחבולות עדי בלורות
ושמירה מעולה ל"ל הרי שמור הוא חכמה מלאכה ל"ל כנ"ל
כמלא ממילא מוכרח ומובן מי שהוא בעל מעלה שיש לו אותו
מעלה בודאי רחוק הוא מן המלך שהמעלה נקרא מעלה אצלו
ויש לו כי בהתקרבו אל המלך ממש שאין לו אותה מעל' כי למה
הוא לו אבל סכנה עצומה הוא בו ואולי לא יבטל רלונו יחיש
ומהר לעשות רלון המלך ויתחייב בנפשו אם לא שיודע בעצמו
ואמיתת לבבו שלם ברלון גמור ומסירת נפשו לעשות רלון
המלך תיכף קולע אל השערה ולא יחטא אז יכול להיות עמו
תמיד בעת שמחתו ופחדתו כי בטוח הוא בעצמו ולאיש אשר
אלה לו מגלה לו המלך מסתוריו וכל ענייניו והנה בזוהר
בראשית על פסוק ותרא האשה כי טוב העץ הרשום אצל פ'
ע"כ יעזוב איש כו' ע"ש כל המאמר ובסוף המאמר א"ת כי ה'
אלקיך אש אוכלה הוא מאן דבעי וכו' בשלהובא דסלקין אית
תרין נהורין חד חוורא וחד אוכמא או תיכלא ההוא נהורא
אוכמא או תיכלא דאיהו לתתא הוא כרסייא יקר' לההוא חוורא
וע"ד רזא דתכלתא וכו' והאי אתאחיד לתרין בטרין וכו' ולא
אכלא תליה ושלי' להאי כו' דהא בי' תליא שילהא דכלא מותא
דכולא כו' הרי דברינו בפירוש הנז' וכדי לבאר טעם לדבר
מבואר בס' לקוטי אמרים שא"א לעשות השתנות בעולם אלא
בהעלות הדבר אל שורשו והמשל בזה הזריעה שזורעים חטים
כדי שיתוספו וא"א לינדל אא"כ החטים הזרועי' מתבלי' בעפר
ונעשים עפר הארץ כידוע וכן זרע אדם באשה והענין הוא כי
כח הלומח הוא בארץ וא"ת א"כ תלמח הארץ בלי שום זריעה
הענין הוא כי הארץ וכח הלומח המושרש בתוכו הוא ממש א"ס
בערך ההוא ע"כ שא"א להתפשט שום דבר אלא א"כ בזורעי'
איזה מין נח זר לעפרו או אותו המין מתעורר ללאת ומפני
שהגיע בהתבלותו בעפר אל שורשו כח הלומח יש בו כח
להוסיף הרבה והשורש הוא ממולע בין ענפים ובין כחות
העליונים ממנו בדרך השתלשלות כידוע שא"א להשתלשל
מדרגא לדרגא אחרת אא"כ ע"י ממולע והוא השורש כנ"ל כי
השורש היא הוא הכולל את כל כחות העליוני' וממנו מתפשטי'
ענפי' אחרי' אבל השורש בעצמו אינו אלא הכנה ולא שום דבר
בפ"ע כי נגד העליוני' הוא כללות ונגד התחתוני' הוא שורש
הכל לכן מחויבים דברינו שא"א לעבור אל מקום ה' שמה
אא"כ דרך השכינה ולטעום טעם מיתה ממש נתבטל בתוכה
ממש ואח"כ חוזר וניעור ולכן השכינה ליתא נה מגרמה כלום רק

מיתה ממה

מה שמגיע אליה מאור המדות וידוע כי ההיות רלוא ושוב ולכן מי שנכלל בשכינה מוסר עלמו למיתה ממש ולכן נקרא רק כלי לשון כלנות שכוללת קבלת כל כחות העליונים ומכלה התחתוני' שנכללים בתוכה וזהו דרז"ל על פ' ולדבקה בו וכי אפשר לדבק בשכינה והלא אש אוכלה הוא אלא הדבק במדותיו פי' אחר שנכלל בשכינה ונתבטל לגמרי בתוכה אח"כ חוזר וניעור ע"י דביקו' כידוע שגם השכינ' מקבלת ע"י מדות הדביקו' והתקשרו' שנק' יסוד ומקבלת מאור המדו' וזהו הדבק במדותיו כי במדו' שייך דביקות משא"כ בשכינה כמבואר בזוהר בראשית הנז' כי המדות הם אשא חיוורא שאינו שורף ורוכב על אשא דתכלתא כמבואר שם לכן משה שהי' מקומו שואף זרח הוא שם פא"פ דבר בו בלי שום חציצות. כללא דמילתא הרי בכל אדם מישראל כלולים כל המדות ושורש נשמתו אבר מהשכינה וכנסת ישראל הנקראת שם שמים כי המדות נק' שמים והשכינה נק' שם שמים שהשם הוא כללות הדבר ולא דבר בפ"ע וזהו כל מחלוקת שהיא בכל אדם לשם שמים פי' מחלוקת מדותיו כמו איך יתנהג בחסד או בגבורה מותר או אסור אפי' בדבר תורה ויראה העיקר לריך שתהי' כוונתו לכלול עלמו בשם שמים שהוא שורש נשמתו שהיא השכינה וכל עניני מחלוקותיו הם איך להתכלל בשכי' ואיך להתבטל בתוכה נגד השי"ת ב"ה ועניין הביטול אפשר להיות ע"ד הפי' זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו ואחז"ל יכול יהא ביום ת"ל עשה ה' נגילה ונשמחה בו שישמח בה' והפי' הוא כי איזה הארה שבאה לאדם נקרא יום מאיזה מדה שתהי' כי הוא הארה מהשי"ת יכול שישמח ביום פי' בההארה במדה שהוא מודד ת"ל בו שישמח בה' פי' שיבין שההארה הוא עצמות ה' כידוע כי המדות הם הם' הנקרא עצמות וא"כ כשהמלך בא פתאום להאכסן אללו לריך להניח לו כל ביתו וכל כליו ואם הוא מניח להמלך כל ביתו וכל כליו נמצא ממילא נעשה הוא כמי שאינו כלל שהרי המלך אינו גשם ח"ו בשום כח גשם ח"ו ואם הוא נעשה בית המלך מה הוא או נכלל בשכינ' וזהו איזהו מחלוקת לש"ש זו היא מחלוקת הלל ושמאי שהם המדו' ומחלוקת לש"ש פי' לשם הלכה כדברינו וכנז"ל משא"כ קרח ועדתו שחלק על משה ואמר כי כל העדה כולם קדושים כמותו שהי' נאחז למעלה והשכינה שהם המדות כמבואר בזוהר הנז' וידוע הוא שהוא מקום עץ הדעת טו"ר ומשם יפרד ח"ו ולכן כשרלו להתקרב ע"י הקטורת מיד עברם אש אוכלה אכלתם וזהו דרז"ל כי התורה אש שחורה ע"ג אש לבנה והוא דרך הילוכו של אדם אל התורה דרך אש שחורה שהיא השכינה או יעלית:

פרשת בלק

מה טובו אוהליך יעקב ופרש"י ז"ל ראה שאין פתחיהן מכוונין זה כנגד זה גם פרש"י ז"ל אוהליך בישובן ומשכנותיך בחורבנן גם ארז"ל ע"פ ולא קם נביא עוד כמשה בישראל אבל באוה"ע קם ומנו בלעם · ובכדי לדרש הי' מין ארז"ל אין השכינה שורה אלא מי שהוא חכם גבור עשיר כו' וכלן ממשה שהיה בו כולן · ולכאורה תמוה הגה מלת הגבורה והעשירות היה חסר לכמה וכמה לדיקים שהשכינה היה שורה עליהם גם קשה כי במאמר ר"פ זריזות מביאה לידי זהירות כו' סוף דבר ענוה ענוה מביא לידי רה"ק נמלא שהדבר תלוי רק בענוה וכסדר המדות שמונה והולך ר"פ הנ"ל אבל הענין בכדי לבאר פשוט הוא ע"פ ארז"ל איזהו גבור הכובש את ילרו ואיזהו עשיר וכו' ופי' הגבורה הוא בלב ולא ביד שהאיש הירא ורך הלבב הי' חוזר מעורכי המלחמה והענין הוא כי החסדי' המה התפשטות וכמים הנגרי' ממקום גבוה למקום נמוך ויורד ומתפשט על שאינו נראה אבל שגבורות הוא דבר המעמיד ומלמצם וגבול נתן להתפשטות החסדים על שהוא כענין כלי המגביל ומתגלה לעין כל לכן עיקר ההתגלות הוא בגבורות כידוע וכן דרך הגולה א"א כ"א ע"י גבורות שהוא ההתגלות וכן היה בריאת העולם ע"י למלום כידוע ושהוא עיקר הגשמיו' והריחוק מהשי"ת הגם כי ידוע שהשי"ת ממלא כל עלמין אבל אינו בהתגלות והנה מי שהוא בעל מעלה חכם או גבור שהמעל' נכרית ומתגלה בתוכו ממילא מובן היותו גשם כי ההתגלות הוא גשמית לכן בעל מעלה לריך להחזיר המעלה אל מקום אשר לוקחה משם והוא א"ס ב"ה ע"י מדת הענוה או נתוסף עליו יותר ויותר בהחזיר הדבר אל שורשו כידוע מאמר דרושי' משא"כ בלא"ה הוא נפרד ומגושם ורחוק מה' והנה כתיב והאיש משה עניו מאד · מפני שאין הענוה אמיתית אלא לבעל מעלה באמת והוא עניו נגדו ית' עה"ע ובעל הכחות כולם משא"כ מי שהוא ריקן ונחסר מכל בגא"ה הוא שפל אנשים ומאי רבותא בענוה וכמו כן הגבורה שהוא בלב להיות עומד ומגביל וכובש את ילרו אינו מתגלה אלא אל בעל מדות רעות בטבע והוא כובשם משא"כ מי שהוא מוטבע רך וטוב וידוע הוא שעיקר בריאת העולם היה עבור עולם הגשם הזה החומרי אע"פ שהוא גוף קשה אעפ"כ יהיה מלא כה"כ ולכן כל הלמלומים והגבורות היו ג"כ עבור התגלות אלהותו ית' בשפלים התחתונים וממילא משמע ומובן מי שהוא מוטבע בתכלית מדות הרעות והתגבר על ילרו ונגלה כבוד ה' זהו תכלית בריאת העולם שאמר ונעשה רלונו אפי' בגשם היותר תכלית והתגלו' האפשרי בתכלית וכמו כן מי שהוא בעל מעלו' טובו' התכלית וענותן זהו התכלית הנח"ר לפניו ית"ש שהוא ג"כ התגלו' לאלהותו כנז' וכולן היה במרע"ה כידוע מפי ספרים שמרע"ה היה מוטבע בתכלית המדו' רעו' וכבש את מדותיו לתכלית הטוב האפשרי והיה בעל מעלת האפשרי באדם והיה עניו מכל האדם וזהו שהשכינה שורה עליו שהרי הוא מסרה שכינתו ית' בכל הארץ ובכל השפלים ותכלית העומק על שני רוש וזהו דבריהם ז"ל שאין השכינה שורה אלא על בעל המדות והוא עניו אבל כל חדלפום [illegible]

לפי

לפי גדולתו ומנוחתו ונבין ג"כ ס"ה ומאמר ר"פ שהענוה מביא לידי רוה"ק והגבור כגבורתו וכבישת יצרו כל חד וחד לפום דרגי' דיליה והנה ידוע כי אמיתת המוסר ויראת ה' היא יראת הרוממות ירא בושת ואית יראה ואית יראה שהוא יראת העונש וה"ד אמר הביאו חז"ל מפני שלפעמים א"א לכוף את יצרו ביראה הרוממות וצריך לזכור יראת העונש אפי' גדולים וצדיקי' כארז"ל ואם לאו יזכור לו יום המיתה ומאמר ר"י דין גרמא דעשיראה כיר · ושענין היא שהכל לפי העת והזמן והמקום וחוזק היצר ותקפו הנס שאין יראה זו תכלית אעפ"כ כדי לכור מעוקשי מות ונכוף את יצרו נס זה לטובה ושכינה שרויה ביניהם ולכן א"א לשום אדם לכוין מעשיו ומחשבותיו ודרכיו לדרכי איזה צדיק בכדי שיהי' כמותו מפני שלפעמים לא יועילו לו מוסרי אותו צדיק והנהגותיו ואפי' אדם אחד א"א להיות שוה בעניניו ודרכיו ומוסריו יום ביום והכל לפי העת עד שיבא יראת ה' בלבבו ופחד ה' מהדר גאונו באמת ולא בדמיון שהרי ואשלה בקילה כתיב כאדם הכולד ידו שנבהל ונזדקר להוריו מפני הפחד והנה ידוע שמשה היה דעת של כל ישראל וכנגדו היה בלעם הדעת שבקליפה פי' של מחשבת פסול שבכללות ישראל והנה הובא בזהר שהקליפה ג"כ צורך העולם בשביל עונש הרשעי' כידוע וכמבואר ג"כ על פסוק בלק בן צפור למה קוקא לפור ע"ש · והנה בלעם שהוא כללות הדעת דקליפה כיון שראה שאין פתחיהן מכוונין זמ"ז פי' שאין יראה של כל א' מכוון לחבירו אבל כל חד לפום דרגא דילי' הגדול לפי גדלו והקטן לפי ערכו מיראת העונש וכמו כן הגדולי' לפעמים בעצמן אינם מכוונים כפעם בפעם וכל מגמתם רק להכניע היראה ופחד ה' בלבם ולהשרות שכינתו עליהם כידוע שהיראה נקרא פחח ושער וזהו פרש"י ז"ל ביבוכם וחרבונם שהוא יראת הרוממות ויראת העונש ולכן ראוי שתשרה עליהם שכינה :

פרשת פנחס

בגמרא מנין לכהן בע"מ שהוא פסול שנא' הנני נותן לו את בריתי שלום ולא חסר ופריך והא שלום בו' כתיב ומשני ו' דשלום קטיעה הנה ארז"ל ע"פ ויעמוד פנחס ויפלל ויתפלל לא נאמר אלא ויפלל מלמד שעשה פלילה עם קונו וכו' הענין הוא ע"ד המבואר בזהר ע"פ השבעתי אתכם כו' אם תמצאו כו' מה תגידו לו כו' ודרש הזהר שהשכינה משבעת כל הנשמו' היורדים בעוה"ז שיגידו להקב"ה מחולת אהבת השכינה אליו ובכדי לפרש הענין הוא ידוע אמרו בזהר מאן דלית ביה יראה לית ביה חוכר כלל שנאמר אין מחסור ליראיו והענין ע"ד מאמר בן זומא ראה אוכלסא בהר הבית ואמר ברוך שברא כל אלו לשמשני והוא מוסר ופחד גדול כשהאדם נותן אל לבו שכל העולם לא נברא אלא בשבילו ונתלבשה השכינה בכמה וכמה פרטים ובני אדם לאין קץ ומספר ובכמה מיני גשמים אולי יתפעל זה לעשות הטוב והישר בעיני ה' וכ"ש אם צריכה להתלבש בעונשין ח"ו ובאומות העולם כדי להכניע את לב זה שיירא מלפני ה' ויעשה רצון קונו נמצא כשאדם מתפלל לפני השי"ת על איזה דבר שחסר לו העיקר שישים אליו לבו על שפלת השכינה שמהראוי להיותה שלמה בכל העולמו' שיהי' האדם הישראלי מושל בכל מכל כל בכל הנבראי' נוצרי' ונעשי' כאהע"ה ומשה רבינו ע"ה שכן היתה תחלת הבריאה שאמר ורדו בדגת הים וגו' ולא יהיה חסר כלום משא"כ כשהוא חסר ממילא נשמע שהשכינה הוצרכה בהכרח להתלבש בחסרון למענו בכדי שיתפעל ויתלהב לבו לה' לכן יאחזנו פלצות מאמיתת נקודת הלב ולא יכוין בתפלתו על מילוי חסרונו כ"א על חסרון השכינה שאינה נשפעת מהשי"ת בשלימו' אם מוכרחת להתלבש בחסרון והנה ידוע הוא שכל אדם מישראל הוא אבר מהשכינה ובלותה כמותה וזהו פי' השבעתי אתכם כו' משבעת לנפשות ישראל שכ"א אם ימצא את השי"ת יגיד לו מחולת אהבת השכינה אליו כנ"ל שיתלבש בלער השכינה שאינה נשפעת מהשי"ת ולא יכוין ע"ע וחסרונו וזהו מאן דלית ביה יראה שהוא הדביקו' בשכינה לית ביה חוסר פי' שהרי אינו חסר לנפשו כלום מכל ואינו מגמתו על חסרונו כלל שכל זה אינו שוה לו נגד חסרון השכינה בקנאו את קנאתה וכל העולם כולו אינו נחשב לו לכלום נגד הלער ומגודל הקנאה בלער השכינה עד שכלו כל כחותיו ואינו יכול לסבול ויותר טוב לו אלף אלפי רבות פעמים מיתתו מחייו ומה לו לזה להפקיר עלמו ולמסור נפשו על קדושת שמו שהרי נת"ר הוא לפניו בתכלית האהבה בתענוגים ובהיות האדם בכך זה אינו נאחז כלל בשרשי הדיני' ושוא למעלה מדין חודה וא"א לו לכוון דעתו לילך ע"פ ד"ת כי חולת אהבת השי"ת הוא וזה הי' פנחס בקנאו את קנאת ה' ית' בראותו את שפלת השכינה כמאמר הבעש"ט שכל מה שאדם רואה בעולם לצרכו הוא ונתפעל פנחס והפקיר עלמו נגד הד"ת שאם היה שאלת חכם אם מוכרח להפקיר עלמו לילך בין כ"ד אלף ולהרוג את זמרי לא היו מתירים לו אבל פנחס לא יכול לסבול לעמוד על חייו ולא עלתה על דעתו הדת מגודל קנאת שפלת השכינה וזהו ויפלל שעשה פלילה עם קונו פי' פלילה לשון דיינא הנקראים פלילים ועשה דין אחר מחמת חולת אהבת הש"י ואופן זה הוא המתקת הדינין והאדם המתפלל באופן זה נענה על תפילתו שהרי הדין נמתק וזהו אם שגורה תפילתי בפי וכו' ופי' שגורה לשון שליחו' כמו שגרני אליך כי תפילת פיו הוא שליח מהשכינה מפני היותו אבר מהשכינה וצריך להתלבש בשכינה ולהתפלל תפילתה אצל השי"ת וזהו הסימן שנתן רחב"ד ז"ל על ל' שגורה תפילתי שהתפלה נובעת מלבו ומדבר בלי שום עיכוב שהוא ברכה שהוא טרפ' כמבואר בזוהר ר"מ פנחס והנה מבואר בזוהר על פסוק הנאמר ברחב הזונה ונתתם לי אות אמת שבקשה בימן א

משה שהוא ו' שהוא המשכה שלימה שלא היה בה שבירה שהוא
אמת כידוע והשיבו לה השלוחים לא כי עתה את משה וממשלת
יהושע הוא שהוא את תקות החוט השני תקשרי כידוע. מענין
הלבנת לשון של זהורית שהוא המתקת הדינין וזהו כחוט השני
שפתותיך כידוע והוא אם שגורה תפילתי בפי כו' וזהו דרשה
דכהן בע"מ פסול מפסוק הנני נותן לו כו' ופריך והא כו' כתיב
והוא מקום שא"א להיות בו שבירה משא"כ הכא ופנחס שלוחא
דשכינה הוא ומשני ו' דשלום קטיעה שהוא ו' זעירא:

פרשת מטות ומסעי

וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר
אשר צוה ה' ובסוף הספר אלה המצות אשר צוה ה'
ביד משה אל בני ישראל בערבות מואב על ירדן יריחו הענין
הוא אחז"ל אל תהי בז לכל דבר וכן מעשה דראב"ש שנזדמן
לו אליהו ז"ל לאדם מכוער שאין כמוהו עד שגינה אותו ר"א
וכו' ואח"כ א"ל אליהו מוסר על שקיבל ע"ע שלא לעשו' כן
והענין כי הנה ידוע מאמר כל פעל ה' למענהו ופי' כל הנקרא
בשמי ולכבודי בראתיו כו' שכל הבריות שבעולם עד השלשול
קטן שבים צורך העולם בהם וגדולת הבורא מתגלית בהם יותר
מבלתם שאם היה אפשרי ההתגלו' בלתם לא היו נבראים על
שאין לך דבר שבעולם אפי' הקליפו' ואוה"ע ועובדין הכל
לכבודו ית"ש וז"ש ומלכותו בכל משלה וכן פי' ואתה מחיה את
כולם וכן פי' מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית וכבודו ית'
שמתגלה מברי' זו א"א אותה ההתגלו' מבריה אחרת והענין
הוא אם יראת עונש או יראת בושת או יראת הרוממו'
שמתעורר האדם ע"י ובכל א' מיראו' הנז' יש כתה וכמה
פרטים עד אין קץ ומספר וכמו כן מתחלקין האהבות וכן שארי
המדו' והתקשרו' עד אין קץ כ כידוע והן הן גופי הבריו' בעולם
הזה השפלי והחומרי וכן הוא באדם שהוא עולם קטן כלול את
הכל בחילוף המחשבה והדמיונו' והמדו' והתקשרו' עד אין
קץ כידוע שהמחשבה היא קומה שלימה אם טוב ואם רע ח"ו
מתעורר ממנה להשי"ת ב"ה אם ליראתו הנז' אם לאהבתו ית'
או בכל מדה ומדה שהוא מודד לו מודה לו ית' ובזה היה יודע
שלמה המע"ה הלשונו' מכל הבריאו' שבעולם בהשתכלותו
ע"ע וחילופו וחילופי חילופיו שהרי אין המחשבה עומדת אפי'
רגע א' אבל פושט ולובש צורה חמ"ד כידוע ולא כל העתים
שוות כידוע מכ"ח עתים והשתנו' לאין מספר ודבר זה נוהג
אפי' בגדולי הצדיקים ואפי' מרע"ה כנגדו היה בלעם דעת
דקליפה שהיה כולל כל הדעת ומחשבת חוץ ופסול המוקדשין
כמאמר את זה לעו"ז עשה אלקים ואחרי שמרע"ה היה דעת
דקדושה בודאי היו מוכרחים כל אלו לעבור במחשבתו והוא
גבר עליהם והכניע בעצמו כל הרע עד שהגיע להיו' במדרגת
דעת דקדושה כידוע ומאמר הבעש"ט שכל מה שהיה בבלעם
היו חושדין למרע"ה מפני שכל זמן שלא נגמרה עלית השכינה
כאשר יהיה בזמן השכינה וגואל צדק בב"א שהוא ביטול
הקליפה ובלע המות לנצח מוכרחים כל העליות להיו' רק
במחשבת אדם כשר והאדם כשר א"א לו להגיע ולעלו' אל
שורשו כ"א ע"י שכנגדו שיעלו במחשבתו והוא יתעורר מהם
לבוראו ית' והן הן הנסיונות כמארז"ל בברייתו של עולם
מעיקרא חשוכא והדר נהורא והוא מוזכר בזוהר הרבה פעמים
לכן כשהאדם רוצה להכניע איזה דבר העומד עליו בתחילה
צריך להכניע באמת לפני כו' ב"ה מאותו הרע השוכן בעצמו
וזהו ביטול הרע והמתק הדינין וז"ש קרבה אל נפשי גאלה
ואח"כ למען אויבי פדני פי' בתחלה בקש שתבא הגאולה לנפשו
מכל אוה"ע שהם ההתקשרו' במחשבת חוץ וממילא יהי' פדוי
מאויבין שהוא ביטול הקליפה והמתקת הדינין וזהו שארז"ל אין
משיח בא אלא בהיסח הדעת פי' כי הדעת הוא כללות כל
המדו' מז' ימי הבנין ואינה מדה בפ"ע והגאולה שצריכה להיו'
מכל השבעה אוה"ע אשר שרשם ז' ימי הבנין א"א להיו' כ"א
שיגיע למעלה מן הדעת שיסח עצמו מן הדעת ולא יהי' שום
אמצעי בינו לבין השי"ת ולא שום הפסק בעולם כ"א יחוד
אמיתי וזהו ארז"ל עתידין מהש"ר לומר קדוש לפני ישראל
כמו שאומרים לפני השי"ת מפני שיהיו אחדו' גמור עם השי"ת
אבל עכשיו קודם ביאת המשיח הדעת הוא המיחד את כל
הברואי' להשי"ת ומבטל הרע מהם ומשפי' טובה להם והענין
כשהאדם כולל בדעתו כמה וכמה נבראים שעוברים במחשבה
שהוא קומה שלימה והוא מתעורר מהם אל הבורא ית"ש
בדעתו תהומו' נבקעו ומעלה אותם ומבררם במחשבתו
כמאמר הזהר כלם בחכמה אתבררו ואחרי עליותם אל שרשם
נשפעים משם טובה וברכה וזהו ארז"ל גדולה דעה שנתנה בין
שני אותיו' שנא' אל דעות ה' כי הדעת הוא המיחד כל השמו'
ממטה למעלה ומייחד הענף אל השורש שהוא שם הוי"ה ב"ה
כדברינו הנז' שהרי כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו ובכל
הבריו' כולם יש בהם קדושת שמותיו ב"ה כי א"ס ב"ה סובב
כ"ע וממלא כ"ע כנז' ובדעתו מעלה האדם אותם אל שרשם
ומייחד לא"ס ב"ה ועד"ז היה המקדש כמארז"ל כמו כן ע"מ
שניתן בין ב' אותיו' שנאמר פעלת ה' מקדש ה' כידוע
שהמקדש היה משפיע ומחלק מזון וטובה לכל הברואים ואפי'
לאה"ע כמבואר בפרי החג וס"ד המבוארי' בזהר והוא ארז"ל
אלו היו יודעים האומו' גודל טובתם מן המקדש לא היו
מחריבין אותו ועכשיו במקום מקדש הוא האדם הכשר שע"י
מתיחדים כל הברואים אל שרשם ונשפעים טובה וכמו כן
האדם מתייחד באמצעית הברואים כו' מפני שעכשיו קודם
ביאת המשיח א"א להיו' היחוד האמתי בלי שום אמצעי כי
הדעת שהוא היחוד הוא הנקרא תענוג ועכשיו קודם ביאת
המשיח א"א לשום אדם לסבול התענוג עליון כזה והיחוד אמתי
בלי שום אמצעי כללא דמלתא שאנו כל צדיק וצדיק מוכרחים

לעבור

לעבור במחשבתו כל שכנגדו על מקום. מדריגתו ואפי׳ אם
יאמר האדם שכבר בטל כל הרגשותיו ותאותיו אין שוטה
מרגיש שאם אין לו במדה זו יש לו במדו׳ אחרו׳ כיוצא בו
וכשבאה לו המחשבה נ"ל נבזה בעיניו נמאס שהעמיד צלם
בהיכל שהרי האדם הוא מקדש מעט כנו׳ וכידוע שהמחשבה
והמוח הוא ק"ק והלב הוא היכל האשבה וש"ל כמבואר בכמה
מקומו׳ ואח"כ כשמתעורר מן הדבר אל הבורא ית"ש הוא
היחוד ועליות השכינה והקמחה מעפרא והאדם ג"כ מתעלה
בזה והולך מדרגא אל דרגא ומנסיון לנסיון וממשע למשע
וזהו המ"ב משעו׳ הכתובים בתורה שנסעו ישראל ממצרים
שהיא עבודת פרך בחומר ובלבנים שהוא מעשה הגשמיות
והגופניו׳ וכדי לצאת משם ולהגיע אל א"י שהיא כ"י ולעשו׳
יחוד שלם צריך עכ"פ מ"ב מסעו׳ וזהו שם של מ"ב הידוע
ומכוון ליגלות מעלה מעלה והנה ענין המסעות היו כמה
פעמים לאחור כידוע לכן לפעמים מזומן לצדיקים איזה ירידה
במחשבתו אבל באמת הוא כי הירידה צורך עליה היא ומשע
שליעה כהרך כל המסעו׳ עד שתבא הגאולה במב"א ויהי׳
עליות השכינה בפועל ויחוד אמתי בלי שום אמצעי והפסק
ולכן יאמרו קדושה לבני ישראל שענין הקדושה הוא פרישת
המותרו׳ מהם וזהו וידבר שהו׳ ל׳ הנהגה כמו ידבר עמים
ומשה הו׳ הדעת ואל ראשי המטות הם שרשי השבטו׳ שהם
י"ב גבולי אלכסון לבני ישראל הוא האמונה לאמר הוא לשון
יחוד ואהבה כמו את ה׳ האמרת והפי׳ הוא שירגיל וינהוג
הדעת את כל השבטות שיעלו בדעתו באמונה ליחד אותם
לבורא ית"ש • וזהו ואלה המצות שהוא פי׳ ג"כ יחוד כמו לצוות
לזה והמשפטים פי׳ ע"י הרגל יהיה קל בעיניו וישר והדין נותן
אשר צוה ה׳ את משה פי׳ יחוד א"ס ב"ה עם הדעת אל בני
ישראל פי׳ ע"י האמונה בערבות מושב פי׳ להאמין שכל
הערבובית במחשבו׳ וכל בריות בו יפקדו לחיים כמאמר ואתה
מחיה את כולם כולם בחים מא"ס ב"ה וזהו מואב על ירדן
ירחו כידוע שבירחו היה השגת המקדש כמאז"ל בירחו הי׳
נשמע קולו של כ"ג בירחו היו מהעטשים העזים כו׳ וכמה
דברים וזה שהירידה הוא לצורך השגת המקדש או יאמר כי
המצוה כמו נרות כנאמר כי נר מצוה ותורה אור וכמאמר נר
ה׳ נשמת אדם חופש כל חדרי בטן שעיקר הכנת כל מצוה
לחפוש באבריו וגופו אם ראוי שתשרה עליו. וזהו והמשפטים
שהוא מסירת נפש :

עוד מפרשה זו

וידבר משה אל ראשי המטות כו׳ זה הדבר אשר צוה ה׳
פרש"י ז"ל כל הנביאי׳ נתנבאו בכה אמר ה׳ מוסיף
עליהם משה שנתנבא בלשון זה הדבר • כתב הרב אם שמוע
תשמע כרש"י ז"ל מאמר חז"ל אם שמוע בישן תשמע בחדש
אלא כמלת הקב"ה מלת ב"ו שמלת ב"ו כלי ריקן מחזיק מלא
אינו מחזיק ומלת הקב"ה רוקא המלא מחזיק שנאמר אם שמוע
תשמע וכו׳ והענין הוא מאמר כי ה׳ הנה על רוב פשעיה
ומדרש חז"ל יכול על מגן ת"ל על רוב פשעיה ומבואר בספרים
הבנת המדרש ותוכן דבריהם הוא אשר לכאורה המוה ענין
הצער ויגון להיו׳ מיצר ודואג על חורבן בה"מ מה שעבר אין כי
מאמר אשרי אדם מפחד תמיד הוא על העתיד וכן מאמר בכל
עצב יהי׳ מותר וכן טוב ללכת אל בית אבל כו׳ שהרי פירש
טעמו באשר הוא סוף כל אדם והחי יתן אל לבו על העתיד אבל
להיו׳ עצב ומיצר ודואג על העבר מה זה ועל מה זה כמאמר
דהע"ה אחרי מות הילד למה זה אני צם האוכל להשיבו כו׳
והעצבות היא הקליפה היותר קשה מכולם שהרי הע"ז נקרא׳
על שמה עצביהם כסף וזהב ומאמר חבור עצבים • וכן אין לה
שייכות עם השי"ת כמאמר הוד והדר לפניו עוז וחדוה במקומו
ואין השכינה שורה אלא מתוך שמחה והנה מאמר חז"ל כאן
בבתי גואי כאן בבתי בראי צריך הבנה ואין כאן מקומו כלל
כללא דמילתא שהקליפה הוא מחוץ לפרי נק׳ בתי בראי ומאמר
ויקרא ה׳ אלהים לבכי ולמספד כו׳ כמאמר כי קרא ה׳ לרעב
שקרא לקליפו׳ ונתן רשות לשליטתם וזהו ויתעצב אל לבו שהרי
העבר ועתיד שוין לפניו וכפירוש הזהר למאן ללבו ע"ש ואחרי
היות העצבו׳ קליפה וטומאה אינה נמשכת כי אם למי שהוא
מבחינתה החוטא ילכד בה וטוב לפני אלהים ימלט ממנה
כמאמר טוב לב משתה תמיד שהרי אפי׳ בפחד שהוא מבחי׳
העצבו׳ ארז"ל פחדו בציון חטאי׳ דוקא וע"ד הצלה אפשר לפרש
בזה דברי המדרש כי ה׳ הונה למי שהוא בינון יכול על מגן ת"ל
על רוב פשעיה שאינה נמשכת אלא מן הפשעי׳ מקניפו׳ אבל
המפרשים פירשו המדרש ע"ד ארז"ל כל דור שלא נבנה בה"מ
בימיו כאלו נחרב בימיו ועל/לא ולאי קא בכה שפיר על רוב
פשעיו וחטאיו מנעו הטוב שאין הוא עם הבה"מק יכולי׳ להור
בעולם אחד והוא דבריהם יכול על מגן להיו׳ מיצר ודואג על
חורבן בה"מ כי מה שעבר אין ת"ל על רוב פשעיה לכן העצבו׳
נקרא על להבא עדיין שהיא התשובה באותו מקום שיבנה
בה"מ במהרה בימינו ובכדי להרחיב דבריהם ולפרש דברי בנין
או חורבן בה"מ בימיו הוא ע"ד דברי הזהר על ואברהם זקן
בא בימים וכן אמר דהע"ה כי הימים נקראים המדות והזקנה
נק׳ למעלה במקום שאין שם התחלקות הימים והעם הביאו
והעלו מדותיהם למעלה למקום הזקנה וזהו ענין בנין בה"מ
בימיו פי׳ במדותיו כי כל אדם מישראל מקדש אקרי משכן
כמאמר הנביא היכל ה׳ המה והשכינה נק׳ היכל כמספר אדני
ובתוכה ה׳ לכן נקרא ה׳ כל.פי׳ שהיא ה׳ אחרונה שבשם וכל
המדו׳ כלולים בה כענין היסוד הנק׳ כל שכלול כל החמשה
מדות וכ"א כלולה מי׳ כמספר כל. וזהו היכל שהוא ענין יחוד
קב"ה ושכינתי׳ שהוא ענין קול ודבור שאין דבור בלא קול דלית
לה מגרמה כלום אבל אית קול בלא דבור כמבואר בזהר כי

הדבור הוא הנק' סוף כל דרגין בכל עולם ועולם כענין הדבור שמיחד שני בני אדם וגופים מחולקים לכוונה אחת כן הענין בעולמו' כי סוף כל דרגין ובעולם עליון נק' דבור המיחדו עם עולם שתחתון שממנו גילוי. אמנם נגד עולם התחתון אותו הדבור נקרא מחשבה כענין המדבר נגד השומע שאצל השומע אותיו' הדבור המה מחשבתו שכל מחשבה מוכרח ג"כ להתלבש באותיו' גילוי וכשירגיל האדם א"ע לתת לב לדעת ועינים לראו' ואזנים לשמוע כל מחשבתו ואותיותיו ויבין את זאת כי מחשבתו הוא דבור העליון שנגלי כנסת ישראל שהיא השכינה הנק' היכל וכלי מחזיק ברכה שלום והברכה וטוב הגנוז בתוכה הוא החיות הנק' קול והוא שנק' דבור כנגדו שכל התחלקות אותיו' נק' דבור וכלים והנקודו' המה החיות שבתוכם המנהיגי' האותיו' ונק' קול · וא"כ כל אותיו' מחשבתו אפי' מכל הדברים שנעים המה גם תחתוני' ומ"ן המתבקשי' לעלו' אל שורשם ומי בהם ע"י החיות ונקודת האותיו' קול ודבור שהוא יחוד קב"ה ושכינ' ובהצטרף יראה ואהבה מן המדות כי הנה גדפין להעלו' אותיו' המחשבה מי חכם וישמר אלה ויתבונן תמיד באותיו' מחשבתו יחוד קב"ה ושכינתיה ודברים מתוך גרונו ומחשבתו מיד יגיע אליו יראה והכנעה ואהבתו ית' והשמחה מזה הנק' פנים בפנים וזהו עליות העולמו' על ידי גדפין יראה ואהבה נהחזירם פב"פ מפני פחד ה' והדר גאונו ולדבקה בו ע"י המחשבה מחברתו הקודש עם השכינה ואחרי עליתו למעלה מהעולם ויגזר אומר ויקם כמאמר צדיק מושל ביראת אלהים אבל אין זה כי אם בית אלהים המה אותיות מחשבתו שיעשה אותם בית אלהים וכלי מחזיק ברכה וזהו אין אשה כורתת ברית אלא למי שעושה אותה כלי שהיא השכינה כידוע שהמ"ן הוא הכלי והבנים המה מ"ן לאמם שהוא מחשבה טובה המצטרף למעשה כלים המה אותיו' המחשבה מה שאין כן מי שאינו משגיח על מחשבתו ואותיותיו ונקודותיו במה ידבר אחרי התפשטו מגופו ונעדר כלי הדבור מעמו הכלה גופנו וכ"ש אם דבורו ג"כ מגושם וגופני להנאתו וטובתו טמא טמא יקרא · כללא דמלתא שכל ימי חיי הבלו של אדם צריך להרגיל א"ע להשתמש בכל כחותיו הפנימים לשם שמים המה מדותיו ולבו ועין שכלו ומחשבתו בכדי שיוכל להקרא אדם שלם בכל דרכיו אחרי הפרד הגוף מעמו לצאת ולבא ולילך ע"י מדותיו ולדבר ולחשוב ולראו' ע"י מחשבתו ועין שכלו וזהו והי' אם שמוע תשמע שהוא לשון אסיפה כמו וישמע שאול ולשון יחוד כמו השמע לי אם בקי ורגיל הוא בעבודת ה' לעשו' יחוד קוב"ה ושכינתיה ע"י אותיו' מחשבתו והחיות שבתוכו ישמע מחדש ע"י מ"ן חדשים הבאים במוחו ומחשבתו תמיד וזהו שלא כמדת הקב"ה מדת ב"ו שמלא ב"ו ריקן מחזיק מלא ואינו מחזיק משא"כ מדת הקב"ה המה הכלים הריקנים אותיות המחשבה שאינם נעשי' כלים אלא ע"י המלאם כבוד ה' ומ"ן המתבקשי' לשורש חיותם הוא שעושה אותם כלי בית ה' כלי מחזיק ברכה וחיות הקודש והוא ענין כל הנביאים שנתנבאו בכה שהיא השכינה הנק' דבור כמאמר וכה תדבר וכה אמר ה' וכידוע והוא ע"ד הנזכר ע"י אותיו' מחשבתו בהצטרף היראה מוסיף עליהם משה שהתנבא בזה הדבר שהוא ענין החיות שבאותיו' המחשבה והאהבה כי משה הי' פרוש מן האשה. הנקרא כלי והיכל שהמה האותיו' וכל דביקותו הי' בחיות שבתוכו הנקרא זו"ה במספר י"ב אות ו"ו כמבואר בספרי המקובלי' שבכל דבר יש עולם שנה נפש עולם. הוא השטח וכלי המקבל שנה הוא הזמן נפש הוא החיות שבתוכו. והוא ענין שבכל דבר מהותו וכמותו ואיכותו · מהות הוא ענין העצמות והחיות · איכות הוא ענין העולמו' כמות הוא זמן · והנה הנהו' הוא החיות שבתוך האיכו' והאיכו' והאיך מתחלק לכמה שהוא ענין האותיו' והשיו' שבתוכם והנה על שאלת מהות כשאומר מהו שייך לומר זהו אל שאלת האיכו' שאומר איך שייך להשיב כה לכן כל הנביאי' נתנבאו בכה מוסיף עליהם משה שהתנבא בזה מלמעלה למטה דרך כה כמאמר זה הדבר כי הדבר נקרא שכינה לכן עא"פ אדבר בו שהוא החיות שבתוכו האהבה והשמחה הנקרא פב"פ במראה ולא בחידו' שהתנבא בזה כאדם שמראה באצבע והנבואה בכה הוא ענין חידה וכל הנביאים היו מתבטלים מפני היראה ומשה הי' עומד על עמדו שמדתו היא האהבה או ענין פא"פ הוא להיות הפה נקרא ע"ש דרגא התחתונה מן השגה שהוא הדבור והנה כל הנביאים הי' הפה העליון שהיא השכינה מחשבה אללם משא"כ משה שהי' דבוק למעלה במחשבתו והפה העליון הי' כנגד פיו ומדבר בדבר ה' וזהו משה ידבר והאלהים יעננו בקולו של משה :

פרשת אלה הדברים

על מאמר יצא חתן מחדרו וכלה מחופתה ודרשו רז"ל חתן מחדרו זה ארון וכלה מחופתה זו תורה ולהבין זה פתח ואמר שלשה נביאים נבאו בלשון איכה משה ישעי' ירמיהו משה ראה בשלוותן ואמר איכה אשא לבדי ישעיהו ראה אותן בפחזותן ואמר איכה היתה לזונה קריה נאמנה ירמי' ראה אותן בניוולן ואמר איכה ישבה בדד ע"ש והענין הוא ע"ד מוסר ידוע מאמר הזהר על פ' עיר קטנה ואנשים בה מעט ודרש עיר קטנה היא התורה ואם אמנם ארוכה מארץ מדה וגדולה היא נקרא קטנה מפני שאנשים בה מעט והאמת הוא להיו' התורה נקרא עיר מפני שהיא כרכא דכולא בה ובה תחזי אשר עין לא ראתה לתת עלות בנפשו איך ובמה לזכך גופו ואיבריו וקדוש יהי' מקדש אקרי משכן ה' כי התורה והמצות נקרא אור ונר

שלהבת

שלהבת יה כמצרף לכסף וכור לזהב ובוחן לבות ה' כי בהכניס פחד ה' בלבו יחודו ואהבתו יתבחן לבו ויצרף צירוף אחר צירוף שבכ"מ קדוש משם יתפרדו כל פועלי און ובפרט נעלו' הלהב שבשמים מפני פחד ה' והדר גאונו כידוע מדרך הטבע שכל פסולת המתכות מאליהם נופלים בהתיכם באש הנה כללא דמלתא להיו' עיקר ושורש עסק התורה בכדי להתקשר בשכינה וכדי שהתורה תורתו יראת ה' היא אוצרו וענות בנפשו וזהו נכון לבו בטוח בה' ויאמין באמונה שלימה שאחר היגיעה ועסק התורה ימצא מרגוע לנפשו לבא אל הקודש ומכשיר אותו לחיבת הקודש באהבה וחיבה ויהי' דבריו כדבש נמתוק וכמאמר שהתורה מתוקה מדבש שהרי לכאורה הם שני כתובים דסתרו אהדדי כתוב א' אומר אם תבקשנה ככסף כי אז תבין וכתוב א' אומר שהתורה נמשלים מזהב ומפז רב אבל הענין כמארז"ל שעיקר הנתי' עסק התורה צ"ל באופן שאמרו ז"ל שתהא יראתו קודמת לחכמתו ויעסוק בתורה כדי שתורתו התקשרות ואהבת ה' והדבק במדותיו וכשיאמין באמונה שלימה שהתורה תופיע עליו נהרה בהלה נרה עלי ראשו אז כהתיקתו עם עסק התורה ובא אל יחוד והתקשרות אמתי ובקע כשחר אורו ע"י אותה האמונה וזהו מאמר הפ' אם תבקשנה ככסף וכמטמוני' תחפשנה פד"מ אדם המחפש אוצרות ומטמונים צריך להחפיר חפירות ולהוציא העפר והנה מקבל הוא ע"ע בשמחה כובד כעל החול ומשא העפר והחפירה מחמת אמונתו שימצא המטמון בחפירתו ואחר שימצא המטמון מעשר בעצמו גודל ההנאה שיגיע לו בכל חפץ אשר יתאוה לעשות מן המטמון עד"ז אמרז"ל בתחילה יקבל עליו עמ"ש שהוא היראה והאמונה כידוע ואח"כ יקבל עליו עול מצות ועול תורה כי אז צדיק באמונתו יחי' ותועיל לו התורה והמצוה לזכך חומרו ולדבק באלהות בהתקשרות ויחוד גמור לחת עלוה בנפשו מכל עניני עוה"ז כי התורה אור ותאיר לו משא"כ אם לא יקדים היראה והאמונה בה' ובתורה שבודאי יאיר חשכו כל הסורה ומצות לא יועילו וישאר מגושם כמו שהוא ואפשר לומר שזהו מארז"ל יגעתי ומצאתי תאמין פי' כי אחר היגיעה שימצא צריך אמונה שבודאי ימצא ובלתי האמונה אינו מועיל היגיעה וזהו מרז"ל לעולם יעסוק בתורה ובמצו' אפי' שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה פי' שהבטיחו רז"ל שבודאי יבא לידי לשמה לכן אל יכבד לאדם הסלי"ש שהוא כמשא העפר בחפירת המטמונים שהרי אמת ואמונה במזה יבא לידי לשמה אבל באמת כל עיקר השל"ש צ"ל בשביל שימצא אח"כ הלשמה ויאמין שבודאי ימצא אז טוב לו והנה ירמיהו הנביא שראה שאנן בניוולן והורבנס שפרקו מעל עצמם עול תורה ומצות ונכרתה ואבדה האמונה מפיהם ורחקו מעל ה' אמר איכה ישבה בדד העיר שהוא כנוי לתורה כנו' ופי' בדד הוא גלמוד כמד"א במצורע בדד ישב יחידי כ' הם פרשו מן התורה כל עיקר והם לבדם והתורה לבדה שלא הי' לכם שום התקשרות ואמר הנביא השינה מה זה ועל מה זה מפני שהיתה למס כמאמר הזוהר בענין התפלה מי שלא שם לבו אל עיקר גנות השכינה כ"א על חסרונו דימה אותו לכלב ואמר דלוחין ככלבין הב הב לנו חיי הב לנו מזוני כו' הכל דעבדין לגרמיהו עבדין וכן הי' שם בחורבן הבית והנה ארז"ל על פ' גמם מרעהו חסד שהוא המגדל כנב רע בחוקביתו שמונע רעים מביתו שכן בלשון יוני קורין לכלב נמס וזהו שמקונן ירמיהו היתה למס ישעיהו שראה אותו בפחזותן שהיו מחזיקין עדיין בתורה אבל לא באמת ואמונה כנז' לכן אמר איכה היתה לזונה קריה נאמנה שהיא התורה עוסק בה ומשמש בה כמו עם הזונה שהוא להאותו ואינו לוקחה לשום אישות כראוי וכן לקבל עליו עמ"ש תחלה אע"פ שעדיין אינו טועם כלום ולא ראה מאורות מימיו אבל באמונתו שאח"כ יבא להתקשרות גמור ויחוד אמתי וזהו קריה נאמנה שצריכה להיות באמונה ומפרע"ה שראה אותם בשלוותם ואעפ"כ הרגיש שכבר התחילו לחזור ולשוב אחור אמר איכה אשא לבדי טרחכם כידוע ארז"ל שישראל טרחנים וסרבנים הם אם נתחייב א' בדין אמר יש לי עדים להביא יש לי ראיה כו' וגם היו באמת דבוקים בה' אלקים חיים צריכי' להיות כל מעשיהם באמונה ואין אדם נוגע במה שמוכן לחבירו ואדרבה להתרחק כמטחוי קשת בספק ממון חבירו וכמעשה דרב ניזל שהי' מהפך בארעא עד שאח"כ לא רצו שניהם ליקח אותה ומחקרי ארעא דרבנן מפני שהיו יראים מספק גזל וכמשארז"ל אדם א' נאמן באיסורין כו' מהראוי להיות בדיני ממונות שיהא כ"א שואל דרך שאלה לחכם אולי הממון של חבירו וירחק ממנה והנה מפרע"ה שהי' מקושר בדעת שהוא דעה את ה' בכל מדותיו כי הדעת הוא כלולה כל המדות ולא הי' יכול לסבול לשום גשם לכן אמר הבו לכם אנשים פי' בשבילכם לפי מדרינתכם אבל אם האדם מתנהג עם התורה באמונה שמן העסק התורה ומצות יבא לדביקות גמור כי התורה הוא תבלין כארז"ל בראתי יצה"ר בראתי תבלין וירחיק עצמו מכל עניני אופן גשם וזהו מאמר הפסוק יצא חתן מחדרו וכלה כו' פי' שלבושין והחופה שחופף ומעלים אמיתת העצמות ויהיה יחוד גמור ׃

פרשת ואתחנן

פסוק אתה הראת לדעת פרש"י ז"ל כתרגומו אתחזית בשעת מ"ת פ זח להם ז' רקיעים וכשם שקרע את העליוני' כך קרע את התחתוני' וראו שהוא יחיד כו' הנה פתח הרב בפסוק ואתחנן אל ה' ופרש"י אין חנון אלא מתנת חנם אע"פ שיש להם לצדיקי' לתלות במעשיהם הטובים וכו' והענין

והענין הוא ע"ד הפסוק נחמו נחמו עמי כו' כי לקחה מיד ה' בכפלים כו' המדרש הוא עיקר חטאו בכפלים ולקו בכפלים ונחמו בכפלי' וזהו נחמו נחמו והענין להבין מהו תשובה שבואר כמה פעמים בזוהר שהוא מקום בינה ושופר וחירות שנה הוא מהות ידוע מכמה מאמרי הש"ס והזוהר שהקליפה נקרא חנם כמארז"ל ניזונים על עסקי חנם ובזוהר בכמה מקומות והטעם להיותם מתדבקי' באלהים חנם ושורים עניו בלתי שום הכנה כי להשראת הקדושה על האדם צריך תובתא שינ וקינא תקיף ומסירת נפש אז ידבק במדותיו כי הנה אם מוכנה היא משא"כ הקליפה שורה מעצמה על האדם בהעדר הקדושה כי האדם כלי מוכן הוא לקבל אם קדושה קדוש הוא ושבא לטהר מסייעין לו ואם לאו ח"ו הקליפה מעצמה שורה וטמא טמא יקרא והחוש מעיד אדם שאינו מרגיל עצמו בחיבת הקדם אע"פ שכלו מחייב ומוכחו אתו לעשות הטוב והישר וכמה טענות נגד עשות הרע ובפרט בענין הגלגות אעפ"כ אין בידו לעשות או להכניע נגד הבורא ית"ש ובודאי אין זה כ"א רוע לב והקליפה השורה עליו אינה מנחת אותו או כמארז"ל עבר ושנה בה הותרה וכו' אלא נעשה כהיתר כו' הנה שיודע האסור מן התורה והמושכל אעפ"כ הקליפה השורה עליו עושה לו הדבר כמו היתר ומי יודע באיזה אופן ר"ל מידיעה זו וכן כל מדה ואבר שבאדם שאינו מוקטר ומוקדש לשמו ית"ש מאליה חל הטומאה שם והקליפה שם עושה כל מה כשבורתעאים ועונות פשעים בלתי הבין ואחריתה מרה כלענה כשמתבונן בעצמו שכל מה שעשה ע"י הקליפה ואיה איפה הוא והקותו מי ישורנה ומלבד זה שנתרחק מהשי"ת בעצמו אלא שמטריח את קונו בלמלואים רבים להשפיע חיות אל הקליפה כידוע מהיות חיות האדם מחיות הקודש ואבר מהשכינה ובהתדבקו אל הקליפה מכנים ניצולי הקדושה אל הקליפה וזהו שארז"ל ולא עוד אלא שמטריחין אותו וכו' ונאמר הפ' שתים רעות עשה עמי וזהו חטא חטאה ירושלים בכפל והנה אחרי שמתבונן היות כמתעתע ותועה בדרך צריך לחזור ולשוב בדרך אשר בא בה אל דרך הישר וזהו באותו מקום אבל כל תשובותיו הרמוזה לס"ל לסור ממוקשי מות אל דרכו החיים בכל מדותיו לכן נקרא התשובה בינה וחירות שהרי ע"י התבוננות מתחרט ושב ויוצא לחירות מז' עממין שהם הקליפה שהם מהות הדעות גם נקרא שופר שהרי כשמתבונן כל כל מה שעברו עליו ממים הזונים ואנה הלך ופנה הודו בהרחיקו מן הקדושה וחי החיים והלבים שק ואפר שהוא הקליפה ולא ע"ע כ"א על הקודש ועל המקדש ג"כ כנז' או תאחזהו פלצות ומרה תהי' לו מלבד יראת ג"ע וגיהנם והנה באמת כשהשי יתן אל לבו מרירות החטא בעצמו אחרי אשר כבר עשהו הוא יותר קשה בלבו של אדם מכל העונשים באפשרי להיות על חטא זה הן בעולם הזה והן

בעוה"ב כפלי כפליים והדין נותן שהרי אותם העונשין הם רפואה ומזור ומירוק אוהו החטא בכדי להבריאו ומשחמת המכה היא הגריעות והחסרון והמרירות יותר ויותר מן הרפואה ונהבי הוא מתרפא ברפואה מן המכה והנה ידוע מרז"ל באורייתא ברא קוב"ה עלמא שהוא באותיות התורה וכידוע מן הזוהר שכל מעשה האדם ותחבולותיו הכל הם אתוון ואם חטא ח"ו מכניס האותיות ברע ח"ו ולכן נתקן הודוי בדרך א"ב בכדי שאח"כ כשמתבונן על התעוותו את מעשיו והופש בלבו גודל מרירות החטא בעצמו כנ"ל שהוא כפליים מכל העונשין בודאי מתחרטמעלוע על מה שעבר אשמתי וכל הודוי עד כלות כל כחותיו ובטול מדותיו כי מגודל המרירות אם לא נופת אתותהו אשר א"א להכניסו בדבור ואמירה כ"א בקול הברה גנוחי גנח וילולי יליל ולועק שם אל ה' והאלהים יעננו בקול כי בזה מתעלים האותיות מן הרע שהרי בוא העלה הדבור שהם האותיות אל הקול שהוא למעלה מן הדבור וזהו שנקרא שופר ומן התבוננות בדעתו נכנס בבינה ומשם אל החכמה שהוא האהבה וזהו על כל פשעים תכסה אהבה שהוא אהבת השם יתברך שהגיע אליו מחמת קנאת ה' צבאות שקנא לעצמו בגודל רחמנותו על השם יתברך והברת עולם למלומו ע"י חטאיו ומן הרחמנות בא אל אהבת השם יתברך בקנאו את קנאת ה' ועושה דין בעצמו עם מרירות לבו כפליים מכל העונשין ונעשה פנחס קנאה וקונה עולמו בשעה א' וזהו יפה מרדות בלבו של אדם כו' וזהו במקום שבעלי' תשובה עומדין וכו' וזהו דברי הפ' נחמו נחמו וכו' וכפל הנחמה שהפ' מדבר בבעלי תשובה מחמת יראת חטא עצמו ולא מחמת יראת עונש שהוא כפל ממרירות של עונשין זהו דברו על לב ירושלים כי דברו הוא לשון קשה על לב ירא שלם וקראו אליה שקראו לשון חבה לשון שמה"ש משתמשין וקרא זה אל זה כי מן המרירות יבא אל האהבה והחיבה וזהו כי נרצה עונם שהרי הוא שב מאהבה וזדונות נעשין לו כזכיות ומן העון נעשה רצון ולמה כל זה כי לקחה מיד ה' כפליים בכל חטאותי' שהרי זה השב נתעורר בלבו על רחמנות השם יתברך בכפליים על החטא בעצמו איך עשהו והטריח את קונו כ"כ וזהו ואתחנן כי דרך צדיקים שהם דכאי ושפלי רוח ונבזים בעיניהם עם כל מעשיהם הטובים שהוא פי' מאורים כידוע שאפי' כתר תורה הוא קדם עוה"ע ועיקר חשקם ותאותם הוא לדבק בה' כידוע שמדת הצדיק

הוא

הוא התקשרות ואינם שמים על לבם מעשי' הטובי' אשר אור
לה' כי אוכם הוא מפניו ית' וגשם גמור הוא כנאמר כי נר מצוה
ותורה אור שהמצוה הוא נר שהוא אור הדבק בגשמי ותורה
אור שהתורה הוא אור פשוט ומופשט מכל הגשמיים וזהו חשק
הצדיקי' להתדבק במקור העליון ומשם ממשיכים ומשפעים
רחמי' לכל העולמות כדרך הצדיק שהוא התקשרות כל העולמות
וכן דרך תפילתם ג"כ שאין שמים לבם אל מעשיהם הטובים
ומאירים כי במה נחשב להם נגד א"ס ב"ה אבל מבקשי' מתנת
חנם שהוא כמו שהשי"ת ב"ה מחיה הקליפות כמאמר ואתה
מחי' את כולם וז"ש בעת שהיא פי' אם הוא באיזה עת שהוא
מן הכ"ד עתים כן הוא דרך תפילתו להמשיך רחמים בתורת
מתנת חנם בכל עת שהוא וזהו לאמר שהוא מלשון לאמר
לאחרי' פי' שהוא מוצא ושורש הדבור שהוא למעלה מן הכל
שהרי אמיר' בלב וכש"כ שהוא למעלה מן המדות וממילא
מתבטלים המדות והדינין וזהו לעולם יסדר אדם שבחו של
מקום תחלה ואח"כ יתפלל ויבקש צרכיו פי' שצריך להתקשר
במקור העליון כמו בכאן שאמר אתה החלות להראות את
עבדך שהוא מוצא ושורש דבר ומשם להמשיך רחמים כסדר
המדות גדלך וידך החזקה ואח"כ כשמגיע אל מקום החסרון
אשר חסר לו מכנים בלבו שהרי הכל מאתו ית' ובכל חסרון
מוכרח להיות למלום ביותר של השי"ת ובולאי נרם איזה חטא
בלבו ומתמרמר ושב עד שחוזר אל שורש החכמה ואהבת ה'
כנ"ל שהוא הכמה בראש וחכמה בסוף כללא דמלתא להמשיך
רחמים על כל הברואים ואפי' על הרשעים כי מי יודע מה בלב
של אדם אז אולי הגיע בתשובתו בשע' א' מה שאין צדיק גמור
יכול ולא לקטרג על שום א' שכבר נעל' מאתנו החכמה
והמדע לדון את האדם אפי' ע"פ שנים עדים והשפעת שכל
זה לא הי' רק בזמן הסנהדרין וכ"ש בלא עדות וראי' אין זה
כ"א גדול דעה ורב עלילות ומע"ע ומקנא לה' לבאות אם
חלה לקנאות יקנא לעצמו בלבו כנ"ל בכל אשר ימצא וזהו
אתה הראת לדעת כו' כי בשעה מ"ת הי' לישראל חירות שהוא
מקום התשובה שהוא למעלה מן המדות שהם נקראי' רקיעים
שהם מפרים ומסך אבל ראו כי ה' שהוא הוי' רחמים הוא אלקי'
מדה"ד שהוא לנגוס השי"ת בכל חסרון נוהגת חטא המעשה
וכשישוב אל ה' וירחמהו:

שבת נחמו

נחמו נחמו עמי יאמר אלהיכם איתא במדרש כי על אשר
חטאו בכפליים שנאמר חטא חטאה ירושלים ע"כ
לנדה היתה כו' לקחה בכפליים בכל חטאתי' לכן נחמו בכפליים
פתח הדב' כל המקיים את התורה מעוני סופה לקיימה מעושר
הנה ארז"ל אין לך עני אלא מן הדעת שהיא האמונה מבלי
דעת שהי' היראה התתונה בביטול עלמיות שהיא השכינה
דלית לה מגרמה כלום כ"א האמונה באמת איהו אמת ואיהי
אמונה ומזה מתעטף היראה הפשוט' בביטול עלמיות אמת
אחרי דלית לה מגרמה כלום כי גם זו האמונה היא אמונתו
באמיתתו לכן נקראת השכינ' עני כמאמר תפלה לעני ומן
היראה' זו מתעטפים כל היראות התחתונות לכן ארז"ל משכהו
לבה"מ שהוא הדבקות באמת שהיא התורה וא"ל יקרא ק"ש
שהיא האמונה וא"ל יזכור לו יום המיתה שהיא היראה' התחתונה
שהנה כלל כל היראות שבעולם הם ע"י האמונה באותו דבר
שהוא חיותו וקיומו ומתיר' מפני העדר חיותו ומתדבק מאוד
בענין חיותו כאדם שמתחזק בחבירו ודבק בו מפני יראתו
מאיזה דבר והנה הדביקות הזה נקרא עוני שהרי הוא מעוני
מחמת דלית לה מגרמה כלום כ"א ע"י הדביקות הזה אבל מזה
זו תיכה כ"א ראשיתה מצער ואחרית ישגא מאד שהוא האהבה
כמאמר את והב בסופה וזהו סופה לקיימ' מעושר שהוא החסד
והאהבה וכן דרך הדביקות בביטול עלמיות והוא אחדות גמור
ועזה כמות אהבה קשה פרידת' כפרידת החיים ואחרי שכל
היראות הם מפני קוש' פרידת החיים לכן כולם בטלים נגד
האהבה והדביקות שהוא החיי' עצמו ופרידתו הוא פרידת
החיים לכן ארז"ל העלה לקיים את התורה מעוני וכל עוני
שיהי' אפי' מפני היראה התחונית להזכיר יום המיתה שהרי
עכ"פ אמונ' היא וכל אמונ' דבוק באמת וסופה לקיימ' מעושר
מפני הדביקות וזהו חטא חטאה שהי' להם ב' חסרונות האהב'
והירא' ע"כ לנדה היתה שהוא נד שהיא היראה שענין הנע
ונד הוא הבדידות שלבדו הוא כמאמר רז"ל שכן לנדה קורין
גלמוד' והנה האדם המגושם בחומר תאותו ומדותיו להשתמש
להנאתו ולתאותו הרי חומר גופו מקיף מדותיו ואין להם שום
שורש ודביקות ויחוס אל שורש המדות שבעולם ומדותיו המה
כלואים ואסורים במאסר גופו בדד וגלמוד וכל אוות נפשם
כרוח יכרהון משרשם ואין להם עוזר וסומך מן השורש לכן הם
כלים ונפסדי' שהוא כריתות הנפש וזהו איכה ישבה בדד מה
שא"כ הדבק באלהים חיים בכל מדותיו הרי הוא יחד עם כל
הברואי' ע"פ מדותיו ית' לא די שכולם עוזרי' לו אלא אף כי
בדרך שרוצה לילך מוליך את כל הברואי' ע"פ מדותיו כנו'
כלרך גוף א' הנמשך אל אשר יהי' שמה הרוח ללכת הולכי'
יחד כל האברי' ואחרי היותו אחדות גמור במדותיו עם ה' וכל
צבאיו עושי רצונו הרי כולם מתנהגי' על ידו וזהו כפל הנחמ'
שהוא הדביקות בו ית' באהו"ר ועי"ז צדיק מושל ביראת
אלקי' להנהיג העולם כרצונו שהוא לשון נחמה כמאמר ולא
נחם אלהי' וכל לשון נחם הוא שמתנחם להתנהג בדרך אחר
כמאמר וינחם ה' כי עשה את האדם כפרש"י ז"ל שם וינחם ה'
על הרעה וזהו נחמו נחמו כפל אחר מפני כי עמי אתם שהיא
היראה מפניו כמאמר אין מלך בלא עם והשניה מפני האהבה
אותו ית' והנפי' יאמר אלהיכם כמאמר את ה' האמרת נה'
האמירך שהוא לשון אהבה:

פרשת עקב

והיה עקב תשמעון • הנה רבותינו ז"ל כינו את היראה בשם מפתחות החיצונים וזה לצ"ב • והוא אמרי ז"ל שיעור שני פתחי׳ ואמרו פתחו לי כחודה של מחט שהיא היראי׳ נקודה לגבי אהבה ובלתי היראה אין לנו התחתוני׳ שום יחוס וערך אחיזה ודביקות ושייכות כלל הדבק במדותיו שבכל המצות גם הנאת הגוף קבועי׳ בהם ותלויים בהם לכן קרוב להפסד שלא יהעוהו במצות בהתעוררות עצמו בהם ימשכהו להנאת הגוף כמבואר בזוהר על הרחימו • בלא דחילו משא"כ היראה בהיא הפסד שוברו לגוף ואחרי היראה השלימה על ידה אפשר ידבק בכל מדותיו כי היראה היא השראת השכינ׳ ע"ע ומשם יתפרדו כל פועלי און כי שם ה׳ נקרא עליו ויראו ממנו וילך מחיל אל חיל מפני היראה אל הדביקות ואהבה על אשר תשיגהו השמחה זהו יחוד קובה"וש • וזהו והי׳ שהוא לשון שמחה עקב נקרא היראה כמאמר עקב ענוה יראה וזהו פי׳ והי׳ עקב השמחה שתשיגהו מן העקב. והיראה תשמעון הוא פירש לשון יחוד את המשפטי׳ פי׳ את נקרא השכינ׳ מא׳ עד ת׳ והדעת שהוא דביקות המדות נקרא משפט כי השכינה נקרא חוקי׳ שהיא האמונה וזהו תשמעון את המשפטי׳ יחוד שכינ׳ וקב"ה ובמריהם ועשיתם אותם כמאמר אין אשה כורתת ברית אלא למי שעושה אותה כלי והוא ענין השמחה ובנין הקומה ומן השמירה יבא אל העשיי׳ בנין קומתה מן הנקודה תעשה קומה שלימה והו"ק :

עוד מפרשת עקב

הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים שנ׳ מה ה׳ שואל מעמך כי אם ליראה כו׳ ללכת בדרכיו וכו׳ וכן אמר רשב"י אין לו להקב"ה בעולמו אלא אוצרות של יראת שמים בלבד שנאמר יראת ה׳ היא אוצרו הטוב ואמר שהוא דרך מאמר הזוהר מאן דלית בי׳ יראה לית לי׳ חוסר כלל. ופירשנו בנ"א שהזוהר מדבר ביראה השרשית וקודמת לכל בריאת העולמות שהוא יראת ה׳ לחיים שהו׳ הדביקות גמור מה שהוא היפך דרך הטבע שאחרי היראות שהם העדר הדביקות כידוע מסוד החיות רצוא ושוב שאדרך היראה לשוב אחור מיד כמאמר ואסלי׳ בחיל׳ פי׳ כאדם השולד ידו ואפי׳ יראה כגון דאיהו רב ושליט עיקרא ושרשא לכל עלמין שהוא יראה בושת מפני מי שגדול ממנו ומכל העולמות גם זה העדר הדביקות מ"מ שכן דרך הבושה אבל יראת ה׳ לחיים הוא הדביקות היותר גבוה מכל האהבו׳ וכל המדות והוא כשמתלבש בשכינה ומכוין עצמו היות מרכב׳ אליו ית׳ בכל מה שמקבל מאתו ית׳ מן ההשגות אפשרות הדקות והם מולאות האותיות המחשבים שפושט לורה ולובש לורה תמיד לא יתב׳ ובהשתלותו בתחלה אורה מולא השגתו מאתו ית׳ ונבהל מפניו להיותו ית׳ המשפיע והוא המקבל שכן דרך כל המקבלי׳ נבהלי׳ והוא ענין בטולם שמתבטלי׳ בעלמם ונכללי׳ במשפיעי׳ וא"כ היראה זו היא הדביקות הגמור שהוא נכלל בא"ס ב"ה והוא גבוה מכל המדות כמאמר ראשית חכמה יראת ה׳ שיראה זו היא ראשית למדת החכמה שהוא למעלה ומופשט מן אותיות כלל אפי׳ המחשבי׳ ויראה זו נקראת יראת שמים שהוא יחוד שני מדות כידוע שתיבת יראה היא תיבה א׳ ולמעלה ממנה שמים שהוא המשפיע והיראה נקרא מלכות כידוע מפני שא"א לש ירא׳ א"כ מפני הגבוה ממנה והירא׳ הוא המקבל וזהו אין מלך בלא עם ומלכות הוא ההנהגה כידוע ממאמר ומלכותו בכל משלה והנה אדם שיש בו יראת שמים כנז׳ ונכלל בו ית׳ בהתבטל כל עצמו וחיותו ונשאר למעלה מאותיות המחשבה בידו לעשות כל ההשתנות ניסים ונפלאות שהרי כל העולמות הם בידו שהרי הוא נכלל בו ית"ש ובידו הכל ואדם כזה נק׳ בעלה למטרוניתא׳ שהרי הוא בעל ההנהגה של כל העולמות וזהו מאן דלית בי׳ יראה לית לי׳ חוסר כלל וזהו הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים פי׳ מי שיש בו יראת שמים הכל בידו כמאמר לדיק מושל ביראת אלקים • וז"ש מה ה׳ שואל מעמך כידוע מאמר הזוהר שכל התחלת ההתגלות הוא דקיימא לשאלה מה זה משא"כ קודם התחלת ההתגלות דלא קיימא לשאלה כלל וזהו כמבואר שהיא היראה השרשית תחלת ההתגלו׳ וזהו כי אם ליראה ע"ד הפ׳ כ"א לבינ׳ וגו׳ וזהו אין להקב"ה בעולמו אלא אוצרות של ירא׳ בלבד. מפני שסבר אינו נשאר כלום אחר היראה אם הוא כאן הכל כאן שהוא תחלת הכל ותכלית הכל בהתכללותו בו ית׳ ומה נשאר עוד וזהו תמיהת חז"ל באמרם אטו ירא׳ מלתא זוטרתא הוא ואמרו אין לגבי משה מלתא זוטרתא הוא ופי׳ משה שהוא לדיק הדור פי׳ לדיק המקשר כל העולמות מן השורש העליון עד השפלים התחתוני׳ וע"י מתנהגי׳ כל העולמות לגבי׳ מלתא זוטרתא הוא שהרי הוא נק׳ בעלה למטרוניתא׳ וזהו המשל שהביאו חז"ל משל מבקשי׳ ממנו כלי זהב ויש לו דומה לו וכו׳ או יאמר הכל בידי שמים כי הידים נקראים מה שנושא ונותן בהם ופועל כל הפעולות וההנהגות כדרך הידים וזהו חוץ מיראת שמים שהיא בעצמה היא ההנהגה והפועל כנז"ל :

פרשת ראה

על מאמרם ז"ל מי שאין לו עפר לכסות שוחט דינר זהב ומכס׳ פתח בפ׳ ראה אנכי נותן כו׳ את הברכה אשר תשמעו כו׳ ובתחלה לריך לבאר מאמרז"ל שאלת ר"ל לר"י ע"פ עשר תעשר והשיב לו עשר בשביל שתתעשר והקשה ומי שרי לנסויי לקב"ה והשיב אין כמאמר ובחנוני נא בזאת וגו׳ והענין הוא ע"ד אמרי׳ ז"ל האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיו בני ה"ז לדיק גמור והקושיא עלומה למה יהי׳ עוד לדיק גמור אבל

הענין הוא ע"ד אמרם ז"ל המקדש את האשה ע"מ שאני לדיק
גמור ה"ז מקודשת שמא הרהור תשובה בלבו אשר התמי' רבה
וגדולה לאלהי' שהרי התשובה ל"ל בכל לבו לשוב מעבירו' שבידו'
להתחרט על עשותם. ואיך הדבר אפשרי ברגע אחד לשוב
ממעשיו לשנוא את האהוב והורגל עד הנה שהם העבירות
והתאוה מה שהוא ובהיפוך לאהוב את הש"י ומלותיו אשר שנא
עד הנה ולא הורגל במעשיהם שהרי את זלע"ז עשה אלהים
ומעשה התאות וגשמיות ושארי עבירות הם מסטרא אחרא
וקליפ' אשר האדם בהמשכו אחריהם היא קליפה ממש וכ"א
ומתנגד להש"י ובאיזה דרך שבטבע יכול להתהפך לאהבו ולשוב
אליו (ג) מה הוא ענין שהקב"ה מקבל נהבע"ת בשתי ידיו תיכף
ומיד אחרי אשר הגיון את מעשיו הרעי' מנעשותם עוד בלי
שום עלדקי בעולם על מה שעשה כבר אשר מדרך הטבע בין
אדם לחבירו שהמרה והכעיס את חבירו כאלפי' ואח"כ הניח
מעשותי' וכי בשביל זה לא יתשוב ויגלגל עונו מה שעבר א"ל
בהרבות פיוסים מש"כ הבע"ת לאוריתא בהרעה ועזיבת
החטא נעוכ' די אבל הענין הוא כמשארו"ל בס"ב ובזוהר כי
התשובה נבראת קודם בריאת העולם ובה נברא העולם מפני
קטרוג המלאכי' על בריאת האדם ואמרו זמין הוא לארגו' קמך
ולמחטי קמך לכן באה התשובה שיברי' העול' בה שאם ישוב מיד
יקבלו יהי' איך שיהי' בלתי הבנת הענין נעומקו עכ"פ שמענו
שהעולם נברא במדת התשובה נמלא מוכרח מאילא עכ"פ
שכח התשובה תקוע בכל בריאת העולם וכמו כן ועיקר בתוך
האדם שהוא עולם קטן כלול מכל העולמות המשתלשלים מאתו
ית' שהרי כח הפועל בנפעל ולכן בכל מקום אשר ימלא האדם
את נפשו אפי' בעומק הקליפ' ר"ל כשיזכור א"ע איך התשוב'
קדמ' לעולם והעולם נברא עמה וכמו כן האדם נמלא על כל
פנים שכח התשובה תקוע בו ואם יעורר בעלמו את כח
התשוב' להתקשר אליו ולהמשיך אל שורש' שהיא שורש בריאתו
וטבעו ומדותיו והיא קודמ' אליו מאילא יתהפך ויפשט' מטבעו
והרגלו שהרי נתעל' למעל' מהטבעי ונעתק אל שורש בריאתו
ובריאת כל העולמו' כולם נמלא שתחילתו וסופו מן הסי"ת
כמאמר הבא לטהר מסייעין אותו רק ההתעוררות ל"ל מן
האדם ואחר שנתעורר ומתקשר בכח עליון ומניח מעשות
מעשיו הקודמים ע"י חל עליו מדת התשובה יקדושת'. עליו
ויסגהו לטוב כידוע שענין ההשתנות תלוי במדות התשובה כי
אין מעלור לה' להושיע כי נורא הוא וזה שובה אלי בכח התשוב'
שבכם ואשובה אליכם לסייע אתכם וזהו והחיוה רלוא ושוב
שכח התשוב' שבכם תקוע בכל חיות הקודש ומכ"ש באדם שהוא
עולם מלא ואחר שמגיע במעלת התשובה למעלה וקודם בריאת
העולמות והמדות ממילא הוא שעכשיו נולד הוא וזהו שהבע"ת
כקטן שנולד דמי בתולדה ישרם כאשר ברא אלהי' את האדם
ישר על הארץ והדבר זה כלל גדול בתורה ובמלות להמשיך ע"ע
קדושת אותה מלוה ולהתקדש בקדושתה ולהשיב מים חיים אל

כליו באופן שירא' בלבו ענין היות הוא עלמו ג"כ כלול מהש"ת
והמלות ואין לריך רק לעורר במלו' כח אותה מלו' התקוע
בעלמו ולהתקשר בה בכח העליון שורשה או אז יהפעל בפועל
מעשה אותה המלו' כי מעשה אלהי' המה. המיחד את הכל
באחדות מש"כ כשאדם עושה מלות ומע"ט ותשוב' לפי שכלו
יהולל אים וסר מרע משתולל שאלמלא הקב"ה לא הי' בהעתקה
אינו יכול לו ומתגאה במעשיו הטובי' ג"כ מש"כ כנ"ל שאין
האדם עושה כלום כ"א מעורר במעש' אותו כח התורה או
המלוה אזי התשוב' שנבראת הוא על ידה ומתקשר בה ועולה
הוא במעלה זו אל מקום שורשו ומקום חיותו ומשם מתברך כי
שם לוה ה' את הברכה. שהוא נקרא יום ומקוה. עיס בריכה
העניונה חיי המלך כידוע בגדרי' שארז"ל כנודר בחיי המלך
מש"כ בשבועות שהוא כנשבע במלך עלמו ומזה מתקשר
בעיקרו ושרשו הנא נאמונה שמאמין שכל כחות התור' והתשוב'
תקוע בעלמו ובכל בריא' העול' ואל א' ברא"ם ורוחו ונשמתו
אליו יאסוף בכל כחו כמאמר אם תשוב ישראל אלי תשוב וזהו
האומר סלע זו ללדקה בשביל שיחיו בני ה"ז לדיק גמור כי
המאמין בה' ויחשבה לו ללדקה ומאמין שמדת הלדקה יש בה כח
ושורש למעלה. למשכיל אל דל שהיא השכינה שנקרא לדקה כד
אתנטינת מלדק ואתקריא' אבן הלדק מסטרא דחכמה והלע'
נקרא אבן וזהו סלע זו ללדקה כידוע שהוא יחוד קב"ה ומאמין
שיש כח במלוה זו להמשיך חיות לבן כי התורה והמלות הם חיי
העולמות כנז"ל ועתה בעשותו מלוה זו רולה בה להתקשר עמה
למעלה מן המדות וקודם בריאת העולם למקום חיי העולמים
והדרך הכבוש ה שעולה ומתקשר בשורשה הוא השביל הרבים
שהחיות נשפעים אל כל העולמות וזהו בשביל שיחיו בני כידוע
שהעולמות והמדות ז' ימי הבנין נקרא בן י"ה ועי"כ נקרא
התשובה בינה שהיא מקום התבוננות כמבואר במאמר ועי"י
ההתבוננות הוא ההשתנות והחכמה תחי' בעליה כי שם מקור
החיי' וזהו שיחיו בני בן י' כי י' היא חכמה עקור הכל וא"כ
בודאי הוא לדיק גמור כי לדיק גמור הוא המקשר העולמות
עליוני' עם התחתוני' וזהו עשר בשביל שתתעשר בשביל דייקא
שהוא אותו שבי' התקוע בעלמו כח מלוה זו שמתעשר גם הוא
בעלמו וממילא מתברך ממקור הברכות שהוא שורש התחלת
ומולא השביל שהוא ברכה עליונה. א"כ אינו מנסה להקב"ה
כלל רק שכל כוונתו להמשיך חיי המלך מחיי העולמי' וברכות
לראש לדיק הנס שיודע שבודאי עי"ז יתעשר ויתברך גם הוא
בודאי מה בכך אם כוונתו רק להדבק בחי החיים ואולם גם
האמונה כפשוטה שהמלוה גורם יחוד ותוספת ברכה מלמעלה
למטה ועושה מלות הנתינה רק כדי שיתעשר או שיחי' בנו
פועל פעולתו אמת אחרי שאמונתו חזקה כ"כ שגורם המעשה
מעורר באמונה החיות וזהו לדיק באמונתו יחיה ושכר מלוה
מלוה כיון שמתאוה ליתן מפזר ונוסף עוד בכדי שיחזור ויתן
מאה פעמי' וזהו ראה אנכי פי' ראה הוא חכמה כמאמר ולבי
ראה

דאה הרבה חכמה ופי' אנכי הוא בינה כידוע שנ"ר כח"ב אין נק' ונק' אני והכי הוא כתר וזהו נותן לפניכם היום פי' שהיום ההוא שהוא אנכי שהוא הבינה שהוא התשובה הנה קודם ולפני הגלות וז' ימי הבנין וז"ש לפניכם לשון רבים ובאותו היום נכללין הברכות וקללות כי דינין מתעררין מינה וזהו את הברכה אשר תשמעו כידוע מכוונת אשר קדשנו כי האשר הוא המקדש וזהו תשמעו כי התשובה היא מקום השמיעה כמאמר שמעו ותחי נפשיכם ואמר אח"כ אל מצות ה' אלהיכם שהוא מקום שהמצות מיוחדי' ומקושרי' בשרשם בענין מצות מל' לצ"ות לזה כידוע מגמ"א וכענין הכוונה בברכה במצותיו וצונו וכו' ושיקרא לקרא הוא את הברכה הוא המשכת הברכה בסדר זה אשר תשמעו אל מצותי וכו' ועי"ד הפי' אשר תשמעו שתמשיכו עצמכם אל מצות ה' :

עוד מפרשה זו

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה כו' דקדק הרב ל' נותן שהוא כמו דבר גשמי הניתן מיד ליד · והקדים הרב לזה דברי הבעל עבודת הקודש שהקש' על כל היעודים הגשמיים שבתורה כמו אם בחוקותי תלכו ונתתי גשמיכם בעתם אשר התמיה רבה וכי כל שכר המצות הוא זה הגשמיות ואמר בעל הספר הנ"ל שלא הזכירה התורה היעודי' לדך שכר כ"א דרך הנהגה שממילא יהי' כן כמו אם בחוקותי תלכו השכר מצוה הוא מצוה והדביקות הרוחנית אבל הגשמי' ממילא ימשך ויהי כן ונתתי גשמיכם שבודאי יהי' כן אחר היותו דבוק בהיות אלהות אבל אין זה אמור לשכר והנה ענין ולשון ברכה הוא לשון בריכת מים שהוי' הנביעה והשפעה אבל רוב ברכות בגשמית שהוא ענין ההפשטו' ומלוי חפצו בגשמית אפי' בדברי' המותרי' הוא מאוס מאוד להנה התאות נק' ע"ש טיט ולואה ולכלוך כל דבר ולא מן השם הוא אלא יותר גרוע מטיט ולואה ושרחון שכל ענין סרחון הוא הכליון והפסד מהויתו הראשון שמתחיל להסריח וכן כל התאות גשמית שמוליד בעלמו תולדתו הוא הסרחון שהוא הכליון והפסד מהויתו הראשון שהוא אהבת ה' ית' וכמו שצואה אדם מסרחת יותר מכולם כמבואר בהרקחת ק"ש דוקא צואה אדם ולא של בהמי' ועופות וזהו ענינו שלפי גדולתו מעלתו אחר היות האדם העולה על כולם לכן ההפסד והכליון שבו הוא מהיפוך להיפוך מאיגרא רמא לבירא עמיקתא ולפ"ע גודל ההפסד כן גודל הסרחון מש"כ בשארי ב"ה ועל"ן במלוי התאות שהוא ההפסד היותר גדול וכליון חרון מהיפך להיפך מאהבתו ית' שהוא א"ס אל אהבת התאות דמותא לגלגן מדאי אין ערך. אל גודל הסרחון ומיאוס וזהו שכל לשון חסד הוא חרפה ומיאוס כמאמר כפי' עריות חסד הוא ונכרתו ופי' לשון חיצוניא כי מבנין החסד מתפשטי' התאות וזהו ענין גלה נפשי אתכם האמור בתוכחה שהאלהו' מואס בהפסדו שהם התאות והעבירות ר"ל כאדם שמואס בסרחון היוצא ממנו והפסדו ועל"ז נסמית עינו של בלעם הרשע על שאמר ומספר את רובע ישראל רביעותיהן של ישראל אמר מי שהוא קדוש ומשרתיו קדושים יסתכל בדבר זה שהוא ענין התאוה והמיאוס אבל באמת אין הענין כדבריו שהספרים' מכל הגשמית ע"ד גמיר' א"א שהרי וחי בהם כתיב אם אמנם בודאי יהי' טהור וקדוש יהי' כמלאכי השרת אעפ"כ לא נתנה תורה למלאכי השרת שהפרישות מכל וכל הוא ענין ההשתלקות והגבולה ואדם הדין שאין העולם מתקיים בו כי אם ע"י שהוף מהה"ר גלהה"ד שהוא המשכל ומאוני לדק המכריע בינתים פלס מעגל רגליו וכל עניני מדותיו לדעת ה' בכל דרכיו וכל מעשיו לכבוד בוראו בלתי לה' לבדו והמותר יתרם כי בהכנה הבוראת בתוך מעשהו הרי הוא מחיה הדבר כמאמר ואתה מחיה את כולם ובודאי לא יכלה ולא יפסיד ולא יסריח ואינו נק' תאוה בכלל כי אם מצוה לשון לוותא שהוא הדביקות האמיתי אפי' בשפלי' התחתוני' ונעשה' ריח ניחוח לה' שאמר ונעשה רלונו והיא השמחה היותר גדולה לפניו ית' ואין קץ לשמחת עבודת הגשמים יתר על כל הרוחנים והראיה לזה שהרי אנו מלפים לתחיית המתים שיהי' לעתיד ב"ב ולא כל אדם זוכה כי לא כן הרשעים ולכאורה תמוה מה ענין השמחה בהתחדש שגוף הגשמי והנפש הגשמי בו הלא טוב לו אז בעולמות עליוני' בלא גוף מעתה בגוף אבל האמת הוא כדברינו מגודל שמחת עבודת הגוף לבורא ית"ש אין קץ וזהו שביקש משה ליכנס לא"י וכי לאכול מפרי' הוא לריך אלא לקיים המצו' התלויות בארץ בעודו בגוף והנה עניני התאות והמדות בגשמיות שהמה לשם מצוה כמו האהבה בפו"ר והיראה בדיני נפשות לדון המחויב השה מתנות באדם אשר לקח משה רבינו ע"ה מסדי' העליוני' בקבלת התורה כמבואר בזוהר שבלא"ה לא תנאף אפי' עם אשתו משמע וכן לא תרלח אבל מה שלשם מצוה הוא התיר של אותה התאוה שיתרו ישמעאל ואדום שדים העליונים מאלהם וזהו שניסמת עינו של בלעם הרשע על תמיהתו הנ"ל שבודאי מותר תאות הגשמיות להנאת הגוף השה סרחון ולכלוך ולואה אפי' במות' לו הסי"ת ב"ה מואס בו אבל מה שהוא ללורך הגוף ולשם מצוה בודאי הש"י מסתכל ומאיר בו בהכנים כוונתו לכבודו ית' ואותו ניצוץ מחיה ומאיר את הכל כענין הנר שהוא ניצוץ אור קטן דוחה את כל החושך מן החדר וגורם אפשריות ההסתכלות בכל החדר · וזהו ענין הברכה המשתעף בדבר ע"י מעשה המצוה שבתוכו כענין הברכה מן המעשר ולא דוקא במ"ע אלא אפי' בל"ת שהמה שס"ה כמו שס"ה גידין ע"ש נהר נגיד שהוא המשכה אור מהיות במצות שהם אברי הנשמה וכן נתברך פרי בטנו במצות לא תנאף אבל אין הברכה נקרא ע"ש הגשמיות בהתפשטותו כ"א ניצו' ן כוונת כבודו ית' שמכניס בתוך הגשמיות הוא הנקרא ברכה כמאמר הזוהר איהו ברוך ואיהי ברכה כי הכוונה גורם בהשתלשלותו

בהשתכלותו ית' בו והראיה וזהו ראה אנכי שהוא ענין אנכי ה' אלה' שהוא אחדותו ית' להמשיך ע"ע בכ"ד ליחוד שמו ית' השתכלות וראיה זו הוא הנותן לפניכם ברכה וכו' ואין הברכה על מעשה הנשמיות כ"א את הברכה אשר תשמעון אל מצות ה' שהוא ענין בכל דרכיך דעהו ואפ"ל זהו פי' ומוראכם וחתכם יהי' על כל חית הארץ כי יראת ה' שבאדם הוא שהשפעה שפע על כל חית הארץ :

פרשת שופטים

על מאמר רז"ל באזהרת מצות מלחמה ושדרו מי האיש אשר בנה אשר נטע אשר ארש ואח"כ מי האיש הירא כו' ואז"ל למדה תורה ד"א בתחלה יבנה בית כו' כשדר ועל הירא וכו' אז"ל הירא מעבירות שבידו ׳ פתח הרב בפרשת שופטים ושוטרים וכו' עד לשעריך והנה ע"ד מאמרם ז"ל ותמיהתם על חסידי הראשוני' במאמרם דאלו בשני דרב יהודה כולי תנויי בסדר נזיקין הוה ואי הוה שליף חד מסאני אתי מטרא ואנן תנינן י"ג מתיבתא בעוקצין וכו' ושני ראשונים הוו מסרי נפשייהו על קדושת ה' ובכדי לבאר מאמר זה נקדים לבאר מאמר הגר שבא להתגייר לפני הלל ע"מ שילמדהו כל התורה כולה על רגל א' ולימדו מה דסני לך לחברך לא תעביד והענין הוא שהגר שבא להתגייר חפץ בחלקו שיהי' לו מעלה וקיום באמת שהיא איזה אמונה חזקה לא יפול הנופל ממנה ואדרבה יתחזק להיות משפט ועולה כי האמונה חזקה נקרא רגל ונקרא אחת כמבואר בס"א ומפני יראתו שלא ירד מטה מטה לפעמים ע"י נסיונות ומאורעים בקש זאת והשיב לו כזאת הנה כללא דמלתא שאין שום אפשרות התחלת אפס קצהו של עבודתו ית' אם לא באמונתו אמונ' אומן פי' שמיעת נקודת אמונתו בו ית' ג"כ מאתו ית' כי הוא הנותן לו לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע כמאמר החרשים שמעו והעורים הביטו כו' ונתתי לכם לב בשר וכו' ואם אז"ל הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים לא אמרו רק על אתערותא דלתתא לבד בכדי שיוכל לחול עליו אתערותא דלעילא משום דברכתא דלעילא לא שריא על אתר ריקניא כמאמר אליהו מה יש לך בבית כו' אבל אלמלא הקב"ה עוזרו לא יכול לו וכמאמר פתחו לי כחודו של מחט ואני אפתח לכם כו' כי באתערותא דלתתא ארובות השמים נפתחי' בפרץ מים רבים לא יכלו לכבות את האהבה כל חד לפום שיעורא דליה ולאו כל אפי שוין ואי"ת וכי משוא פנים יש בדבר הן הם הדברים שהוא מופלא ומכוס' ממך וכבשים ללבושך בהדי כבשא דרחמנא מי יודע רוח בני האדם העולי' למעלה קל כנשר ורוח האדם ובסמה היורד למטה בעמקי הקליפות ר"ל או אולי שעונך גרמו לו והטאתך מנעו הטוב ממנו מפני היות כל ישראל ערבים ומעורבי' נפש אחת ממש בשרשם או דורי הנסיונות והוא מסיבות מתהפך ואל תדין את חבירך עד שתגיע למקומו או אולי במקום שהוא עומד אפי' צדיק גמור לא הי' יכול לעמוד באמונתו ואפי' רק רע הרבה יותר ממנו וא"ת למה השליכו ה' מעל פניו למקום הקליפות והנסיונות אלו כבשא דרחמנא הוא ודולה בהתגלות אלהותו גם שם ולקדש שמו ברבים שהם הקליפות משא"כ אתה לא כן ה' אלהיך עמך נתן לך רחמים אהבתו ויראתו על פניך עיקר ושורש הכל שאין ביכולת האדם בעצמו לעשות שום מעשה וחשבון מצות ומעשי' טובים ולהדבק בדרכי ה' ית' כ"א על ידי ית' הבורא מאורת האדם אהבתו ויראתו על פניו ואם כה יאמר לא חפלתי בך כל אילי נביות לא יועילו לו נקדש עצמו וכי מה יועיל גבר עם אל אם ילדק מה יפעל לו ובאין אופן תחול עליו הדושת ה' ודביקתו אין זה כי אם רחמיו על כל מעשיו וחסד אל כמאמר ולך ה' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו לכן לא תכו העבודי' לאלהים כ"א אחרי בדור שבחו של מקום והשתכלות וזכרון מיעוט ערך עצמו ועומק שפלותו איך האדם קרוץ מחומר גשם עכור עפר מן האדמה בעיניו לא יראה ובאזניו לא ישמע ובלבו לא יבין כ"א אלהים עשה היום הנוטע אוזן הלא ישמע אם יוצר עין הלא יביט וכו' ואין כחו בפיו לדבר כ"א בדבר ה' כמאמר אדני שפתי תפתח גם אהבתו גם יראתו הלא ה' זו כי מי הוא האוהב אם לא חי ה' המתפשט בנפשו ואת מי אוהב לה' ומה היא האהבה הלא היא המולבשת מעצמות אלהות המתפשט ומתקשר ומתאחד בעולם השפל ומתלמלם כעולם קטן הוא האדם ובכל מקום שהוא עומד בתוכו יתברך : (חסר כאן)

פרשת כי תצא

כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו כו' ושבית כו' פרש"י ז"ל לא דברה תורה אלא כנגד יצה"ר פתח הרב הנה אז"ל אופני התשובה שנוי מעשה ושנוי השם ושנוי מקום וכמבואר בזוהר הנה פי' עלינו ע"ד הידיע' מאמר כי נר מצוה ותורה אור הם רמ"ח פקודין נרות דאדלקא מאור תורה והם אברי השכינה להתלבש בכל אברי נשמת האדם להאירו על ידם לנטלו ולנשאו ממלחמה לה' בעמלק מדור דור הוא השטן הוא היצר הרע מתגבר על האדם בכל יום והקב"ה עוזרו על ידם לחסו' בסתר כנפיו ובצל שדי יתלונן ותמיד בכל טמירין דעלמא ודיכא לא שלטא בי' כידוע שאין הברכה מצוי' אלא בדבר הסמוי מן העין במקום דלא שלטא ביה עין לא ראתה אל זי' זולתו יש זה למחכ' לו שכל עיקר הסרת הקליפה ודינים הוא ההתגלות וכל היותר יותר כענין לוחות הראשונות נתנו ברעש ונשתברו וזהו למה תתראו וזהו והיו דיראון לכל בשר ולכן נק"א חלוני' לשון מלוכות ויצה"ר בהתגלות והקב"ה סתרו של עולם פנימית דה"י והזורם נק' חמוקי ירכיך מה ירך בסתר אף ד"ת וזהו אם פגע בך כו' משכהו לבהמ"ד שהיא התורה לחסות בסתר כי מבחר השמות הוא אדם ולא איש אם אמנם ה' איש מלחמה כתיב ואז

נשמת

בשעת מלחמה שהוא לשבר הקליפות בקול ענות גבורה וזרוע נטויה והתגלות כמותם כי מני' ובי' ניזל ולשלא ביה נרגא הם מנהזכיר עליהם שם ה' שם בכתר כשארז"ל כי ברעם ורעש לא אתי מלכא כי אם בחשאי וקול דממה דקה תמן אתי מלכא ומלכותא דארעא כמלכותא דרקיע לכן הבין בלא ראות מעמד המלך ע"ש והנה ידוע שאפי' כל הקליפות שבעולם היותר חילונים תלויים ועומדים במאמרו של מלך והירו דקוק מן הקודש נהחיותם בסוד ומלכותו בכל משלה לכן יל עיקר דליפתם להתדבק ולהאחד בקודש עבור חיותם אבל אחרי הבירור נילולי הקדושה ממנו בלע המות נגלח והנה אורייתא וקב"ה כולא חד שהנה כן דרך התורה תיבותיה ואותיותיה מורים ומעוררי' פנימיותה כענין הטוב שכל הטוב שבעולם גנוז בנוה במלת אותיות אלו של טוב וכן השמחה במלת אותיות של שמחה וכל הע' לשון יש להם חיות מלה"ק ולשון תורה לחול בסוד ומלכותו בכל משלה כענין שכן קורין בל' יוני לאחת הן זהו מקום חיותו מן התורה וכן כל ל' ולכן מתעוררים המדות כי מעשה אלהים המה ע"י הדבור בכל לשון כענין השמחה המתעורר מבשירה טובה וכן היגון מדבור הפכי וכן הכעס מדבור שכנגדו והתפארות והוד מספו' שבחו בפניו וכן כל עניני המדות אשר המדות בעלמ' אין להם שום תמונה והשגה בעולם במלות אותיות שם האלה כמו חסד באותיות חסד וכן כולם כ"א ע"ד הנסתר וסוד ה' להמשיך המדה בלשון תורה ואותיותיה וממנה לכל ל' וזהו וירא ה' כי טוב כי הראיה הוא ל' המשכה כמאמר ונהרו אליו כל הגוים שהוא לשון נהורא שהוא אור עין וזהו עין השכל עינא דליבא כמאמר ולבי ראה הרבה חכמה וזהו הנאמר בזוב ג' ראיות ב' ראיות שהיא המשכת זוב והנה מלא מין את מינו וניער אם אדם גם הוא ומנוסם אינם מתעוררי' מדותיו כ"א בהשגת גשמיות ובשורשם כמו כסף וזהב ומגדנות לרוב ותענוגות ב"א אע"פ שהדברים והחפצים הם עבים וגולם חומרי מתעוררים בו המדות שבלי תמונה בסוד ומלכותו בכל משלה אבל אינו משיגה כי אם ע"י כח החומר הנז' וכפי ענינו לכן כן דרך המדה שהוא חלשה ואינה קיימת כמאמר בעל דבר בטלה אהבה משא"כ אהבת ה' כי עזה כמות אהבה ומים רבים לא יוכלו לכבות ואם יתן איש את כל הון ביתו בוז יבוזו לו לכן זהו לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה כי האותיות הם בסוד המעשה והתגין נקודת וטעמים מחשבה נר"נ וזהו באורייתא ברא קוב"ה עלמא כי ששת ימים עשה ה' וביום השביעי שהם ז' אותיות וע"י אותיות וזה כל אדם לכך נברא להשיג המדות ולהשתמש עמהם ע"י אותיות התורה ונר מצוה כי בהשיג מצוה א' הבאה לידו יתעורר שמחתו כבהשיג חפצו הגשמי כענין שמח במצות הוא וכענין לא פסק חוכא מפומי' כולי' יומא כי העיקר להדבק במדותיו והם ע"י השגת המדות כי בלתי גבול המצוה המדה אין סוף וגבול שהרי המדות אצולות מאתו ית' שהוא א"ס ודבר א"ס אין

לו השגה לכן הוצרך הצמצום ואח"כ מאיר אור המדה דרך קו המדה וגבול בלי התפשטות בו יותר מדאי שלא יתבטל הכלי מהיכנו שהוא הצמצום הראשון כי אם במוג השוה נעשוחה כלי אז אפשרית ההשגה במדה זו ע"י התגלות הצמצום כני וגבול ולכן כל הצמצומי' הם אינם רק בשביל התגלות כבודו והרחמנות עד החסרון אח"כ מתגנה וכן דרך כל נס המתגלה מהוך הנסיון וזהו מחוך לרה הצלית פדות וכל עיקר למצום המצוה בנשם מעשיי הוא נר להשיג אור תורה המאיר בתוכו שהוא השמחה של מצוה וכן כל מדה ומדה כי בלתי הגבול אין להשיגו שהמדה א"ס והכל לפי מה שהוא אדם אם גשמי הוא הגבול וכלי התעוררות מדותיו הם חפצי גשמיי' ואם לדיק לקוח אהב ולכן במקום שבע"ת עומדין אין לדיקים גמורים יכולי' לעמוד כי מצות התשובה היא יותר עליונה ופנימית מכל המצות אחרי שהבע"ת כבר נשתמש בנידותיו והשיגם בעניני הגשמים אם אין בדברי הרשות או איסור עכ"פ השיג מעט מן המדות שהתעורר בהשתמשם ועתה מתעורר במדות היותר עליוני' במצות התשובה שהוא לסוב מהשגת מדותיו שבתחילה עשא"כ כל המצות מעשיות הם גשמי' והתעוררות המדות ע"י קטן מהכיל התעוררות מדת הבע"ת במצות התשובה והנה אחרי שובו באמת שהוא להגביר מדותיו שלא להשתמש בגשמיות ונא לשמות ולהתעלב בהם כי שונתו גדול משולחנם לכן אין הגשמים פועלי' במדותיו כלום כ"א אהבת ה' ועשות חסד הוא הנקרא שינוי מעשה ולא ושינוי מקום שילא מהס"ר לרה"י ושינוי השם שבודאי אין לירוף השמות שוין במהותיו דהם את להקודמים כי עכשיו משתמש בלה"ק ומתפעל ע"י נר מצוה ותורה אור ותחלה הי' משתמש בשם א' הלשונות מע' לשון כנז' וזהו באותו פרק באותו מקום באותו אשה והוא ענין עולם שנה נפש כי השתנית המעשה נמשך מענין חילוף הזמני' ושורשם הוא וזהו כי תצא שהוא נרה"י לרה"ר שהוא התגלות המדות בודאי למלחמה הוא על אויביך שהקליפה רודפת אחרי הקדושה היכא דשלטא בי' עינא ואלמלא הקב"ה עוזרו זהו גלוי שכינה כנגדם ה' איש מלחמה וזהו הוי מתפלל בשנומה של מלכות שהיא שכינה שאלמלא מוראה איש את רעהו חיים בלעו וזהו ונתנו ה' אלהיך בידך ושבית שביו הם המדות שהשתמש עמרם תחלה וראית בשביה לשון המשכה אשה יפ"ת הוא ע"ש המ"ן כי המדה שהשתמש עמה תחלה נעשה עכשיו מ"ן והתעוררות לסוב ממנה וזהו ולקחת לך לאשה שעושה אותה כלי מדה וגבול ולמצום להתגלות מדותיו העליוני' ממנה ובודאי אין האדם השלם לריך לכ"ז אבל הכל לפי מה שהוא אדם כי אין דרך השגת מדותיו ע"י גבולים גשמים או יותר רוחני' שאינ' מוגבלים כ"כ כי כאים גבורתו לעמוד בקשרי המלחמה לעורר מדותיו לשמים וזהו לא דברה תורה אלא כנגד היצה"ר כי הדבור הוא הצמצום והתחלקות האותיות בחוך הקול בכדי להמשיך הקול והתגלותו אפי' בצמצום זה שהוא המשכת חיותו

ית׳ בתוך הדבור כידוע שהדבור והקול הוא יחוד קבה״ו וש וזהו לא דברה תורה שאינו לריך הלמלום אלא כנגד יל״הר שאדם אין יכול לו בלמלום קל מלמלם יותר בגשמים כענין אי אול מוטב וא״ג יזכור לו יום כו׳ על בלע המות לנלח :

פרשת כי תבא

אמר רב כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על פשעיו שנאמר נושא עון ועובר על פשע כו׳ הנה בפ׳ זו רבים מהמפרשים פותרים אותה כי תבא אל הארץ העליונה שהוא העוה״ב וכו׳ ושמת בטנא לורשין נוטריקון טעמים נקודין אותיות · והענין הוא מאמר ר״י התקן עלמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין שאמר ד״א על עוה״ז שהוא כפרוזדור לפני העוה״ב אם אמנם הפרוזדור הוא מקום מעבר קודם הכניסה ולא להתקן עלמו בתוכו עשוי הנה המעבר דרך עליו הוא התיקון שבתוך כך מתקן עלמו כי זה הוא ענין עוה״ז אשר לכאורה נגדות נעוה״ב שהוא רוחני פשוט שאינו מושג למשיגי העוה״ז ואיך יתכן היות מעבר העוה״ז תיקון והכנה לכניסת עוה״ב אבל באמת כתיב אשרי אדם עוז לו בך מסילות בלבבם שהענין הוא עולם חסד יבנה ואין שום נבראת בעולם בלתי ע״י המדות שבעת ימי הבנין כידוע וזה כל האדם שלא להשתמש במדות לפעולות הגשם כי לא הקדי׳ ה׳ לפניו אותה כ״א להזכיר בשמו׳ ולהתדבק עמה בשורשה עד א״ש כי אחרי ידיעתו שמדת נפשו הם עולמות ואורות עליונים אשר לא ידע אנוש ערכו ונעלמה מעין כל חי מה רב טוב הלפון בנשמת האדם ומדותיו אלהים זולתו יעשה למחכה לו איך ישתמש עמהם להנאת גשמיות וחיו שטה כידוע ממשל מרגליות יקרה מאד שלא יתננה בדבר מועט או בפרוסת לחם אפי׳ אם ירעב מאד אחרי ידיעתו מגודל ערכה. א״ל מי שהוא שוטה כל ימיו ולא ידע ערכה וזהו אשרי אדם עוז לו בך כי המדות הם ע״ז למטה ז׳ ולמעלה ע׳ כידוע שלמטה יחידות ולמעלה עשירות יותר בהתרחבות שכל מדות נפשו הם רק ב״ך בה׳ י״ת ואפי׳ כל המדות הגשמים החולפים ועוברים במחשבתו הם רק מסילות בלבבם כמו פרוזדור לטרקלין למבוא דרך עליהם להתקשר בשורשה בו ית׳ והנה פי׳ מעביר על מדותיו הוא שלא לעשות כפי התחייבות מדותיו אבל הוא מעביר ואשג׳ מידותיו שהוא ענין הרהור התשובה שהוא עדיין התחלה וקבלה בלב לב ב אע״פ שעדיין לא נגמר במלואו ועודו שהרי מדותיו הראשוני׳ הם עדיין בתקפם ובגבורתם שהרי הוא מעביר שלא לעשות כפי מדותיו אבל עדיין ישנם בו וכבר כתבנו שהעיקר שירגיל האדם את מדותיו בלתי לה׳ לבדו ולשרש אחריהם כענין העוקר ע״ז שלריך לשרש אחריה שלא ישאר בו שום שורש פורה ראש ולענה כי השרש הוא הכל וכל הענפים משתעפים אחריה כענין זרוק חוטרא כו׳ אעיקרא קאי וכללו של דבר אי ביישא לא כפרא שאין האלהות מושג למשיגי הגוף וכל זמן שהמדה משגת בגוף גשמי איך תשיג עה״ב האלהות פשוט ורוחני אבל האמת שתחלת ההרהור תשובה כלול מהכל ונעוץ סופה בתחלתה שהרי בהרהור נעשה לדיק גמור כדברי חז״ל ה״ז מקודשת והענין כי ההרהור הוא נקודה שבלב והתחלה כענין הנקודה שהוא התחלה לכל האותיות ומנהיגם כידוע ולכן אינו קשה כ״א ההתחלה כמאמר כל התחלות קשות אבל אחר ההתחלה הוא מוליך ומביא לס״ף המעשה במחשבה תחלה שהוא התענוג מהשלמ׳ הרלון וענין התחלה הוא כמו הולדה שגם בהולד האדם יש בו כל שרשי כחותיו שיבואו לו אח״כ אבל אינם בהתגלות והתחלקות בפועל כ״א שכח נסתר כלולים בנקודה א׳ כידוע ולר כין לימוד והרגל לחלק מדותיו ולהוליא הדבר מכח אל הפועל כי אע״פ שכלול הכל בנקודה בלתי הלמוד וההרגל לא יגמור כי הנקודה היא יכולה להשתנות לכל אות ולכל לד שתרלה עד אחר ההרגל בהמשך הזמן אשר לחלק יליאת כל שרשי הנקודות להתפשט כל מדה בפ״ע הולך וגדול מקטנות אל הגדלות כל מדה הולך ובונה במה לעלמו עד כי גדל מאד נלרכי בנין שלם כמאמר ויבן ה׳ את הללע ונעשה קומה שלימה אשר עז פניו לא ישונה כמו הנקודה שיכולה להשתנות למה שתרלה כן ענין הרהור תשובה שהיא התחלה ונקודה שבלב הכלולה מכל מדות התשובה אבל אח״כ לריך להמשיך עלמו תמיד במדה זו עד כי ימשיך מדות גדולות מן הנקודה ואחר שיתגלו מדותיו כל לרכה להשתנות ממה שהיו על אופן הנהגת הנקודה. הוא הנקרא אותיות ומן האותיות יבא אל התענוג שהוא הטעמים שהיא השמחה של מלוה ובודאי שגם בנקודה הי׳ כלול השמחה בהעלם והוא לעשות נח״ר ליולרו שאמר ונע״ר אבל אינו מורגש כמו מן המדות הגדולו׳ שהרגשת השמחה מהם היא ענין השגתם וסדר השתמש עמם בעה״ב ביתר שאת וזהו ענין התקן עלמך בפרוזדור בעוה״ז כדי שתכנס לטרקלין לעוה״ב בם ותו את טעמו ומדותיו מכל עיק׳ הרגשתם שלא בגשמיות כלל :

וזהו ענין ארז״ל עזרא תיקן להם לישראל לקרות התוכחה הראשונה קודם עלרת והשני׳ קודם ר״ה באמרו תכלה שנה וקללותיה כי עלרת נ״כ ר״ה לאילן כידוע שבעולמות עליוני׳ שלמעלה מן הזמן ענין השנה בהם לשון שינוי וכן חודש מלשון חידוש מעולם לעולם ומענין לענין שהוא ענין אלפים שנה שקדמה התורה וידוע מענין הקללות באמרם חז״ל תחלה נתקלל נחש כי הוא שורשה וכל הל״ח קללות כולם הם הסתעפות להנמשך אחריו ומתפרד מאתו ית׳ וכן בהשובתו הרמתה אליו ית׳ עד כי ישתנו מדותיו משרשם בלתי לה׳ לבדו בודאי יחליפנו וימיר אותו רע בטוב ויתהפכו כל הקללות לברכה לשון בריכה והמשכה · ויתהפך מנחש למטה שהוא המשכה וזהו שתיקן לקרות התוכחה בלאת השנה שהוא גמר השינוי כי אז בודאי תכלה השנה וקללותיה כי הקללות שבתורה

הם חיצוני' הגוף ועי' קריאתם בתורה סוף שנה בקיומא אלפים שנה שיכו את עולם להתהפך לברכה ועושה חסד לאלפים · וזהו והי' שהוא לשון שמחה · כי תבא אל הארץ העליונה שהיא שמחה של מעלה להשיג ולקחת מראשית כו' שהוא ענין התחלה והרהור תשובה שהיתה נקודה ושמח דבע"א הוא פי' טעמי' נקודות אותיות שהוא להמשיך הנזכר על שיגיעו למדות ומשנה השיג השמחה והתענוג והטעמים · אם אמנם הטעמים הם קודמים אפי' לנקודה וכ"ש לאותיות אבל ידוע סוף מעשה במחשבה תחלה · וזהו אמרו רז"ל כל המעביר על מדותיו שמעבירין ממנו כל פשעיו שכן בלשון מעביר ראשון ארז"ל ועון עצמו אינו נמחק מפני היותו עדיין מתחיל ומעביר על מדותיו שלא לעשות כמעשיהם אבל עדיין המדה עצמה לא נמחקה מאתו לגמרי אחריה לכן מדה כנגד מדה מעבירין לו פשעיו והעון אינו נמחק עד שיגמור תשובתו הראשונה לעקור המדה מעיקרה שלהתאחז בה בגשמיות בלתי לה' לבדו זהו שנקרא תשובה שלימה באותו פרק באותו מקום כו' כי כל אופני תאוות חשק מדתו שהיה מנוסס תחלה השיב לה' את כל עיקרה ולא עוד אלא שהגדיל מדתו לה' ותוקף ותאוות עוז את האהבה אליו יתברך על כי אהבתו יתברך משבה עבירה את אהבת היצר הרע שאפילו אם יזמן לו באותו פרק באותו מקום אינו חושק בה מפני אהבתו יתברך זו היא תשובה מאהבה שזדונות נעשו כזכיות בודאי לא יחשוב ה' לו עון אשר חטא והעון עצמו נמחק מעיקרו :

סליק בעזרת האל שוכן מרומים

: תם ונשלם

Menahem Mendel, of Vitebsk
Peri ha-'arets